

تورکی

بۇرگىچىڭىز ئەمەن ئىچىنىڭ

ضېيظىز ئەمەن ئىچىنىڭ

سکسان اوچنچى اجتماع

۲۱ مارت ۱۳۴۱ جمعه‌ایرلىقى

مندرجات

صيغه	صيغه	صيغه
ليرانىڭ مدافعى مىلە، كالى ۱۳۴۱ سى بودجىستە وضىئە داۋىز صابر و خان مېعونى وززاعت و كىلى صىرى بىك تقرىرى سوالار	۸۲	۱ — ضېيظىز سابقە خەدصىسى
۶ — ازىكلى - فرمۇزى: شىندۇغۇ خەقىنى زۇنقولداق مېعونى ماۋەلى حلى بىك شفافى سوّال تقرىرى	۸۲	۲ — ارداهه وارده : لايچەل
۳ — مىزاکىرە ئىپيدىئۇن موادا :	۸۲	۱ — مىنكىتىدە استعمال او لەحقىق اوچۇ واحد قىاسىلىنىدە اصول اعشارى استعمالنىڭ ئىختى محبورىتە وضىئى حەقىنىدە باش و كالتىن مورۇد قاون لايچەسى
۱ ۱۳۴۱ سىنى موازىنە بەمۇمىيە قانۇنى لايچەسى و موازىنە مالە، انجىنېنى مەضطەبىسى :	۸۲	۲ — تورگىچى ساحىلارنىدە تقلبات بىرىرىمە و لىيانارلە قەرسۈلۈزى داخلىنىدە: اجرايى، صەفت و تىخارەت مەتاۋى باش و كالتىن كەن قاون لايچەسى
آ — مدافعە مىلە، و كالى بودجىسى ۲ — مدافعە مىلە و كالتىن ۱۳۴۱ سىنى بودجەسك فصول و تۈۋادىختىلەستە ۱۰,۹۷,۰۰۰ ليرانى تەھىصىقات علاوەسى حەقىنىدە ۱ نومرسولى، ۲۴۴ مدافعە مىلە و كالتىن ۱۳۴۱ سى بودجىستە تەھىصىقات علاوەسى حەقىنىدە ۱ نومرسولى ۳۴۱ و ۳۴۱ سىنى بودجەستە موضۇع تەھىصىقات مستورەدىن مدافعە مىلە و كالتىن ئائىد ئىتىپ، لىرا بە دەلە آلىي يۈزىتىك لىرا علاوەسى حەقىنىدە ۱ نومرسولى باش و كالتىن مورۇد اوچ قەلمە قاون لايچەسى و موازىنە مالە انجىنېنى مەضطەبىسى	۸۲	۳ — دىۋان حاىسبات رئىس ئايىلىرى اتحابى استىفانامىل ۴ — ازىزىم بەعونى ئىنجاتى بىك آقىرە استقلال ئىكمەسى مدۇن عمومىلىكىندىن استىفانامىسى تقرىرلەر
۱۰۰	۸۳۶۱۱۴	۵ — عىڭىرى مۇساتىيەتىرە دەملەز ئائى رىبە و تەھىصىقات ئىتىۋە ئايىم بولنان، قرقىزىرىيەتلىك مەعاشات و تەھىصىقات فوق المادەلىرى قادشولىنى اولان «۲۳۸,۸۴»

بیانی جلسه

بـ امـ اـ کـ رـ اـ

دـ قـ قـ سـ اـ سـ

۱۲ ۳۳

[رئیس — رئیس وکیل علی سروی بک]

کاتب : روشن اشرف بک (قوه حصار صاحب) ، حق بک (وان)

۱ - ضبط سابق خلاصه‌سی

رئیس — جلسه‌ی آجیورم افقدم ! ضبط سابق خلاصه‌سی او قوئنه‌جقدر .

سکسان : ایکنچی اجتماع

۱۹ مارٹ ۱۳۴۱ بـ بـ خـ شـ بـ نـ

مامورین قوئپرایقی تشکیلی حقوقی لایحہ قانونیه نک
مذا کرم سنہ باشلاندی و جریان ایدن مذا کرم سنہ تیجمند
برنجی مادہ ایله اوچنجی مادہ تعديلاء، ایکنچی مادہ عیناً
وقانونک هیئت عمومیه ایکڑتله قبول اولوندی .
بعدہ مدافعہ ملیہ وکالتی بود جمیں نک مذا کرم سنہ
ابتدار ایدیلہ رک برمدت مذا کرم جریان ایدن کدن سکرہ
جمعہ ایرتسی کوئی اجتماع ایدلک اوزرہ جلسہ تعطیل
اولندی .

سؤال

۶ - ایکلی د قرہ درہ، شمشادوف مظی حقوقی
زونقول ایق منبوری طوری ھلکی بخلن مٹاھی «شوال قبری
زراعت وکالتہ حوالہ ایدلشدر .
رئیس — ضبط سابق حقوقہ بر مقتالہ واری
افدم ؟ (خایر سلری) عیناً قبول ایدلہ اشارت
بویورسوں ! قبول ایچہینلار اشارت بویورسوں ! قبول
ایدلدی .

۲ - اوراق واردہ

حقمند باسہ وظائفہ مورود قانونیه نہ اعیانی
تجارت، عدیلہ، قوانین مالیہ و موازنہ مالیہ انجمناریہ ،
۲ - نور کب: شاہنامہ نعمت بھیریہ و بیاندرلہ

برنجی جلسہ

کاظم پاشانک تحت ریاستنده بالانعقاد ضبط سابق
خلاصه‌سی قرائت و عیناً قبول و اوراق واردہ عائد اولقداری
 محللہ حوالہ ایدلدی .

آنقرہ دہ بـ مـ اـ مـورـینـ قـوـئـپـرـایـقـیـ تـشـکـیـلـیـ حقوقـیـ
قانون لایجہ سنک تجارت وکالتی بود جمیں نک ختمانی متعاقب
مذا کرم سی قرار کیر اولدی .

اولیابدہ کی تکلیف وجہہ بر مارتن اعتباراً ایک
حدود طابوری تشکیل حقوقی لایحہ قانونیہ مستعجلیتہ
مذا کرم و عیناً قبول اولوندی .

بعدہ تجارت وکالتی بود جمیں نک مذا کرم سنہ کیلہ رک آ
و فصل تعديلاء و فصول متابیقہ عیناً قبول ایدلدی کی کی
۲۷۰ بـ نـ جـ نـ بـ فـ صـ لـ شـ رـ کـ تـ لـ زـ دـ نـ دـ کـ دـ اـ نـیـ قـوـ مـیـ سـ لـ
محیصاتی نامیلہ بر مادہ علاوہ می دخی قبول اولوندی
و تنفس ایچون جلسہ تعطیل ایدلدی .

ایکنچی جلسہ

عصمت بک طرفندن کشاد ایدلہ رک ، آنقرہ دہ بر

لامحلہ

۱ - محلکنده استعمال اولوندیں اولیہ و احمد قبا .

۲ - پدرنده اصول ایعتاری استعمالنک غلت بھیریہ و رضعنی

ايدىيورم . نظردقتكزه عرض ايدىيورم . يارىن شوراي دولت اخبايندە، كە تشكيلات اساسىي قانونىه قويىق ويارىن چيقارماق مجبورىتىدەيز ، چونكە ملتىك ايشى بولىھالى نهایە مجلس قىلى اولىيەنى زمان سورونوب كېتمز ، اووقت اولسون دوشۇنەلم ، بولىھ بىرخطايە دوشىمەيم . انجمن ، نىچون هيئت آرمىندىن رئيس نامزدى كوشتمەمىشدر ؟ بىر دائەنك زئىسى آنچىق آرمىندىن چىقار . اوندن سىكىرە اوئىك يرىنە يكىدىن اعضا اختاب ايدەپىلەز .

ذىكى بىك (كموشخانە) — مجلس مقيىد دكلىرى ، اىستەدىكىنى اختاب ايدر .

علي جنائى بىك (غازى عىنتاب) — اوده اوئلىرىك اىچىھە فارىشا جىقدەر .

طلعت بىك (آردەن) — مجلس عالى مقيىد دكلىرى ، دىلەدىكىنى اختاب ايدر .

شقىقى بىك (بازىزىد) — افندىم ! وهى بىك بىرادرىمىزك بىبورىدقلىرىنە بىنە كىزدە اشتەركىيەدەم . حقيقة اوئىله در . رئىسلىر اعضاalar آرمىندىن اختاب ايدەلمايدىر . فقط ، نامزد كوشتمەت اچچون بىر انجمن هيئت جىلەك كىز طرفىدىن مأمور ايدىلەي . اجهاد ، حریت فکر و رأيە مداخىلە اوئىله ماز . مع هذا هيئت ميانىندىن دە بعض ذوات قوئىشىر . ازان جىلە اعضا و مدعى عمومى يەھىئىشىندر . دىكىر ذوات اچچون دە اوچ انجمنك اشترا كىلە و رأى خىي ايلە آتى نامزد تقرىق ايدىلەي . بناءً عليه هيئت جىلەك كىز كۆـترىلىن نامزىدىرى بىمە حال اختاب اىتكىلە مقيىد دكلىرى . خارجىدىن دە ياپەپىلەر ، داخلىدىن دە ياپەپىلەر . هيئت ميانىندىن دە ياپەپىلەر ؟ رأى هيئت جىلەك كىز كىدر .

رئىس — افندىم : اختابانە باشلاپورز . [رأى]

استىحصالانە باشلاندى [رأى] استعمال بىبور مايان آرقىداشنى وارسە لطفاً استعمال بىبور سۈنلەر ! رأى استعمالى خاتام بىلەشىر افندىم . مجمود بىك (سيورەك) ، حاجى كامل افندى (توقاد) ، فائق بىك (اردو) باقىعە تصنىفە مأمور ايدىلەيلەر .

قرەصولرى راھىلەنە اجرای صنعت و تجارت متدار باسىر بىر ئاقىمە كە قانۇنە بىرچەسى تجارت و عدليە انجمنلىرىنە حوالە ايدىلەشىر . روزنامە اساسىي بىكپورز افندىم .

اختابان

٣ — بىوانە محاسبات رئىس نائىزى انجابى : راغب بىك (كوتاھىيە) — افندىم ! بوكۇن ديوان محاسبات رئىس نائىلەكى اختابى اوئىله جىقدى . دونكى بىورىسىدە واردى . بوكۇن قۇناماشىر .

رئىس — افندىم ! نەديوان محاسبات رئىس نائىلەكلىرى اختابى واردى . فقط روزنامە يەداخال اوئىمەمش ، تنسىب بىورىسى كىز ، اساساً نامزىدىلىرىسى دە توزىيغ اوئىشىر . شىمىدى ياپارز (موافق ياپالم سىللەي) .

وهى بىك (قرەسى) — اصول حقنە سوپەلە جىڭم افندىم .

رئىس — بىورىكىز . وهى بىك (قرەسى) — افندىم ! ديوان محاسبات بىرياست نامزدى اولق اوززە اوچ انجمنك بىزه تودىيغ اىتىدىكى لىستەنە كوردىكىز بىنە كىز بىلەتەنە آنچە ، ئىتەتە داخلى اولان هىچ بىر ذاتك شخصىتى حقنە ذاتاً معلومات اولمەيەن اچچون بىر فکر درميان ايمىك قىصدىندا ، غەرضىندا دكلىم .

زافى بىك (دياربىكىر) — لىستە ايلە مقيىد دكلىز ؟ . وهى بىك (دواملە) — يالكىز ، اصل نظردقىمى جاب ايدن اصول نقطەسىدەر . ديوان محاسبات ، كە بۇ مەلکىتىدە مالى اساساتى مجاھظەنە مأمور بىر هىئىتىر ، بونك اختابانە اصول بىر عايت ايدىلەي جىك اوئورىسى بىنە كىز بونى دوغىرى كوردىيورم . بونك تەفصىلىنى دە مەخذۇرى و زائىد كورپىورم .

يالكىز ، سوقدىر عرض اىدە جىڭم كە هەنارىكى بىر هىئەن رئيس ، آنچىق اوھىت آرمىندىن چىقار . چونكە هىئەن رئيس اوئىله جق ذات بىزكە اعضا اولمايدىر كە اوئىن سىكىرە رئيس اولسون . شايد انجمنلىرىنە هەنارىكى بىر نقطەنى وارد كورمىشارىسى بىنە كىز بونى استقبال اچچون بىر وئىچە عد

۳ - مذاكره ايديلن مواد

مثلاً انكلترا هوائى قوتلىرى اىچون بوسنه بودجه سنه بىزماپاره مزايله يوز آلتىش مليون ليرى تخصيصات قويمىشدر. فرانسه آلتىش، سکسان مليون مقدارىدە، ايتاليا دە بوكا يقين تخصيصات وضع ايمشىلدر. دىكىر دولتلارده قدرتلىرى نسبىتىدە هوائى قوتلىرى اهمىت ويرمىشىلدر. فصل مخصوصە قۇنىيان پارەتكى فضله بىر مقدارىنىڭ بو هوائى قوتلىرىنى تزييدىنەن صرف يادلىسى تىنى ايدرم.

تشكىلاتدىن، بىر دە ما كەنلى تېنكلەر ئىقطعا تىدە تزييدى بىك فائىدەلى اولە جىنى قناعتىدەم. اسکىدىن، بىرادەتكى سلاح اصلىسى تېنك ايدى. ما كەنلى تېنك ايسە معالىن سلاح مقامىندا يىكىن بوكۇن هان سلاح اصلىنىڭ ما كەنلى تېنك اولە بىنى قناعتىدەم. بىناه ئالىيە ما كەنلى تېنكلەر دەنخى تزييدىنەن طرفدارم. تشكىلاتە ئائى ئەتىپ ئۇنلاردىن عبارتىدە. تعطىلە كوردىكىم بعض شىئىرە ئائى ئۇنلاردىن عاقصى اىچون دە وکىل يىك افدىنىڭ نظردقتنى جلب ايمك اىسترم. برخىسى: ملبوباسات مسئلەسى، ايلول ئەيتابىنە قدر كوردىكىم قطعا تىدە افرادكى قىسىم اعظمىنى البىسىز، چاشورىسىز، آياق قابىسىز كوردم. قغۇشلىنىڭ بىكلىك و شىلەت يوق ايدى. بۇنى بى عودتىدە كاظم پاشا حضرتلىرىنە سوپەمىشىم. لازم كەنلىك نظردقتنى جلب ايدە جىكى و عەد بويوشىدى. اونك اىچون، وکىل بىك افدىدىن رجا ايدرم، بالخاصە او زاق محلارك ملبوباسات، تىخېزات و ساۋىرسى قىتنىدەن اول كۈندىرسۇنلار.

افراد سوقياتى بىك فانا يايلىپار و بوندن هان ھەركىشكایت ايدىپار. افراد جىدىدە قطعەلىرىنە كىدىر كەن اعاشە سنه اباھە سنه واحوال صحىھە سنه ھېچ باقىلمە يور. سوق ايديلن افرادك بىرچوغۇنى خستە لانه رق يوللار دە قالىپار و پەريشان اولىپارلار. بونك نە اىچون بۇھىلە او لىديغىنى تحقىق ايتىدەم. اخىذ عسکر شىجەلىرىنە و قىتىلە حوالە ويرلىدىكىنى و شىبە ضابطلىرىنىڭ، لزومى درجه سنه بىر مسئلە ايلە علاقەدار او لمادقلەرنى آكلا دەم. كەن سنه اخىذ عسکر شىجەلىنىڭ بىك چوق شىكىت او لمىشىدى. طىپى عسکر آرقىداشلار، مىللەت شىئى ايلە مدافعە ايمشاردى

۱ - ۱۳۶۱ سەھى موارىزىتى عمومى قانۇنى بىر محى سىسى دە مۈرازىت مالىيە انجمنى مىضبەتىسى:

آ - مدافعە ملیي و ئەلتى بىر محى سىسى: رئىس - افندىم! مدافعە ملیي و كالتىڭ بودجه سنه باشلاپورز. رشدى پاشا بويورو كىز!

رشدى پاشا (ارضروم) - افندىم! بىندە كىز تشكىلاتە ئائى ئەتىپلە بولنە جەنم، بىر دە تعطىل زمانىدە دولاشىغۇ منطقەلر دە كوردىكىم بعض نقاطە و كىل بىك افدىنىڭ نظردقتنى جلب ايدە حەكم.

افندىم! كەن سنه اوچنجى طابورلارك تشكىلى اىچون مجلسىدە مذاكرە جريان ايمشىدر. بونلارك يكىدىن قادرو حالىدە اولىسون تشكىلى حقنەدە او زۇن بويولو بىحىت ايدە جىكى اىچون تىكرا رايتك اىستەم. بو طابورلارك تشكىلى از دەتك قىمت حربىسى اعتبارىلە بىك الزەمدەر. سوک يايلىان سەفررلەك دولايىسىلە تخصىصات منضمە دە مەكىن اولور سە بو طابورلارك تشكىلى تىنى ايدرم.

ايكنىجىسى: سوک يايلىان سەفررلەك دولايىيلىك ويرىلىن تخصىصات منضمە دە، مەكىن اولور سە بو طابورلارك تشكىلى تىنى ايدرم.

اوچنجىجىسى؟ دائىمى كۆچك ضايطان اىچون دە بىر قاج شى سوپەمىك اىسترم. دىكىر آرقىداشلار دە بونقىتە يە ما يىلشىدىلر. خەدمەت عسکر يەتكىن تېقىصى دولايىسىلە كۆچك ضايطاط يەشىدىرىمك احتمالى آزمىشىدر. او زەدونك بوكا شەدته احتىباخى واردەر. بىر مسئلە يقين زمانلىرىدە بىرسؤال تەرىرى مەناسبتىلە يە مجلسس عالىدە موضۇع بىحىت او لمىشىدى. او زمانلىك و كىل فەتھى بىك، بوبابىدە تىشتىت واقع او لىدىغىنى و مجلسە تىكلىقىدە بولنە جەنم سوپەمىشىدى. بونك بىر آن او فەلە چىقىمىنى تىنى ايدرم.

هوائى قوتلىرى فەلە اهمىت ويرلىسى و فصل مخصوصە قۇنۇلان اوچ مىليون لىرادىن مەكىن ايسە فضله بىر قىسىنىڭ بوكا تەرىقىنى اردوتك قىمىتى اعتبارىلە بىك لزوملى عند ايدەرم. دىكىر دولتلار دە بوهوائى قوتلىرى بىك اهمىت ويرىلىك دەدر.

تدىقىق ايدىلشىدر . مجلس عالى تعطيل ايدىلەدن بىر آن اول ترىفعتك اجرا ايدىلسى آيرىجە رجا ايدرم . قبول ايتدىككىز قانۇنلاره افرادە زراعت ما كېنەلرلى واقوقىوب يازىمۇ او كىردىلە جىك ايدى . بونك اىچۇن بىر تەخىصىيات قۇنىلمە مىشىدر . طېبىي تەخىصىاتىز ، او قوئىق و ما كەنە او كەرە ئەمك امكاڭىزىدر . شەمىدىلەك سۆزلىم بوندن عبارىدر .

اگرم بىك (رېزە) . طىارە حىقىنە بىر قاچ كەم سوپىلەجىكم . يالكىز محىتم كاظم قۇربىكىر پاشا حضرتلىرىنىڭ واقفانە بىر صورتىدە ايضاح بۇ يۈرۈمىش اولەقلەرى عسکرى لىسىلەر مسئۇلەسەنە بىز آز ئاس ايمك اىستىم . فى الواقع بۇ خصوصىدە شەمىدى نە قدر سوزى سوپىلەنلىور سەسوپىلەنلىن ئەفعلى بىنديجە ويرىمن . سوپىلەنلىور، كايىر كېچىر . بىنده كېز بۇ خصوصىدە مجلس عالى بىر تەكلىف قانۇنى دە بولۇشىدم . بۇ ئەنجىمندىن كېچىش ، روزئامەنڭ باش طرفىددەر . بىناءً عىلە اساس سوپىلەجىكم سۆزلىرى بۇ تەكلىفنىڭ مەذا كەرسىي صەرسەنە ترك ايدەرك يالكىز خلاصە شەمىدىلەك فەتكىرىمى عرض ايدەجىكم : بىر اردونك افرادى نە قدر اىي اولۇرسە اولىسۇن ضابطانى يېشىمەنىش، اولور سە، او اردونك قىمىتى بىقدەر . ضابطانىك يېشىمەنىش علوم وقۇندىن زىادە تربىيە عسکرىيە عامىلدر . مثلا : بىر اىمەلە يوزبېكلىرىجە كېشىنک اولومە آتىلەسەنىدە علوم وقۇن بىر رول اوپسایماز . بوندە روحى اولان تربىيە عسکرىيە رول اوپسایار . كا مقابىل دېكىر طرفە باشى بوزوق كەتىلەسى فرض ايدىكىز ، بونلار قانۇنلارنىڭ سۈكۈ دامەلەسەنە قدر وحقى بىر كېشى قانۇجە يە قدر مادافعە اىچۇن يەين اىتىش بولۇرلار . فقط اىچۇنلارنىڭ بىرايلىكىسى اولۇنجە درەخال دارمە داغىن اولۇرلار . بوكا سبب دە تربىيە عسکرىيە روحىا مالىك اولەملىرىدر . بىك اىي بىلەرىكىز كە اوچىجە بىزدە بىر ضابط (اوچ) سە رەشدى ئەسکرى (۳) سە اعدادى ئەسکرى ، (۳) سە دە حررىيە اولقى اوزىرە (۹) سە دە يېشىردى . بوكون بۇ (۹) سە اىكى سەنە بە ئېمىشىدر . آورۇپادە عسکرىيە نېبعدىن يېشى ضابطانى بىراقەلمۇ اولۇرلار معارف نظارەتلىرىنىڭ

بۇ كا مقابىل ، مادافعە مىلە و كىلى بىعدما شەكىت و قوغۇبۇلىيەجىن صورتىدە اخىذ عسکر شەبەلەن نە اصلاحات يايىلا جەنلى مجلس عالىدە سوپىلەمشىدى . فقط بىنه بىر چوق شەكايىتلار يىشىتىم . شەندە فەرلىزىن استفادە ئەتىدىرىلىور . حتى تصادف اىتىم ، شەندە فەرلىزىن سوقات افرادى ، شەندە فەر واغۇنلارى بوش كىندىكى حالدە بىلە افراد يايى كىدىرىور . او زاق يوللاردىن كەلش اولان افراد دىنى يايى كىدىرىور . حتى تېدىلەھۇالى ، ضعيف اولان افراد دىنى شەندە فەرلىزىن ئامامىلە استفادە ئەدەمە يور . ارضروم وقارىسىدە كى عسکرى خىستە خانەلرلى بىك فىادر . ياتاقلەرىي صاغلام ئىسانلارى بىلە خىستە ئىدە جىك درجهدە . فتا بىر وضعىتىدە بولىم . خىستە لرلەك يانىدە سو اىچۇن بىر بارداق بىلە يوقدى . هەرقۇشە بىر قوغە بىراقىلەش ، بىر شەكە ماشىر ابه ايلە سو اىچىلىيوردى . خىستە لرلەك بولۇندىقلەرى قفوشار غايىت فتا ، جاملىر قىرىلىشى ، صاچىلەر قېاتىلەش بىر حالدە ئىدى . سخاربەنڭ ئەشكەنلى زەمانلارنىدە بىلە خىستە خانەلرلى بولىلە فتا بولماشىدم .

كېن سە خىر جراھ مىسئۇلىي اىچۇن ضابطاندىن بىر چوق شەكايىتلار واردى . او تەھىي بىرى يە نقل ايدىلەن ضابطانىك خىر جراھى ئالقى اىچۇن آيلە جە بىكلەدىكى واقعىدر . حتى مەكتىبلەر ئەنھىسىلە كان و تەحصىلى ئاكال اىتىش ضابطانىك خىر جراھلىنى يوزدە او تو زقىرىدىر درق آلدەقەرىنى يىشىتىم . عمۇلە ، او سە بولۇنە مىان يېلىرىدە بەعضاً افراد چالىشىدىر مەق مجبورىتى حاصل اولىйور . باخالاھ مەستىحىكم مو قىلاردى يىدى ، سكىز ساعت چالىشىدىقلەرى واقع اولىйور . بونلارە يومىيە ويرىلەنىكى اىچۇن آلدەقەلىرى غدا كىندىلىرىنە كافى كەلەيور . بونلەر حىقىنە بىر فىصل مەخۇص واردى . ئەعلمە بولۇنىان وبىخالاھ بولىلە مجبورىت حاصل اولان مەھىللاردا بونلارە نىصف درجهدە اولىسۇن يومىيە ويرىلەنى رجا ايدرم . ضابطانىك تەفييى اجرا ايدىلە كەنندەن دولايى واقع اولاز شەكايىتى كېكىز ئەشىتىمىش سكىزدر . اونك اىچۇن (۴۰۰) نومۇرىلى قانۇنك بىر آن اول تەطبىقى ئاستىخام ايدرم . واقعا بونلارك تەكلىف ورقلەرى قىسىم مادافعە مىلە ئەنجىمتىدە

مکمل بر خال آمشدر. بز صنایع خصوصنده چوق کری او مقله برابر، ماضیمزی تدقیق ایده جک او لورسه کن او روپاده یتیشنه سلاحلری هان هان اک او لا بز الده ایتمشدر. مثلا ۹۳ حربه باقیکز، او زمان اردومنزک مالاک او لدینی مارتن تنسکلری هیچ کیمسه ده بولنه یوردى. طوپلرده عینی وجهه در، ما و وزرسلاحلری اک او ل بزاله چیرمشدر. شونی دیمک ایسترم که بوسلاحلر سائز دولتلرده ایجاد ایدلش او مقله برابر بوسلاحلر اک او ل بزاله مالک اولمشدر. فقط بوکون طیارده چوق کیری بولنیور. سزه بر مثال عرض ایده يم. حرب عمومیده بوتون دنیا دولتلریک دو تاری علم مزده بر اشمشدی. فقط بودونمال بیلیورسکز که ساحلر مزده دولاشمقدن باشقة بر تأثیر پا به ما مشادر در. استقلال مجادله سنه بومبلکتک بوتون سلامتاری البدن آلدینی حالده هر طرفدن کندیسه تعرض ایدن دشمنره ینه غله ایتمشدر، هر طرف ده کن اولان مملکتمنزده - ینه تکرار ایدبیورم - او زمان دخخ دکز حاکمیت ینه دشمنده ایدی. فقط هوا مسئله سی او یله دکلدر. هوا مسئله سنه، بوکون بوتون دولتلر، اک اعظمی بر قابلته بوقوتی انکشاف ایستدیریورلر واپروده اولدیچه چوق مهم قوه مالک او له جقلدر. بودولتلردن بریسنه حرب ایدیکمن زمان آرتق هوا ده، بوهوا قوتلری تو قیف ایده جک بر حدود بر تحریمات یوقدر و خز بدہ دشمن اردومنی، اردومن تو قیف ایدردی دشمنک قوی نقدر مکمل او لورسه اولسون اردومنزک کیرسنه کله مزدی. فقط هوا ده بولله دکلدر. مملکتک هرها بکی نقطه سنه بش بوز طیاره بی بر دشمن فیلوسی بولنه بیلر و حرب او لدینی زمان بر آنده مملکتک هر طرف مساواه دشمن تحت تهدیدنده اولور. بوکا مانع او له جق شی عین سلاجی تدارک ایتمک و عین سلاحله هوا ده چا پشمیق. بناءً علیه طیاره پك زیاده اهمیت و رمک ایجاد ایدر. فی الواقع طیاره بالکز پاره ایله الده ایدلز. بوکون پك چوق طیاره آلم. عین زمانده ما کینست و طیاره جوی ده یتشدیر ملک

امرنده بولنان مکتبه بندده، بولله معنا، مادة طلبیه بر طاقم عسکری درس ویرلر. او نلرک هیئت تعلیمیه سی دیه بیلیم که احتیاط ضابطه ایندز. معناً او نلری عسکر لکه تشیع ایده جک سوزلر سویلرلر، انداخت پا پدرلر، بر طاقم ادمان حز کتلریه هان هان عسکری تعلیمیه او کرمه تیرلر. بوبولله اولمقله برابر صرف عسکری بر هیئتک اداره سنه آیریجه یعنی بزم اسکی عسکری اعدادیلر منه مشابه عسکری لیسه یده مالکدرلر. او رایه ضابطه چو جمله کیر. باقیکز ضابطه چو جوغی دیبورم یز چو جوغک سیوبل بپدرلن کوردیکی تربیه ایله عسکر اولان بر پدرلن آلدینی کوچوكلکسندن اعتباراً عسکری بر تربیه آله رق بناءً علیه کوچوكلکسندن اعتباراً عسکری بر تربیه آله رق وصوکنده عسکری بر لیسه یه کیره رک، داشا عسکری بر هیئتک نظاری آلتنده عسکری بر تربیه آله رق روح آقوتلی بر عسکری تیشممش اولور. بوکون او روپاده بوعسکری بنیع، اردو لدینه دیه بیلیم که هان هان نصف درجه سندم ضابطه ویر، که او نلر سیوبل مکتبه سنه عین زمانده انداخت وادمان حركاتی صورتیه بزم عسکر مکتبه بندده کوستردیکمز تعلم و تربیه یی کوستریورلر. بو، بولله او مقله برابر عسکری بر لیسه یده مالکدرلر. بناءً علیه بو خصوصیه دها فضل سوز سویله میه جکم. بوکون عسکری لیسه هر لک وضعیت - که بوکون معارفه دور ایدلشدر - جدا دوشونلکه لا یقدر.

طیاره مسئله سنه کلچه؛ آرقداش لر! قابل انبار دکلدر که بخصوصه چوق، ضعیف بولنیورز، حرب عمومینک بدایتنه ترک ایتمش او لدینگمز، حرب عمومی دیه يم. اون بش سنه اول کوستردیکمز بوسلاح بوکون چوق مکمل بر شکله کلشدر. سیوبلندیکنه کوره بوکون فرانسلرک طیاره فیلوری اون بش کونده لوندره بی هان هان امحا ایمک درجه سنده بولنیور منی، محقق اولان بر شی وارسه انسکلایزر عراقده تکمیل. عصیانلری و همان هان اک مهم نقلیات عسکریه یی او فق بر مقیاس ده اولق اوزره طیاره لر ایله پایسیورلر. یعنی سلاح بوکون

بر مخدور وارمى در ، يوقى در ؟ متخصص آرقداشلر راينه صراجعت ايديورم . يالكىز آكلامق ايسته دىكىم برشى واركە ظن عاجزانەمە كوره عارف يك افندي اردو تشكيلاتنىن وقادرودن بىحث بويورمۇق ايسته دىلر . افديلىر ! چوق زمان موازىنە مالىيەدە بولندىغۇم ايجون عرض ايديورم . مدافعە ملەيە وكانتى قادروسى تدقىق ايتكايىتىن هەنارنىڭ بىر آرقداشمىز موازىنە مالىيە انجمنتە كىدرلر، اورادە قادرو موجوددر ، فقط مغلىوم عاليكىزدىكە، بىقادرولو ، دىكىن وكانتان قادرولرى كېيى بودجه ايلە طبع ونشر ايديله من . آرزو بويوران آرقداش وارسە ، انجمنە من اجعانتە قادرولرى تدقىق ايده بىلدىلر .

يەنە محترم عارف يك آرقداشمىز مبایعە ايىدىكە اولان مالزەمە حرېيەتكە فشنىڭ وساڭەتكە مقدارىنىڭ بىحث بويوردىلر . وظن ايدرم مقدارىنى دە صوردىلر .

يك افدىلىر ! بىرخۇومىتكە مبایعە ايىدەجى طوبىك ، تېشكىك ، بۇمىانكە مقدارىنىڭ بىحث ايتكە بىلەم كەدوغرىمىدر ؟ افدىلىر ، اور وپادەكى بۇتون دولتلر يكدىكىرىنىڭ مالزەمە خرىبىيەنى او كەنەتكە ايجون مىليونلۇ صرف ايدىلر . نەقدر مالزەمە حرېيەسى ، نەقدر طوبى ، نەقدر فشنىكى واردە ، بۇنى او كەنەتكە حصر و جودايدىلر . يەنە عىسکر آرقداشلىرى اشەدايدەرلە سوپەلەجىكم كە بىز شوقدر بومبا آله جىز ، بۇقدر تېنك آله جىز دىعە من بىلەم كە دوغرىمىدر ؟ بۇنى علننا سۇپەلەمكە مخدور واردە ظن ايدرم . فقط عارف يك افندي بۇتلرى فابرىيەدن آلىورز ، فابرىيە تور سوپەلە مىسى ؟ بويوردىلر . افدىلىر ، مالزەمە حرېيە بىر فابرىيەدن مبایعە ايديله من ، يالكىز بىر فابرىيە بۇتون مبایعاڭىزى ويرەجىك دىكىدر . بۇ وارد دىكىدر . بناءً عليه عىسکر اولەم قىلە برابر او يە ئەن بىلەم كە آنه بىق طوبىك ، تېشكىك عددىنى دە بىحث ايدىلز . حق سزە غىرب بىر مثال عرض ايدەيم ، موازىنە مالىيەدە بولندىغۇم زمان اجنبى بىر حکومىتكە بودجه سىنى تدقىق ايدىكەن راست كىلدە . اردو سىنەتكە افرادك اعاشه پارە-نى دوغۇر و كۆستەمە . مىكىدە در . سېى ؟ أكراشە مقدارىنى دوغۇر و كۆستەجىك .

لازمىسىر . فقط بىجە ، بودە پارە ايلە او له جىقدر . بناءً عليه يك مەم اولان بى مسئلەدە هيئەت جەلەلە كىزە ويردىكىم اىضاھاتىلە بودجه نەقدر طاشقىن اولورسە اولسۇن بۇ خصوصى ايجون بىر مقدار پارە علاوه ايەلىسى عرض اىتكايىتىم . چۈن كە باپىلاخقۇ اوفاق براھال ، ايلىر و دە مىليونلۇلە تلافى ايديله من . معروضاتىم بۇندىن عبارىتدر .

مظھەر مفید يك (دەكزلى) — مدافعە ملەيە بودجه سى حقىنە محترم آرقداشلىرىتكىش بىيانات و مەطاعاتلىرى جداً قىمتىلىدە . تۈزۈن اىتدىك بالطبع بىنە كىز ، اختصاص او لما منى اعتبار يە بوكافى و علمى بىر شى علاوه ايەجىك دەكىم . متخصص آرقداشلىرى سۈپەلە كلىرى بىرايىكى مسئلە حقىنە اىضاھات طلب اىتكايىتىم بىلە قالىورم . مەيلا يك محترم . آرقداشمىز عارف يك افندي معاشاتدىن بىحث بويورىرلەكىن ، معاشاتك ، نە قدرى محارب و نە قدرى غير محارب افراد ويرىلە كىنى صورىيورلار . عارف يك افدىستك عفولىرىتە مغۇرۇغا عرض ايدەيم كە — بلەك سېپەلە آكلامام — عارف يك افدىنىڭ نە قدر محارب عىسکرىمىز واردە ، نە قدر غير محارب عىسکرىمىز واردە دىيە بى كېسىدىن اىضاھات طلب اىتكە حەقىرى واردە ، فقط عجىبا بودۇغرىمىدر ؟ عارف يك (اسكىشەر) — او يەلە صورولما مشدر ، ئى آكلا تاماش سکىز .

مظھەر مفید يك (دوالمە) — آكلا تاماش اىسەم عفو يكىزى ئەنى ايدرم . نوطىم بولەدر . بىنە كىز ئەن ايدەرم كە ، ارذۇنلەك بىر تشكيلاتى واردە ، بىر قادروسى واردە ، او تشكيلات داخلىنە ، قول اردو اولسۇن ، فرقە اولسۇن آلايى اولسۇن ، طابور اولسۇن ، بلوك اولسۇن . بۇنلارك بىر قادروسى واردە . ئائىيا ، بودجە نقطە لظرىنى ئەن ئەن بىلەم كە بىز بودجە من دە محارب و غير محارب افرادك معاشىجە بىر فرقى يوقدر كە محارب شۇنى آلىور ، غير محارب شۇنى آلىور دىيە ضۇرۇمغا و او كەنەتكە بىر احتىاج حاصل اولسۇن . نە او لورسە اولسۇن محارب قطعاڭىز شوقدىر ، غير محارب قطعاڭىز بوقدر در مسئلەنىڭ بىلەم بىر ئەن ئەن سىنە

هېچ اولماز-ه او روپا ايله برا برا كىدەم، كىرى قىلمايمەم،
او بىك اىچون قبولى دجا يىدرم.

مدافعە ملە و كىلى رجب بىك (كوتاھىيە) — محترم
آرقداشلار! موچىھە كىزدە بولان بودجه أصىل، قەھرمان
وفدا كار تۈرك اردوسىنىڭ ۳۴۱ سەنسى ظرفىيەكى
خدمات حضرىيەسىلە، يىي اىچىندىن چىقىلدىش اولان
سفرك وجودە كىتىرىدىكى تەسىسلىك بىر درجە يە قدر
تعمير وتلافييى اىچون قۇينىمىش اولان فصل مخصوصىدىن
واخىرآ بعض ولايتلارىمىزدە تەختىت ايدىن و قايىلەك استلزمام
ايتدىكى مصارف سفر يەدىن مىركب بىر كل تشكىل يىدر.
بۇنك وقت حضرك معتاد اولان مصارف دائئمىسىنە عائىد
اولان قىسى، حكومتك تىشىن ئانى بىدایتىدە تشكىلات
اساسىيە قانونى موجىنچە تەقديم ايتدىكى عمومى موازىنە
وبودجه لايھەسىنەدە موجود ايدى. يىكى وضعىت مخصوصاڭكى
وشرق ولايتلارىك بەھىصىلىنىدە تەختىت ايدىن و قايىلەك مصارف
سفر يە بودجه مى ايسە آيرىجە تەنضىم ايدىلش و ۲۰ كون
قدر اول مجلس عالىيە تەقديم اولۇملىق و تەقدىمى متعاقب
بىنده كىزكەدە حضورىيە موازىنە مالىيە ئىجمانىدە مەتا كە
ايدىلەرك بولايىھە حاضرلەنىشىدە. ايشتە بۇ حضرىي
خدمات دائئمى ايلە قىسى سفر بىلەك استلزمام ايتدىكى
مصارف موقته آيرىجە ۳:۳ ستونلىق بىر جدول حالىدە
تۈزىيدىأ حضور عالىكىزە تەقديم قىلىنىشىدە. بۇنلىك عرض
ايتدىكى عمومى يىكونى و بۇنى سەنە سابقاڭكى مدافعە ملە
بودجه سىلە مقايىسەنى عرض اىتىكىن صو كە رەفقاى
محترمەنەك بعض تەقىيداتى، بعض شاكىياتى و بعض تەنبايىتى
افادە ايدىن بىاناتلىرىنە جواب تاقى ايدىلە بىلە جىڭ مەروضاتە
كچە جىكم.

برىفعە ۱۳۴۰ سەنسى ظرفىدە تۈرك اردوسىنىڭ وقت
حضر مصارف دائئمىسى اولقى اوزرە مجلس عالىنىڭ
كچىن درە اجتىاعىيە اشاستىنە قبول اىتدىكى يىكىمى يىدى
مىليون يىكى يوز يەتىش طقوز يىك كىسۇر لېرادىن
عبارت ايدى، سەنە ئىحالىيەنە مجلس عالى بولندىيە زمانە
عائىد اولان دورەسىنە جريان ايدىن مصارفك هيئت عمومى.

اولورسە آزىچوق او كونىكى قىمتە كورە افرادك مقدارى
تەعين اىدە جىڭىدەر، ايشتە بۇنكىچون مقدار حقيقىي
كۆسترمە يۈرۈلر، فقط بۇنى مجلس دە بىللىور، ئىجمىن دە
بىللىور. بىشىق بىر فصلە ضم باپسۈرلە، مەناقلە باپسۈرلە.
واورادن صرف ايدىبىللىر، بوصورتە افرادك مقدارىنى
صادقلاپورلە. وقت حضردا افراد مقدارى معلوم اولە بىللىر.
فقط سفردە اولە مەلیدەر.

اىندىلەر! محترم كاظم ورشىدى پاشالى و اكرم بىك
ھوائى قوتلەك لزوم تأسىسندەن بىح اىندىلەر. بۇنك
اھمىتى تەدير اىچون عسڪر ويا سىويىل اولىغە لزوم يوقىدە.
ھوائى قوتلەك اھمىتى بىم كى عسڪر و متىخصىس اولىيانلاردە
بالطبع تەدير اىتىشىلەردر. اونكىچون ھوائى قوتلەك تزىيدى
اوقۇز مەممەر كە بۇنك حقىنە نەقدەر سوزسو يىلنسە آزىز.
معلوم عالىكىز، بىم و قىتىلە سلطان عزىز دورىندەكى
دوئامىز اورۇپا دە ايكىنچى درجەدە بىر دوتىما ايدى.
مەقىط باقىمىسىزلىق يۈزىندە نەزەت نەدر كە كەلدىكى مەلۇمكىزدە.
اىندىلەر، بۇكۈن ھوائى قوت يىكى بىر قوتدر. يىكى بىر
سلاحدىز. يىكى بىر قارشى هەطرىفە بولىاه بۇنلەك
بىر ازو ايلە چالىشلەمەدە اىكىن بىم يە بولىاه بىش، اون
سەنە كىرى قەلەرق بويىكى سلاحدىز اورۇپا دە كى يو كىسىلىكىنە
يىتشەمە جىڭ قدر صىرى و تەحلىم ايلە بىلەمكە محل و لزوم
يوقىدە. مادام كە بوسلاخ يىكىدەر و اھمىتى دركاردر. بىم دە
شەمدىدىن چالىشما من لازىمدىز. واقعا چالاشمىغە بۇكۈن دەن
باشلاسەق بىلە اورۇپا دە كىلەك مقدارلىرىنە زورلە يىتىشە.
پىلە جىڭىزە قانع اولقىلە بىرا برا دەها بىر اىكى سەنە كېرە بۇتون
بۇتون يىتىشە مىيە جىڭىز آشكار ايدو كىنەن ھوائى قوتلىرىمىز كە
تزىيدىشە — بۇتون آرقداشلارم كى بىم دە بولۇنداكىنە
اولقانام حسىبىلە — طېعىتىلە طرفدارم. اونكىچوندەر كە
ھوائى قوتلىرىمىز كە تزىيدى اىچون بودجه نەك فصل مخصوصو.
صەنە علاوه ايدىلەك اوزرە ئىللىق قدر آرقداشلىرى بىر تەرىزىر
تەقديم ايدىبىللىم. فصل مخصوصىدە بالطبع نظر اعتبارە
آنلۇب بۇنك قبول ايدىلە جىكىنە اميدم قويىز. چۈنوكە
اىندىلەر! عرض اىتدىكىم كى بويىكى سلاحدىز اولىسون

ایدیلہ سیلہ جلت بعض تدارکاتہ عائد قسم کے - فصل مخصوص
نامی آئندہ بودجہہ معین در - کچن سنہ آزدر .
شیمڈی برآز قصلہ لشمشدر . فقط بعض طیارہ مبایعہ سی
وسائرہ حقنہ آرقداش لر طرفدن وقوبیلان طبلہ ده
عنی زمانہ جواب اولق اوزرہ عرض ایدیم کہ بر
اردونک مستقبل بر سفرہ حاضر لانسی آغیر بر مصرفی
مؤڈی وبویوک بر ایشددر وبو ایش ایچون کچن
سنہ تخصیص ایدیلہ مقدارہ نسبتہ فصلہ دخی
اولسہ تخصیص ایدیلہ مقدار آز تاقی ایدیلہ سیلہ جکی
طیعیدر وبوی سویله مکده دخی بندہ کنر بر محرومیت
تاقی ایتم . چونکہ بیلیور سکر کہ تحمل شکاف بر حرب
دورہ سنین چیقمش اولان بر ملت مستقبلہ مدافعتہ ملت
ومنکتی تأمین ایمک ایچون دھا یک چوق رقم قویعہ
ومصرف اختیار ایمک کہ محبور در . بمجبور تمزہ رغمًا قویدی غمز ،
عددالدہ، هر ہانکی بر حرب احتمالی هر ہانکی بر حرب تابیجہ
طیعہ سی، طبیعی بر مقیاسہ نظر دقتہ آله رق استحضاراتی
تأمین ایمک اسماجی دھیں زمانہ نظر دقتہ آلمش بولو نیورز .
شوونی عرض لازم در کہ بوفصلہ نہ قدر چوق پارہ قویع لازم
کلووہ سہ دنیادہ موجود صرتہ تسلسلہ منہ تصور ایدیلہ جکی
ایچون اوپارہ ہیچ بر زمان فصلہ عداد ایدیلہ من . بونسبتہ
بر نقطہ نظر ایدیم . مصارف سفرہ اولہ رق تشرین
ٹانیڈہ تقدیم اولنان بودجہ دن فصلہ مجلس عالیہ
تقدیم ایدلش اولان بودجہ ایلہ طلب ایدیلہ مقدار ک
ایچریسندہ بالکز تخت سلاحہ جلب ایدلش اولان عسکر ک
اعاش سندن فصلہ بر اجرت موجود دکلدر . اساساً ضم
قلماری فصل ، فصل یا پیلمش اولدینی ایچون عرض
ایتدیکم اوج ستو ناق خلاصہ جدول نہ کی رقہ کدہ
دلالت ایدہ جکی توجہہ سفر بر لک مناسبتہ درج
یہ جلت وایچہ جکندن غیری سفر بر لک مناسبتہ درج
ایدیلہ وسفر بر لک مناسبتہ اردویہ آلان حیوانات ک
ووسائط نقلیہ نک ، آر ایلک بد للری دخی تسویہ
ایدیلہ جکندر . عسکر کا قامت ایتدیکم ، کذا اقامتی ایجاد
ایدیلہ اینہ لر لک پارہ لری دخی ویریلہ جکندر . نقلیات و شمندفر

میہنسی نظر اعتبارہ آله رق مجلس عالی ایکنچی دورہ
اجماعیہ سنہ باشلا دینی زمان ویردیکی تخصیصات منضمہ کہ
یکونی بشن میلیون کسور لیادر - بو مبلغہ برابر
تورکار دوسی ۳۴۰ سنہ سی طرفندہ تقریباً ۳۲۵ میلیون تلق
بر مصرف یا پمشدر . بو سنہ حکومت طرفدن مجلس
عالیہ اردو مصارف دائیہ و معتادہ سنی اولہ رق والکڑ و قت
خضو مصارفی اولہ رق بر سفر احتمالی نظر دقتہ آلمقسرین
تکلیف ایدیلہ بودجہ نک یکونی او تو زاو ج میلیون بدی بوز
بیک لیرا ایلی . بوی موازنہ مالیہ انجمنی ۳۳۵ میلیونہ قریب
بر مقدار ایلہ تثیت ایتدی . بالآخر انجمن ؟ عموم
بودجه لرن ۳۴۱ سنہ سی موازنہ عمومیہ سی وجودہ
کتیر مک اوزرہ بر قرار خصوصاً . ۵ تریلات اجرا
ایدیلہ کدن صوکرہ ۳۴۱ سنہ سی ایچون او تو زا یکی میلیون
ایکی بوز کسور بیک لیرا لق بیریکونی قبول ایدہ رک هیئت
جلیلہ کزہ سوق ایتدی . سو حالدہ کوچک بر مقایسہ
یا پہ جق اولو ر سوق عرض ایتدیکم اس ایڈن متولد مصارف
اولسے ایدی بوسنہ مجلس عالی کچن سنہ بہ نسبتہ
بیاریم میلیون نقصانی ایلہ ۳۲ میلیون کسور لیرا لق
بر مدافعتہ ملیہ بو جسمی قبول ایمک اولہ جق ایدی .
یہ بردفعہ دھا یعنی دیہ ایضاً ایدیم کہ اک بر مصرف
اولسے ایدی ۳۴۰ و ۳۴۱ سنہ لری نک اردو مصارف
معتادہ سی آشاغی یوقاری بر برینہ مساوی اولہ جق ایدی .
معروضات متقدمہ مدد سویلہ مش اولدینی وجہہ کر ک
۳۴۰ سنہ سنده کر ک ۳۴۱ سنہ سنده آشاغی یوقاری
یکدیکریسہ مساوی اولان بو یکون ایچریسندہ مصارف
دائماً ایلہ بر ار بیویوک بر سفری ، بیویوک بر محرومیتہ انتاج ایدن
و ہیچ شبہ سز احتیاجات حربیہ مهمات و لوازم دن
اساسی نقصانی استلزم ایدن بیویوک بر ایچن دن چیقمش
اولدینی گز ایچون بو پارہ ایچریسندہ ، اردونک هر وقت و قوع
بولا جق تدارکاتی و اعمال ایلہ وجودہ کله جلت مستقبل
بویوک بر حربیک حاضر لئی قسمی دخی داخل ایدی
وینہ ده داخلدر . فقط پیو نقطہ نظری عرض ایدیم کہ
یو قسم یعنی مستقبل بر حرب ایچون حاضر لق عد

پاره لری دخی فیریله جکدر . خلاصه خاطره کله بیلن
و کله جک اولان بتون مصارفات تأدیه ایدیله جکدر . یعنی
مجلس عالیه مصارفات سفریه دیه تکلیف ایتدیکمز
یکونک تماماً قارشولنی بودجهه قومنشد . یعنی فناقده
بولنان خاتمین ماعدا ، خلقک یدنن نه آنوزسه در حان
بدلی تأدیه ایدیله جکدر . خلاصه اقامت منطقه لرنده
اعاشه ایچون میکن احتیاجی ایچون خاطره کله بیلن
و کلهین مصارفات تماماً تأدیه ایدیله جکدر و بو بودجهه
قومنشد .

شمدنی رفقای محترمک اخطارات و تقدیماتی حقنده کی
معروضاتمه کیویم . عارف بل افندي اولاً اردوده
بولنان مازمهه اعنتای کافیه ایله باقیلمدیغندن شکایت ایتدیلر .
حقیقته مدار شکایت بر بحثدر . معلوم عالیلری اولدینی
اوزره بر عالمک اشیای ذاتیه سی ایچنده بولنان اک بسیط
شیلوک بیله اعنتای مخصوصله باقیلمدیغندن تقدیرده آز زمانده
هدر و خراب اولمی مقدزر . بر اوک بیله برسنه لک
(آنوتیهن) ایچون بر پاره قویق لازم کلیوکن اردونک
ملکتک مدافعته سی تأمین ایده جک اسلحه سی و سائره سی
حسن حالده بولنیر منق غایت لازم ، مهم بر نقطه اولدینی
کی بونقطه ده تراخی و قصور و یاخود اهل واقع اولدیندن
اخطاره ده کچک بر موضوع شکیل ایده . بنده کز
بونقطه ده بودجه مذاکره سی مناسبته قطعاتدن کلش
اولان بوتون راپورلری تدقیق فرستنی بولنادم . يالکز
شونی آکلامد که : اردوده موجود اولان وسائله حریبه
اعتنای مخصوص ایله وامکان داخلنده باقیلمدزدر . یعنی
عارف بل افندیک افاده لرینک شو نقطه لرنده بر آز توفع
ایده رک کوچوک بر تصحیح یا میق احتیاجی حس ایدیسوم .
کرچه خرب عمومی باشلامادن اول ن حتی بالقان حریبی
باشلامادن اول - اردوده بر تک سلاحک ، بر تکر لکک ،
بر تکر لکک اوزرنده کی بولانک ، بر تقلیه آرابه سیک
دیز کینتک ، طوق سیک حسابی بیوک بر دقت اهمام واعتنا
ایله صوریلور ، باقیلیردی .
بیوک بانقه لزک ملیون لرجه حسابلری ایچریسنده برمثالک
ایچون چادری ایچریسنده کچن آیلرک ، سپ ایچریسنده

و يارىنىڭ متىئور اولان سفر بىنظام حربلىرنىدە بواسىلەمە اوزىزىندە اسپا سلى قادرلۇر و جودە كېتىرىلەشىدە . اردو طرفىدن كىندى مالى او لوب آنوب صاتىلىميان مالزەمنىڭ مالىيە طرفىدن صاتىلىسى و نىقدە قلب ايدىلىسى طبىيە و كالت ئائىدەسىنە تعلق ايدىبور .

عارف بىك افندى بىشىدىن شىكايت بويوردىلەر و ظن ايدەرم شوپىلە دىمك اىستەدىلەر: دىيگەر و كاتىلەردا اولدىيەنى كى ئاك خىرددە تفرعاتە قدر تدقىقات يابۇق امكان و فرصنى بولەمپۈرۈز . بىنە كىز اوپىلە ئظن ايدىبورم كە ، مجلس عالى ؟ هەناسىكى رو كاتىڭ بودجەسىنە اولدىيەنى كى مدافعە مالىيە و كاتىڭ دىخى بىتون ايشلىرىنە واقف بولۇقىدە درواز جەلمە موازنە مالىيە انجىمتىك بىز بودجە مىزى تدقىق اىچۈن انتخاب اىتىدىكى عسکر آرقىداشلاردىن مىركى انجىمن اعضاسى بى بودجەنىڭ فصۇلۇندا كۆرۈلەن ارقامىت يېكۈنى اوزىزىندە تفرعاتە حقىندە درجه كەفايدە . تدقىقات يابېشلىر و بوصورتىلە بونىدىلەر و اصل اولىشىلەر . از جەلمە فصللىرى تدقىقىي اشاسىنە اسپاب موجىھە آرقىداشلىرىنە كۆرمىشلەر . بونىڭ اىچىندە البىنە فضلە ويا نەقسان كوردىكلىرى و بىو فضلە ويا اكسيكە مستىند بىطالات و بىوفضلە ويا اكسيكە بىقاپلە دە تىزىلات و ياتىزىدات واقع اولىشىدە . مع ماھىيە بىرمەدافعە مالىيە و كىلەنلەك بىر مجلس عالى يە سوپىلەمك وضعىتىنە اولدىيەنى نقطەيى كىز بودجە مناسىتىلە و كىركىشىۋا واسىتىضاح مناسىتىلە عارف بىك افندى كېيى دىيگەر محىتم بى آرقىداش نە وقت صوراپىرسە و كالت مجلس عالى يە بوخصۇصە عرض معلومات اىتىكە آمادەدە . فصل مخصوص حقىندە شەمىدى مظھەر بىك آرقىداشىمىز اشارات بويوردىلەر - فصل مخصوصە . قۇنان ارقامىك مبایىعەسى لازمكىن ھەنارىكى بىشى اىچۈن قۇنۇشلى اولدىيەنى حقىندە معلومات اىستەدىلەر . بىنە كىز بعضاً تىخارى بولۇك آزا اولان مدافعە مالىيە و كاتىنىدە كى مأمورىتىندا و او مأمورىتىن مەتحىصل بعض تىخارى بەندەن مەتحىصل قىاعىتىك بواراقماڭ مەلقا بىر مجلس عالىدە تلفظ ايدىلىسىنە بى درجه يە قدر مەذۇر اولدىيەنى قىاعىتىنەيم . مع ماھىيە اصرار بويوررسە كىز ھەنارىكى بىر جىلسە خەفييەدە قىصە بىر معلومات عرض ايدىرم .

كېچىن سەنەلر لەك ويردىكى بىر كىسلەن ايلرى كلاشتەر . فقط طبىعىدەر كە : عارف بىك افندى و دىيگەر رفقا خاطرلا - سۇنلۇكە : الىيۇم اردو من دەها قىشىلەلرینە حتى قىشىلەلرینە دىيەمەيز . اسـكـان حـالـنـدـە ، اوـتـلـلـرـدـە خـانـلـرـدـە اوـطـوـرـان عـسـكـرـىـزـ دـخـىـ وـازـدـرـ . چـادـىـرـ كـفـاـتـىـزـ لـكـىـ اوـلـدـىـيـنـيـ اـيـچـۈـنـ بـالـطـبـعـ بـوـكـ اـحـتـيـاجـ وـضـرـورـتـ وـارـدـرـ . اـيـشـبـتـهـ بـوـ وـضـعـيـتـلـرـدـنـ دـوـلـاـتـيـ دـهـاـ ۱۳۴۰ سـنـسـىـ اـيـچـۈـنـسـنـدـهـ اـرـدـوـ كـاـهـلـرـىـنـهـ - هـېـسـنـهـ قـىـشـلـهـ دـىـيـهـ مـيـهـ جـكـمـ - بـوـلـدـىـيـنـيـ اـفـامـتـكـاـهـلـرـهـ كـىـزـمـنـ اـرـدـوـ، وـخـصـوـصـدـهـ دـىـيـگـرـ اوـصـافـ وـانتـظـامـ وـدقـقـنـدـهـ اوـلـدـىـيـنـيـ كـىـ بـوـخـصـوـصـدـهـ دـاـسـكـىـ عـنـعـنـهـ سـىـ ، اـسـكـىـ سـعـىـ آـلـقـ اـوـزـزـدـرـ .

بـوـنـانـلـىـلـرـدـنـ آـنـمـشـ اوـلـانـ غـنـائـمـ حـرـبـىـنـكـ هـدـرـ اوـلـدـىـيـنـدـنـ بـحـثـ اـيـتـبـلـرـ . بـوـدـهـ حـسـاسـ بـرـنـقـطـهـ اوـلـدـىـيـنـ اـيـچـۈـنـ نـوـطـمـهـ اـشـارـتـ اـيـتـشـدـمـ . بـخـشـبـهـ كـوـنـ مـذـاـكـرـ جـريـانـ اـيـتـدـىـكـ اـيـچـۈـنـ فـرـصـتـ بـولـىـمـ . دونـ جـمـعـهـ اـيـدىـ وقتـ بـولـىـمـ ، اوـقـوـدـمـ . تـدقـقـاتـ يـاـپـدـمـ . عـارـفـ بـكـ اـفـدـىـتـكـ سـوـزـلـرـدـنـ مـلـھـمـ وـبـعـضـ آـرـقـدـاشـلـرـكـ سـؤـالـرـىـهـ قـارـشـىـ اوـقـوـبـ تـدقـقـاتـ يـاـپـاـسـلـدـمـ . يـاـكـلـشـ فـكـلـرـ وـارـايـسـهـ اوـنـلـرـىـ شـوـرـاـيـچـۈـنـ اوـفـقـ تـدقـقـاتـ يـاـپـاـسـلـدـمـ - قـىـدـهـ مـقـرـونـ بـرـشـىـ دـكـلـدـرـ . فـقـطـ دـىـيـكـ آـرـقـدـاشـلـرـ كـىـ بـيـنـدـهـ خـصـوـصـىـ مـعـلـوـمـاتـهـ مـسـتـنـدـدـرـ . اـرـدـوـ بـوـنـانـ اـرـدـوـسـىـ سـنـكـىـلـ اـيـتـىـكـىـ زـمانـ وـكـالـتـ منـطـقـەـسـنـدـنـ هـدـفـهـ دـوـغـرـىـ بـوـلـوكـ بـرـسـرـعـتـهـ يـورـومـشـدـىـ . طـبـىـيـ اوـوقـتـ بـونـدـنـ دـوـلـاـتـيـ شـورـاـمـدـ بـورـادـهـ اوـفـقـ تـفـكـ مـالـزـمـهـ وـفـشـكـلـرـ مـحـلىـ اـهـاـلـىـكـ اـيـنـجـىـمـشـ اوـلـاـبـىـلـرـ . فـقـطـ اـرـدـوـنـتـ موـاجـھـةـ نـظـرـنـدـهـ زـرـهـدـهـ غـنـائـمـ حـرـبـىـ اوـلـهـرـقـ اـسـلـاحـ وـمـهـمـاتـ كـوـرـولـشـ وـالـدـهـ اـيـدـىـلـشـ اـيـسـهـ بـوـنـلـرـكـ هـېـسـىـ اوـزـزـمـانـ حـكـوـمـتـىـجـهـ تـصـورـ اـيـدـىـلـانـ . بـرـ شـكـلـهـ نـتـيـجـهـ حـلـهـ اـقـرـانـ اـيـتـدـىـرـلـشـدـرـ . مـالـىـيـ وـمـدـافـعـ مـالـىـيـ وـكـاتـلـىـنـدـنـ بـوـخـصـوـصـ اـيـچـۈـنـ بـرـقـوـمـىـسـيـوـنـ بـاـيـسـلـمـشـدـرـ . بـوـ مـالـزـمـهـ دـنـ تـورـكـ اـرـدـوـسـهـ لـازـمـ اوـلـاـجـقـلـرىـ وـيـاخـوـدـ مـرـرـوـ زـمـانـهـ بـوـزـوـلـيـوبـ اـرـدـوـ اـيـچـۈـنـ مـحـافـظـهـسـىـ لـازـمـ اوـلـانـلـرـىـ تـفـرـيقـ اـيـدـىـلـشـ ، وـحتـىـ - كـىـنـدـىـلـرـىـ دـدـظـنـ اـيـدـىـبـورـمـ كـەـ بـوـ نقطـهـىـ غـايـىـتـ اـيـ بـىـلـىـلـرـ - اـرـدـوـمـزـكـ بـوـ كـونـكـ حـضـرـىـ نـظـامـ حـرـبـىـنـدـهـ

اولىور . ۳۴۰ سنه سندہ بونك برميليون ايکيوز بيك ليراسى عارف بک افدينك بیوردقلی کې فابرېھلردن آئىشدر . وکالتك تىتىت ايتدىكى اساس داۋرى سندە برميليون ايکيوز بيك ليراسى بزم فابرېھلر زىدەن تأمين ايدىشدر . كىرى يە قالان سـكـز يوز بيك ليرالق مبایعات ده طېيى بزم فابرېھلر زىدە بولۇندىغىندن خارجىن يايلىمشدر . دىمك کە خارجىن برقاج بوزىك ليرالق مبایعات يالاشىشدر . بودە هر زمان فابرېھلەك استحصل ايتدىكى تىتجەتك ، اوکون اردو احتىاجنە تقابل ايمە مىسىندن و خارجە مراجعت بىرلىشىشىن حاصل اولىستىندر . از جىاه بوكون دخى معلوم اولان وضعىتىن دولايى خارجىن مبایعات يايپورز . سفرى اردو يە البىه يىشىدىرك اوزره قاش و سائەتى خارجىن آلىورز . بوكونى وضعىتمىزدە المزدە اولمايان بر اضطرارك تىتجەسىدە . محترم كاظم قەتكىر ياشا حضرتلىرى ترفيع مسئلهسى موضع بىت بۈرۈرلەك (آچىغە ترفيع) ئى موضع بىت ايتدىلار . بونى ده تدقىق ايتىم . ۳۴۰ سنه سندە حقىقە آچىغە ترفيع و قوئوبولىشىشىر . فقط بونقەتك قوتلى و شايىن قبول اسباب موجىھى اولق اوزره فاصل اولدايى تىتجەنى عرض ايتدىكىم زمان ، كندىلەرى دە هيئت محترمە ايلە بىرلەتكە معقول و مقبول بىرسىيە استناد ايتدىكىنى قبول بىورە جىقلوردر . بىرگە معلوم عالىلەيدىز کە قدم مسئلهسى ترفىعده اڭ مهم اساىسىدە . هـ ترفيع دفترى چىقدىلينى زمان هـ صنفدىن ، هانكى دخوللى ، هانكى نشائلى و ياخود رتبەستك درجه سە كورە هانكى نصلى صنفك ترفيع ايتىسى بىر پىسىپ اوھرق تىتىت ايدىلور مىلا ۳۴۰ سنه سندە شوئىقىلى بىكباشىلر قائم مقام ، شوانشائلى ملازىملەر يوز باشى والخ . كې بىر پىسىپ تطبيق ايدىلەتكەددەر . بۈرۈسۈك تطبيقاتى يايلىنى و تدقىقات واقع اولىينى زمان و ياخود ترفيع اجر ايدىلەر كەن بونزۇن كندى امثالى كې ترفيع - ايتىسى لازمكىنلەرك بعضىلرى اىچون ، ترفيع ايتدىكى مقامك ، رتبەتك استىزان ايتىرىدىكى بوش بىر مقام بولما يە بىلەر . و بوندىن سىكىر دە بولۇنمامى احتمالى واردەر . شوئىقىلى

هر نەدە اوھر اردو مىزك فصل مخصوص ايلە تأمين ايدىلىنى لازم كلن احتىاجات حرېھىسى - يالكىز بوقصلە مقصوردر دىيە قبول ايدىلە من - بىز اردونك احتىاجاتى هز زمان بىرچوق مىليونلارلە تأمين ايدىلە من واعظمى اوھرق بورادە اللە مىليون ويرسە كز ، يوز مىليون ويرسە كز ودەنها فضلەسى ويرسە كز هېيچ بروقت چوق كورىلە من . بىرىنى ضم ايدىلەرسە دىكىز بىرىنى دائما نەصان . عد ايدىلە بىلەر . تكمىلەك مىزتە ئەنھاسى وحدود منھاسى يوقدر . بىوردىلەك ؟ بعض افرادە معاش ويرلە مىيوب مضبطە ويرلىشىشىن بىنەن كز تدقىق ايتىكىمە شۇ تىتجە يەواصل اولدىم : حقىقە برايىكى بىردا بىوردىقلەرى شى واقع اوھلىشىشىر . فقط بونى اىقاع ايدىنلار اىچون جزاىي موجب بىرىنى كورولەمشىشىر . معلوم عالىكىز تەخىىللەر مىت قانۇنیەتك ختامى كونى سندە على المعتاذر مانلىردە اجرا اولنور . مىلا آىك : ۲۵ نەمسالاح آئىشىن تەخىص اولان برايىكى قطعەدە نەرلىرە او آىك بوردو رسى يايلىمامش اوھدىنى اىچون وا آىك معاش تەخىقەتى دە بوردىلەر اوھرىنى يايلىمىسى مەتاد اوھدىنى اىچون قطعەسى اوئىك تەخىق اىش اولان اوقدەر كونىڭ معاشنى هېيچ ويرمۇب بوش بىر اققىندەسى مىۋەتلىقى مىنلىقى مىنلىقى مىنلىقى كەندى اجەدادىنى كورە حل اىتىشىشىر . بومىتە ، مدافعە مەلەيە يە عكىس اىتىشىر و مدافعە مەلەيە مالىيە وکالىت ايلە اىچاب ايدىن تەناسلىرى يايلىمىش . بى مىۋەتلىقى قوئوبولىنىڭ حىمالىردا تەصىح بىردىلىكى كې بعدما دخى تېلىخات اىفا ايلە تەخىق كونى كەندىكىنلىن طولايى بوزدزو دخى يالىسە ، عىسەكىرلەك ذاتاً محدود بى مقدارە واران معاشلىرى تەخت تأمينە آئىشىشىر .

فصل مخصوصىن كچن سەنە نە يايلىمشىشىر ؟ بىوردىلەر . مەھمات آئىشىش . طبارە آئىشىش .

صوڭ كە عىسەكىرى فابرېھلەر و ملبوسات مسئله سندە بىت بىوردىلەر . حقىقە بىجاو وارددەر . كچن سەنە مجلس عالىنک اوھنە دىنلى اھتمامە نقطە ئظرىنى تىتىت ايتدىكى بىر مىۋەتلىدە بودر . كچن سەنە بوقصل شو ئىنام ايلە موسوم يەدى . (ملبوسات ، مويتاپىئە ، تەجەززەت) ئەن ايدەرم كە بۇ سەنەدە بونام ايلەددەر . بوبارە ۱,۶۰۰,۰۰۰ لیرا يە بالغ

عموميەسىنك ، عدد عموميەسەنە نىستىلە هەنلىكى بىر تىشكىلاتك فعالىتىن قىمالىسى كىن سېيلەر لە هەنلىكى بىرقادارو نقصانى وياخودەر هەنلىكى بىر تىشكىلاتك باخود جزاء آچىقىھە جىقارىملق كىي مەقول و مەقبول عەدايدىلە جىك سېيلەر لە ضابطاندىن آنچى يۈزدە بىر قدر بىرمىدارى آچىقىدە بولۇنە حق و تورك اردوسىنده موجب شىكايىت بىر آچىقلار مىسئىلەسى مۆضۇع بىحث اولما يەجقىر . الیوم دە ضابط آچىقلار مىشكە موجودى ئىكى يۈزە بالغ اولما مۇقدەدر و بىو مۇقدار دەها چوق آزالە جىقدر . فابرېقەلر لەك يېلىرىنى انتخابىدە محترم كاظم قره بىكى پاشا حضرتلىرىنىك بويوردىقلارى بىر نقطە نظر واردە . اونك اوزىزىنده دە قىصە جە معروضاتىنى يەھىم . فابرېقە وعلى العموم صنایع حرbiye مؤسسىتلىرىنە محللىرىنى تىشىت ايدەرگىن شورای عسکرىنىك رائى ئالق نقطە نظرىندن بىحث بويوردىلەر . بۇ خصوصىدە اصابت كاملاھ لەرى دركاردر . چونكە حقىقە شورای عسکرى يە مەمول اولان و دەها كىن كۈن مەذا كە بىتىدىكىمىز قانونك اىكىنچىي مادەسىنده مۆضۇع بىحث ايدىلەن اساسلى ، بويوك وظيفەلردىن بىرىسى دە ئەممۇم اردونك هەنلىكى بىرمسەتىقلەن حرbiye حاضر لانسى عدادىنە نظر دەتە آلتە حق اولان فابرېقەلر مىسئىلەسىنە شورای عسکرىنىك رائى و مطالعەسى ئالق طبىعىدەر . فقط شىمىدى يە قدر شورای عسکرى بالطبع يوق ايدى . بۇنك قانونى مجلس عاليكىزدىن ھۇزۇچىمكىدەدر . بىناءُ عليه بومىلتكىڭ بۇ نېتىندە ئاك صاحب صلاحىت اولان مقاپلىرى ، مدافعة ملىيەو كاتى واركان سەرbiيە عموميە رىاستى دە . بۇنلۇ بۇ نەقەتەدە شىمىدى يە قدر بۇ مىسئىلەي كورۇشىشىلەر و فابرېقەلر حقىقىدە مخابراتىدە بولۇشىلەر بۇنك بىرىنى مشتىكاً بۇ مقامات تىشىت ايتىشلىردر . بۇندىن صىركەمكى يېكى تأسىسات حقىقىدە بالطبع قانون چىقدەن صىركەمكە ئەملىيەتلىرى قانونىنە مندرج اولان صلاحىتتە بىناءُ رائى بىان ايدەجىدەر .

شەيدىلكلەر حقىقىدە بىناناتدە بولۇندىلەر . البتە جەھۇرىت بودجەسىنە ، مدافعە ملىيە بودجەسىنە شەيدىلكلەر اىچىجون بىشىقە بىر كىمسە يوقدر . بۇندىن صوڭىرا بۇ مۇقدار دەها آزىزەجىدەر ، دەها تىناضىچىسىنەت قۇنىلىپەر كەن چىراق قىلغەي اون توئامق و اونك عصر لەجە ايشىدىلە جىك

بىيكىباشىلەك هېسى قائىمقام اولىور كە ، او نىصلى بىيكىباشىنك كىندىسىنك بۇ ئۆزىف ايدىلەسى لازىم كەن ، قائىمقاملىق مقامى منحل اولما يەجە ، سەن بىرقائىمقاملىق آچىلنىجە يەقدەر بىكىلەر سەك دېلىك بىر آزىزەجىبات حق و نىصفتە موافق دوشىمىز ئەظن ايدەرم . مەمە بىر نەقەتەدە ، معىن نىصلەر دە تەفيعلەرى اجرا ايدىلەن ضابطان آرقىداشلىك ، بىعىضىلىرى صەق اعىتارىلەدە آچىقىدە قالىبور . مەلا پىادەدە بىر بىيكىباشىلەق حەقمانى ، منحل اىكىن معىن اولان بىزات هەم نىصلەرى سەيانتىدە استەحکام صىفتەن دە اولان بىزات بىيكىباشىلەق تەرىپىع ايدىبور حالبۆكە استەحکام قطعاً ئەنۋە بىيكىباشى اولان دەن آچىقىدە قىلغە مەحکوم اولىور كە ، پىادە قطعاً ئەنۋە اون دەن بىيكىباشىلەق مقامى منحل اولىبور . بۇ دە عمومى بىر نەقەتە ئەنظەرن بىاقلىرى كەن ، بىر طرفەدە آچىقلار وارا يەكىن ، بىر طرفەدە ئەنۋەر . نەللىچۈن بۇ قىسىملەلە بىو آچىقلار تلەفي ايدىلەبور دىيە بىر سؤال مۇقدەرە انسانى كۆتۈرە جىك منظەرە و شەكل حاصل اولىبور . صوڭىرە شۇ نەقەتەيى دە هيئەت محترمە كىزە عەرض ئەيدەم كە ؟ ۳۴۰ و ۳۳۹ سەنھىرى ئەنۋە ، اوردو دەن مختلف اسېب و صورتلىلە بىر چوق ضابطان و منسوبين عسکرىيە چىقىمشەن وياخود چىقىارىلەشىدەر . معلوم عالىكىزى مەجدال ملى بە اشتراك اىتمەن ضابطەلەك بىر چوقلىرى قانون موچىنچە ئەقاعدە چىقىمشەر . وياخوددە تىخىدە سەمنە ئەنۋەسىتىلە اوردو دەن اخراجلىرى و كىندى آرزو لەرلە ئەقاعدە چواسىغا مەلاتى و قۇبۇلەشىدەر . بۇ صورتە چىقان ضابطان و منسوبين عسکرىيە ئەنڭ مۇقدەرەي بىر قاجىكە بالغ اولىبور . بىناءُ عليه ، كىن سەنە ئەشىت ايدىلش اوردو قادرو لەرلە ئەنظەر ئۆز كە اردوسىنە بۇندىن صوڭىرە كىن سەنە ، باخلاصە ۵ مەمە سەنە بارز بىر مىسئىلە كىي كۆزە چارپان حتى بىر قانون خصوصى يەپىلما ئاسىنى استىزام ايدىن آچىقلار مىسئىلەسى اوردو دە بۇ كۈن آرتق فەلا حل ايدىلش عەد ايدىلە بىلۇر . بۇ كۈن آچىقىدە قالان اعظامى بىكىيوزە وارا يەلەن ضابطان باشقا بىر كىمسە يوقدر . بۇندىن صوڭىرا بۇ مۇقدار دەها آزىزەجىدەر ، دەها تىناضىچىسىنەت قۇنىلىپەر كەن بۇ بۇنون اردونك احتىجا جاتەنە كافى كەن ضابطان هيئەت

واحدتارى قىم ، عالى قىم اىچون وقوع بولان بىاناتلىرىنىڭ .
قىم مەھى شوراي عسڪرى قانۇنى مناسىتىلە دريمان .
ايدىكلرى اساسات و نظر ياتە مشابىھر . عالى قىمىدە بىر
دفعە عالى مدافعە قومىتەسى ، صو كىرە شورا قومىتەسى «
صو كىرە مفتىشلر و صو كىرە اركان خربىيە ، اركان خربىيە
رياستى بىعالى قىمىدە داخل اولەرق افادە بىزىدىلەر .
بىندە كىز بوبابىدە يىكى معروضاتىدە بولۇق احتىاجى صورت
مخصوصىدە حس اتتىورم . چۈنكە بومسئلە موضۇع بىخت
اولۇر كىن بىر خربىك سوق و ادارەسىنىڭ امر و قوماندا
مسئلەسىنىڭ نەطىزىدە تقىيم ايدىلىسى لازم كىلدىكى وياخود .
وقت حضرىدە اردونك سفرە و خربە حاضر لانق اىچون .
نە كىي تىش يلاتك وجودە كىتىلىمى لازم بولۇندىنى نقطە
سى شوراي عسڪرى قانۇنى مناسىتىلە بوكىسىدىن موضۇع
بىخت اتىشىدك و مختىم پاشاخضرتلىرى اوزمان نقطە ئاظرتلىرى
درىمان اتتىش لەرى . بىندە كىزدە - دوغۇرۇ ، ياكاش
اولدىيەن حقىنەكى قناعتلىرىنىڭ اخراجى تائىر اتتىك اىستەم -
قناعت ذاتىم نە اىيە بوبابىدە كى فىكتىرىمى اوزمان عرض
اتتىش واردۇمىزك حضردى سفرە حاضر لانق خصوصىنەكى
عالى تشكيلاتى و يارىن سفر وقوع بولۇر - امن و قوماندا
مسئلەسى الده موجود قانۇنلارە تىتىت ايدىلش اولدىيەن .
اىچون بوبابىدە موجب صداع اولاجق بىاناتىدە بولۇنقدەن .
توقى ايدىسيورم .

جانلى و سائىط ، اخرا و سائىطىنىن ، جانلى و سائىطىن .
بىخت بىزىرىدىلەر و خقيقة بوكۇن اردونك اك اھىملى
احتىاجى اولان و احتىاجات مستقبىلەسىنىڭ بوكۇن
درحال و بهمەحال تىتىت ايدىلىسى لازم كەن ضابطان .
منشائىلىرىنىڭ تماسى بويوردىلەر . بوقەطىدە باش
حضرتلىرىلە تاماماً هەفکر بولۇرۇز . عزىز آرقداشىمىز
اكرم بىككە بوبابىدە بىر دە تقرىرى واردى . انجمىنەن هوز
برنتىجىيە واصىل اوئىمادى . بىندە كىز اساساً و كالىتە كەزىدەن .
اول اك مەنەن بىر دولت و تىللىكت مسئلەسى اولدىيەن اىچون .
بوبابىدە كى ملاحظات خصوصىيەمى . كىندىمە آيرىچە نووط .

اولان بويوكسىنى و بويوك دروحى دائماً كوزو منڭا اوكتىنە
جاتلاندىرىمك اىچون چناق قلعەدەدە بىر . آبىدە تأسىس اتكىل
غايت طېيى بىنقتە و احتىاج تشکيل ايدىر ؟ نە كەم تىكلىف
ايدىلەن رقلىر اىلە ئىستەنلىن تىخصىصات آلىتىجە ، الناشى
مقرر اولان دوملو پىكار كىي ، اين اوکى كىي ، سقارىيە
كى شىنيدىلەك آبىداتى يانسىدە چناق قلعە آبىداتى دىخى داخلدر .
بۇپارە آتىدىنى وقت آبىدلە ئىشى ئىدىلە جىكىدر .

٢٩٨ نجىي فىصلە كى ايكى مىليون ليراتق اسلحە و مەمات
اعمال و تعمير يەسى پارەسىنىڭ ھېسىنىڭ صرف . ايدىلە مەش
اولدىيەن شەكايىت بويوردىلەر . مىرى فابرېقەسى ئاشناسىنى باشلا .
نمىش و كالىتە ياقلاشىلمىشدر . بۇ فابرېقە ئاشناسى آتى ۱۳۴۰ سەننەدە
يېتىرىمكە موقۇق اولە مدەنىي اىچون اعمالات دۈرەسەنە كەمە .

مشدر و موجود اولان فابرېقەلەر ئەتكەن قابلىت استحصالىيەسى
ئايسە بۇپارە دەن او مقدارى فابرېقەلەر تسویە او لمىشدر .

طېيىدىر كە تأسىسات اكال ايدىلە مدەنىي اىچون بۇ
پارەنىڭ ھېسىنى محلەنە حىرق ايدىلە مەمشىدر ، بۇ فىصلەن
بىشىۋىز يېك لېرا آرمىشدر . بۇپارە دە قالمىش دەكىل ، مجلس
عالىنىڭ قرارىلە ئىنى ئەھىمەتىدە ئىنى الزىتىدە بولۇنان دېكىر
فىصلە نقل اولۇنمشىدر واو فىصلەن صرف ايدىلەنلىشىدر . يەتى .

٢٩٨ نجىي فىصلە كى پارەنىڭ هيئەت مەنۇعەسى صرف
ايدىلەنلىش دىعىكىدر . فقط ، بونك تصور ايدىلە كىي كىي
سەنىسى مەمات فابرېقەسى ئائىسىتى خاتام بولادىنى
و قىعاليتە كەمەدىكى اىچون ، ھېسىنى صرف ايدىلە مەمشى
فقط ، آشانى ، يوقارى ئىنى مەقصد اوغۇرۇندا ، نەن
صورتىلە ھېسىنى صرف ايدىلەنلىشىدر . بناءً عليه مجلسىت ويرمىش
اولدىيەن بۇپارە دەن موقۇف ھېچ بۇپارە قالمامىشدر .

اردونك بودجىسى مذا كەرە ايدىلە كىن ، بىر حرب
جهازى اولان اردونك امر و قوماندا شېكەسىنى تشکيل .
ايدە جىك اولان ضابطاتى يېتىشىرىمك مسئلەسى موضۇع
بىخت يەتكەنلىك ، طېيى چوق غېر طېيى بىرىشى او لە جىقدەر . كاظم
قەرە بىكىر پاشاخضرتلىرى بونقەطە يەتماس بۇنۇردىلەر و ملت مىساحە
تر كىنەن افادە ئىدىنلىكى مەھۇمى وجودە كىتەمك اىچون ، اوچ
تشكىلاتدىن بىخت بۇنۇردىلەر . عالى تشكىلات و عالى اجرات

تدقیق اولان اسنسلرله) جواب ویرلمسنی اخطار بیور دیلر. کندیلرینه و هیئت محترمہ کزنه عرض ایدیور سه هر کسک او لدینی کی بتون مخصوصات تدقیقیه مک لبی و خلاصه سی بوندن عبارتدر. هر کسک قابلیت و قدرت تدقیقیه سنه - بالکنز تدقیق ده کافی دکندر - کوره اوندن آلدینی بر نتیجه وارددر. ایشته بنده کزکده شیمدی به قدر او لدینی کی بوندن صوکره ده و قوع بولاچق اولان معروضاتم کندی قدرت و قابلیتمک نصابی بدن عبارتسه اونک محصله سیدر.

پاشا حضرتلری و دیکر بعض رفقاء تهاس بیور دیلر. کوچوك ضابطان حیاتنده دائمیت اساسنده بحث بیور دیلر. علی العموم ضابطانه منشاً تشکیل ایدن تالی مکاتب عسکریه حضده کی فکر لرنده او لدینی کی بومسئله دده کندیلریه تماماً هنفرکرم. حتی و کالنه کلديکم زمان بنده کزدن اول ده مظہر مفید بک افندی و دیکر بر آرقداشمن خاطر لاتدیلر. فتحی بلک افندیتک زمانده کیتمشلردر. دائرة ده بمسئله او زرنده بعض احضارات یا همشر. بنده کز ده و کالنه کلديکم زمان حقیقةً چوق. مهم اولان بومسئله یی آرقداشلرمله کو رو شمشدم و کوچوك ضابطان مسئله سنک حل ایچون نه کی بر مساعی لازم کلديکنی و بوباده پاییلمش اولان بوتون مساعینک خلاصه سی کتیر دیلر. و کالنه کچدیکم زماندبری متخصص آرقداشلرمله بو مسئله یی مکرداً تدقیق ایتدک. مستشار مکرراً بو مسئله ایچون ارکان حریمه عمومیه یه کیتمشدیر و الا نهایت معاشر آره سنده اوفاق بر تفاوت نظر واردی. او تفاوت نظر ده حل اوله رق چهارشنبه کونی مسئله تماماً اکمال ایدلش و مجلس عالیه عرض و تکلیف ایدلیه جلک بر قوامه کلش و بو کون طرف عاجزانه مدن امضا ایدلیلرک هیئت و کیله یه کوندرلشدر. حتی مجلس عالینک - بیلمه یورم زماتی - فقط عمومی اولان بر تمایله کوره مقرر کی اولان تعطیلنندن اول هیئت محترمہ کزه کتیروب هر حالده بو دوره اجتماعیه ده اردونک علی و رو حنی تشکیل ایده جلک اولان کوچوك ضابطان حقنده ایجاد ایدن اساساتی هیئت محترمہ کزدن

نمایشدم. و کالنه کلد کدن صوکره هیئت و کیله ده معارف و کیلی حمد الله صبحی بک آرقداشله کوز و شدم و کندیلرینک پاشا حضرتلرینک بو بیور دقلری اساسه مشابه اولان بو بنده کزک فکریه متایل بولوند قلری، عمومی اساس آنده متوجه بولوند یغمزی حمد الله صبحی بکدن آکلامد. بالکنز بونی انجمنده موجود اولان اکرم بک تکلیف ایله دیکر تکالیفی منج ایده رک معارف و کالنتک ده التحاقيقیه عموم حکومتک تثیت ایده جکی بر شکله کتیرلی بز زمانه متوجه ده. ایلک فرستبه بو زمانی بولوند یغمزی وقت در جا، بونی قانون حالته کتیروب هیئت محترمہ کزه کتیره جکز؟ خالد بک (قسطمونی) - انجمندن ده چیقمشد، درجب بک.

مدافعه مایه و کیلی رجب بک (دوامه) - اوت باقندم، فقط ظن ایدیورم که انجمندن چیقمش اولان مشکل بر آز دها فرق لیجه در. شو نقطه ده فرق لیجه در که هن ایدرم اکرم بک تکلیفلری و انجمنک تکلیفلری اداره هیئتک بالکنز عسکری اولیسی طرزی احتوا های دیوردی. حالبو که عمومی اوله رق بو تون تدریسانده، بو تون اداره ده آشاغی یوقاری کوچکلکدن اعتبار آعسکری بر روح ویره جلک بر تأسیسک وجوده کتیرلی دها ای او لاچنی ایچون بو نقطه دن بلکه دها قوتلی اولا بیله جلک بعض نقطه لر علاوه ایدلیه جنکدر. جو کون ناچیز بر مدافعه مایه و کیلی اولمقله برابر، دولتک هلاک مهم واردونک ال مهم احتیاجنی تشکیل ایدن بر نقطه ده تقوتلی نظر یا تیله سور ایتدکلری ایچون پاشا حضرتلرینه تشكیر ایدرم. چونکه بن ایشمه چوق ای کلیر. بو قانونی چیقارمه دن اول آرقداشلرده ذها کوزل و دها قوتله تنور ایتیں بولنیورلر.

بالکنز نوط ایتشم، اون تو سه یدم دها ای اولور دی، محترم پاشا حضرتلری کوچک بر تعریض یا پدیلر. چوق هاساسلى بر تدقیقاهه مستند بولنان و شورای عسکری هناسبیله ده در میان بیور لش اولان اساسه (محصول

پاشا حضرت تدرىينك دوقۇندىقلارى مەمۇنقطەلردىن بىرىدىه
بىنده كىزك او تەندىبىرى كۆكىسى صيقان اڭ قوتلى وەيجانلىق
تەحسىساتىله روحى تضييق ايدىن بىر اساس تشکيل ايدىر .
اساساً بىنده كىزك بوبابادەكى نەھەلە ئظرىمى بوكا مشابهالان
دىكىر مىشائىلەك مەنا كەرسى ائساىنده صەرەنسى كەلەجەھە عرض
ايمىشىم . مجلس غالى فىكىرىلىنى كورمىش و آكلامىشدر . پاشا
حضرتلىرى سوءاستعمال ايدىلش بىر مىلتارىزم مىسئلەسىنى بىحث
بىوردىلر . حقىقە محترم آرقىداشلار ! مىلتارىزم كەرسى روخندە كە
تشكىلات اجتماعىيەسىنده كى نظام و انتظام ايلە اسېاب فائەتى
تائىمەن و تأسيس ايمىكە مقدەر اولان ملتلىرى يېقىق اوزىز
اونلىك دشمنلىرى طرفىندىن يېرپاۋاندا سلاھى اولماق
اوزىزه ايداع ايدىلش بىر كەلەدەر . حقىقە مىليارىزمك تور كىيەدە
برىدە بوبىلە بىر جالىك اعادەسى دىكلى تصورى بىلە بىنده كىز جەھ
محالىز . معلوم عاليكىز حقىقى مىلتارىزم ؟ شايىن شكایت
اولان وەر حالدە احتىاز واجتنابى بوبۇن قولە مەلى
مەيتىدىن تىبىدى لازمكىن بىرىشىدەر . فقط نەوقۇ ؟ اكىر
غىر قانۇنى اولاراق و شورتىبە ، شىۋو وصف ، بومۇ قىدە
ھەنارنى بىرىشىص و يامقاમە ؟ قانۇنك حەددەلەرى خار جىندە
دوانىڭ شۇ و يابۇ تشكىلات رسمىيە و غىر رسمىيە سەتكەن كەرسىيە
طرزىنە تىجىلى ايدىن بىر معاملە اولورىسى بوبىلە بىر جىبرۇت و بوبىلە
برىقۇز تور كىيەدەن بىر دەن عودت ايمەمك اوزىزه كۆكىنە
سو كۆللىش و قوغۇلمىشىدەر . فقط محترم آرقىداشلارم ؟
مىلتارىزم كەرسى بىرم عالمىزدەدە استعمال ايدىل كەدەدەر .
و دىنادەھە ملتىك اولدىيەنى كېيى بىرم دەعوامىل و نەظام و انتظام
اولان بوبۇن تشكىلات و تأسيساتىزىدە ، انسانى مەتكورەلرەك
بىر طاقىم مقبول تلقىياتى كېي ئظرى بىر طاقىم تلقىنلەر ايدىن
پروپاگاندالارلە يەھىزىدە مىلتارىزم وارمىش ، فناقىق وارمىش ؟
انسانى موقۇلە اەتتىار بىۋوش كېي كۆستەرەك مختلف بىر پاغانلە
واسطەلەرى قولانىنەلەرق مختلف تأسيساتىزى تىخىيپ ايمىك
ايستەن دشمنلار بوندىن استفادە ئەتكە ئىستەلر . پاشا حضرت قەلرى
ايشتە بوبىلە بىر فانلىغە قارشى مقاومت مەلەيى تائىم ايدە جىك
اساسلىق نەقطەلردى متىحد بولمازلىق زۇرمۇنى اشارىت ايمىش
بولىيورلار . بىنده كىزدە عىنى فىكرىدە بولىيورم . بىر ملتى

آلهجم و طبىعىدرەك او كەزدەكى تعطىل دورە سىنە بونىڭ
نەھىيەنەن وقف حیات ايدە جىك .
عسکر لەكمىزك بىر بىچق سەنە تىزىلەنەن متولىد اولان
مدت خەدمەت نەقانىڭ تلافيسى اىچۇن اەضارىي بعض
تەشكىلاتىن بىحث بىوردىلر . صورت عمومىيەدە تقاط
لەنەر نەمەكى اصادت كامەلەي تقدىر و تسلىم ايدىم .
اساساً و قىتىلە يابىلەمىش اولان بىر كەنج درنەكلەرى تەشكىلاتى
تەعلمىاتىماھىسى وارمىش . فقط عرض اىتدىكىم كېي بىو ، بويوك حربىك
بىتون دەلتلىرەدە و بىتون مەلتلىرەدە اولدىيەنى كېي و بالخاصە دىكىر
دەلتلىرە نسبە ئىكى مەنلى فضالە دوام اىتدىكەم بىو بويوك حربىك
ھەر دەلتىن بىراقدىيەن نواقىصنەن بىر دە بىر كەنج درنەكلەر
تەشكىلاتىنڭ اساسلىق بىر صورتىدە يابىلە ما ماش اولماسپىيدە .
فقط موجود اولان تەعلمىاتىماھى اساس اەتتىارىلە مەقصد تائىمەنە
كەفى عد ئىدىلە ما ماش و بىنده كىز و كاتىھ كەلەدەن اول بوبابادە
و كاتىجە يېكى بىر اساس اوزرىنە كەنج درنەكلەرى اىچۇن
برقانۇن لايچەسى يابىلەمىش و كۆنۈزلىشىدەر . حقىقە چوقۇ
مەم اولان و خەدمەت رسمىيە يەتقەنەن ايدىن كەنجلەك چاغندە
مادى و معنوی عسکر لەك حسياپىلە كەنجلەرى تەجەزىلە ئەتكەن
اولان بىو تەشكىلات بىر آن اول موقيتىلە لازم و فائەدلەلى
اولەجىقدەر . يالكىز بونقەطەدە مدار تىوير اولماق اوزىز
و كاتىنە بولدىيەن مەلۇماتى عرض ايدەم . كەنج درنەكلەرى
اولىدەن بىر بعض مەحدود يېلىرە تەعلمەتە مستىنە اولەرق
موجۇددەر . بۇ تەشكىلاتە هوس اساساً موجۇددەر . فقط
بۇ هوس اساسلىق تەشكىلاتىرلە ، پروغراملىلە تەئىيە ئىدىلەك
لازىمەر . از جىلە ئازىم ئاركىڭ مەلۇم مەكتىي انداخت يابىق
اوزىزه فەنىت اىچۇن و كاتىھ مراجعت ايمىش و كەنديلىرىنە
فەنىت ويرلىشىدەر . غازى عىنتاب مەكتىي دەخى مراجعت
ايمىشىدەر . كەنديلىسىنە ياردىم ئىدىلەشىدەر . آطەنار كەڭ مەلۇم مەكتىي
اىلە قۇتىيە مەكتىي دە ئىستەمەش و انداخت مالزەمىسى ويرلىشىدەر .
فقط بوايضا حاتىلە بىر دەقلەرى مەم و اساسلىق تەشكىلات مەلک كەنزا دە
يابىلەشىدەر دىيە ادعا ئېتىورم . اصل مىسئلەيە ئەناس ايدىر كەن
كەندى كەنديلىسىنە يابىلەمىش بىرايش اولماق اوزىزه هيئەت جەلەيە
مەلۇمات اولەرق عرض ايدىيىورم .

چوق اولميان قواى مادىدەن فصلە و اونك فوقدە اولمۇ
اوزرە عالى و معنوى بر قوه استناد ايتىشلەردر . اوده
كىندى ملتىك كىندى سىنه سىندن چىقىدىنى ملتىك كىندى
حقىقى مەحمول اولدىنى اعتماد ، حرمت و محلى در .
بۇنى افتخارلە سوپىلرم . فقط دشمنلەك وبعضا شعور سىز
نظر با تەجىيلەك تلقىناتى يۈزىنەن بىر سوئەتلىق ، بىر فنا فىكر
حصولى احتمالى دانما كۆز او كىندە بولۇندىرىمەرق او كا
كۈرە اسباب معنویه ايلە كىندىمىزى تقویه ايتىكلىكىم ز
لازمىدر . تۈرك اردوسى عصر لرجە اولە راجع اولان
ماضى دە اولدىنى كېي بىر كوندى كىندى سىنه سىندن فيشىقىر .
دىنىي ملتىك بۇتون حمولە حرمت و محبت و اعتمادىنى حائز
اولمقلەم مفتىجى و بختىارىدە (براووسىلىرى) . محترم رسدى پاشا
حضرتلىرى اوچنجى طابورلىشكىلاتىندىن بىحىت بويوردىلار
بى اوپىلە بىرىشى دركە محترم آرقداشلرم ! بوكا بى مدافعە مەلە
و كىلى خاير دىمىز . اوچنجى طابورلىشكىل اولۇنمالى
و بىحىت بويوردقلىرى شو نوع سلاحلەر ، شونوع تجهيزات
ۋې بۇ نوع وسائلەت بولۇمالىدەر . دەمەن عرض اىتىدىكىم كېي اردو
تشكىلاتىندە واردو تجهيزاتىندە بىر نقطە كفایت يوقىدر .
بە ياياسە كىز يىزىددەر ، اردو بىر ملتىك خامن حىات
و كافل ناموسى اولان بىر جهاز مقدسدر . بناء علیمە اردونك
موجودىنە شۇنى علاوه اىتك چوق كۆزلى تکلیفلەردر .
بۇنك فارشۇسندە شو اولماز ، بى اويماز ، بۇنك اسبابى
شودىدىنە من . اردو من بىر كونىكى احتىاجات حضرىيەسەنە
و يارىنىكى سفرلىكە حاضر اق اولان حضرى چىكىدە
و تعرىضىدە كافى كله جىڭ قوت و وسائلەت و تشكىلاتە مالكىدەر .
بىر كونىكى تشكىلاتقىز احتىاجاتى ئامىشە كافىدر و عرض
اىتىدىكىم كېي نە قدر اكال ايدىسە و نە قدر تقویه ايدىسە
يىزىدر . چونكە دنیادە هەر اردونك و ضعىيە بودر . بودجە
طىبىي احتىاجاتى احتىوا يىدر . فصلە دنده اولسە موافقىدر .
دائىي كۈچچوك ضابطانى بىحىت اىتىدىلر . دەمەن عرض
ايدىكەن ظن ايدەرم او كا عائىد اولان قىم حقىقى
تەممىن اىتىدم . دىكە بعض محترم آرقداشلاردا
بويوردىلاركە تقویەسى اىجىاب ايدىن قوتلىرىن بىرىسى دە

دەكلى حتى بى عائلە اىچىرىسىدە بىلە باشى بىلىي اولمايانلار ،
صوکى بىلىي اولمايان بروضىعت حاصل اولورىم بۇنك
تەنجهمى خىزانىدە ، تىكىتىدە ، اندەمەر . بىز شعورلى
بىر ماڭىز . اڭ بىخانلى زمانلار دە الشعورلى والك تىدىرىلى و بالك
عقللى بىر ملت اولدىغىزى ئابات ايتىشىزدە . بىزى دىنلەك
ضعيف ظن اىتىدىكى زمان دە بالخاصە اڭ بويوك
اسباب تەۋقىز اولان اخلاق ، فضىلت و فداكارلىق
قىطەلرندە كىزىدە او صافىز لە كىندىلىرىنە غلبە چەلمىشىزدە .
بىزى حەقىزىدە زەھلى بىر پوپاغاندا او لارق اىچىزىدە نامىشروع
مەيليتارىزم وارمىش كېي كۆسەتىز . دەك اردولر يېقان بى
پوپاغاندا سلاخى تىخىرى بايتسە لېپىلە بىزى قوتلى كۆكىمىزىدە
بۈسلاحلەك ايشەنەن اولدىغىنى البىدە كۈرە جىڭلەردر (براو
سىلىرى) .

محترم آرقداشلار ! اردونك واسباب ظفرك استناد
ايدەجىكى عالى بىنقطە يە تىمس ايدىيورم . اردو منسوب
اولدىغىنى ملتىن ، اىچىدىن چىقىدىنى ملتىن . كىندىسىنە محبت
اىستەر و حەرت بىكار . اردو و هەر ملتىك اردوسى منسوب اولدىغى
ملتىك ناموسى و حىاتى مدافعە اىتك كېي مقدس بروظيفە ايلە
مەحولدر . ملت ، كىندى سىنه سىندى نېغان ايدىن اردو يە ، بۇ عالى
قوته اىتاشىدەر . بى ملت كىندى اردو سەنە اعتماد ، امنىت ،
حرمت و اعتبار ايدىر . دەمەن عرض اىتىدىكىم كېي عصرى
دشمنلار مەيليتارىزم دېنلىن بىر پوپاغاندا سلاخى ، ايلە بىر ملتى
يېقىق . اىستەرلر . بى مەلکىتىك نظام و انتظام جەھەسى يېقىق
اىچۇن طۈپىز و تەنباكتىز معنوى بىر حەرب قازانقى اىچۇن
دشمنلەك اڭ قىصە يۈلى طاتلى دىل ايلە اردو عليهندە
جرىانلى احداث ايلەمكىدەر . سوپىلەكلىرى كىرچە صراحة
اردو يە دشمنلىق حىنى دىكلەر . چۈنكە بۇنى بىلەر كە يايان
وطنداش آز بولۇر . كىندى اردو سىنى حقىقى كە محبت
حىنى اكسىلەمش اولان ملتلىرى بىلسە توپكە اردولرىنىك
النەمەكى اڭ قوتلى مىسىدە ، اڭ بويوك معنوى سلاخى
آمىشلار دېمكىدەر . اوئىك اىچۇن تۈرك ملتى تۈرك اردو سەنە
محبىتكاردار و تۈرك اردوسى دشمنلىرى فارشۇسندە ظفر
قازانىزىن كەن استناد اىتىدىكى بلەكە مەددود و بلەكە اوقدەر

ایده میورم. فقط مشاهده يه مستند اولهرق سویله دکاری نی افاده ایندکاری ایچون بخ ماده تویر بویورا جق واسطه ویرلرسه تدقیقات پایارم . یاوازاق اولدینی جهته الی کیده مه دیکندن ، یاخود افراد جدیده کل دیکنند دولایی بلکه بر طاقم نفایص اولا بیلیر .

خر جراه مسئله سی معلوم عالیکرزر . بو ، چکن سنہ بوتون مملکتک مشترک بر دعوا سی ایدی . وکالت بو مسئله ده چوق صیقلمشدر . بودجه مجلس عالیکرزن کچم ش ایدی . یوزده قرق مسئله سی صو کرمدن اولمشدر و بو مسئله مجلس عالیدن چکم دن اول مدافعته ملیه جه بعض تعینات و قوع بولشدی . فقط قارشو لانی قالمادی فی ایچون بدالری ویرلله مه مشدی . بو نک ارز رینه بع ضیل رینه آوانس اولهرق جزوی بر پاره ویرلش ، بع ضیل رینه ده بورج آلهرق کیتمش لردی . فقط مجلس عالی کلوب ده تحصیقات منصمه آنیر آنماز ، اسکی بورجلر تسویه و خر جراه مسائلی گاما حل ایدمشدر و بو کون خر جراه مسئله سنده برمشكلاط و طاقنی یوقدر .

عمله بولو نمایان فنی اقسام : بو نی پک ای آکلام دم . شمدى بلکه ایضاح سوررلر . سیویل عمله بولو نمایان یزلزده ، عمله ایله یا پسلمسی قابل اولان برایش ایچون ، عسکر لردن بو ایشی کوره بیله حکلر واره چالشدر بیلهرق پارم یومه نسبت ده بر پاره ویرلی تقدم ایندیکم ر بودجه نک بر فصلنده وارد ر . فقط معروضات دیوار انساسی کی ما کنه يه ، اینجده فنه تعلق ایتهین خصوصاته عائد ر . دیکر نوع انشاات ایچون ایسه بلکه فصلنده برشی سویلر و تکلیف ایدر لرسه مجلس عالیکرزر .

ترفیعلر مسئله سی : معلوم عالیکرزر که تو رک اردو بنده کی ترفیعلر ، قدم ، قادر و سجل کی اوج ایاس اوز رینه یا پسلیلر . قدحی و سنه سی کله ن ترفع ایده من . سنه سی کلش و فقط معین سجلنے کوره مافوق رتبه وظیفه سی ایفا یه قادر اولمایانلر . ترفیع ایده من و اساسی صورت ده منحلل موجود دکل ایکن شو سنه کلش ، بو سنه به کلش دیه ترفیع یا پتق ده مقام سبز بر طاقم ضابطان بولو ناسی

هو اقوتلریندر . معروضات متقدمه مده بو باده کی فکری می عرض ایتشد . ایشیتیورم . بعض آرقداشلمک تکلیفلری وارمش . بو ایله بر شیدر که مجلس عالی قوای حریبه نی اکال ایمک اوزره سکا شوقدر پاره ویریورم . دیدیک زمان بو نک قارشو سنده دولتک محاربه استخضار ائی یا مقله مسئول اولان بروکیل بو نی هیچ بروقت استکنار ایده من . یعنی بو نی دون بز آرقداشم . صور مشدی . وجواب اولهرق قیصه بضرب مثل عرض ایتمشد . یعنی سویله هیم . کوکدن نه یانار سه یر قبول ایدر . رشدی پاشا حضر تلرینک ما کنه لی تشکیلانی ، ما کنه لی تفنک قوی حقنده کی فکر لرنده اصابت نظریه لری در کاردر . بو نی ده اکال ایمک و هر کون موجودی درجه درجه آرتیرمک مو قنده یز . افاده بویوردقفری بو تینیاندن بشقه تنقیدات دیه آییر دیغ برفصل وارد . البته نه صانی حوالات کیتمه مسی ، یا بالرک شمندو فره له نقلی . خر جراه وسائمه . خر جراه حقنده مثبت معلوماتم وارد ر . عرض ایده جکم . دیکر لری حقنده مثبت تدقیقات یامادم آرزو بویورلرسه بر سؤال احضار ایتسونلر مفصل ا . ماده طرزنده آری آری جواب لری عرض ایده من . فقط ذهاب عاجزانه مسویه ظن ایدیورم که بو افاداته نظر آبتوں اردويه باقان نظر چیلاق ، البسه سز ، بطانیه سز سفیل بر وضعیته ایش کی کوریورم ! بو نقطه نی تصحیح ایده جکم . بندہ کز اوزمان مدافعته ملیه و کلی دکلام فقط کوریورم . بوراده کوردم و کر دیکم . یر لرده کوردم پک اوزاقله کیتمه دم . فقط کز دیکم یر لرده واستاسیونلرده کوردم ، عسکر مکمل دکلامی . فقط تصور ایدیان نظری مکملیت تورک اردو سنہ هیچ بزرمان کله مشدر .

۴۰ سنہ سنده اردو تجهیزاتجه مکمل بر وضعیته کتیر لمه بش اولمقله برابر ، ۴۱ سنہ سنده نظری اولهرق پک مکمل برو وضعیته کله میه جکدر . فقط هیچ البسه سز ، هیچ آباق قابیسز ، هیچ اور تو سز بر عسکر ک بویله بر قطعه حالنده بولندیغی بندہ کز کورمه دم و تصور

بولان جوابىرمىدە تماسى ياخشىم. علاوه ايدىلەجك بىرى
يوقدر . نىتىجە معروضاتىم بىنىزم ايدىلەن جىدوللارە
وكانك ۳۴۱ سنه سىنده كى مصارف معتادە دادئە سىنك
وموقت سفرى حىاناتك استلزم ايتدىكى مصروفك هىئت
محترمە لرلەندن قبولي زجا ايدرم .

اسماعيل كەل بىك (چوروم) — عسلىكىلەرە عمومى
اولەرق الات وادوات زراعىيە عملى اولەرق يۇڭىز كىرىلەجكدى.
بوصورتلەر تەرىخىصە مىلكتكەن ھەر طرفە يېشىھەجك
مقدارىدە عمليات بىلەنلەر كىدەجكدر. بوكا اهمىت ويرلىمىنى
ئىنى ايدىزرم .

رئيس — افندى! كىفايت مىدا كەرە حقىنە تەرىروار :

رياست جليلەيە

مدافعە مایە بودجه سىنك هىئت عمومىمى حقىنە كى
مىدا كەرە كايفىر. رفقاىى كرام آرزو ايدەجىلەر ايضا حاتى
فصلارىدە سؤاللار اىرادىلە آلاپىلورلار . بناءً علیه فصلارە
كېلىمىنى تىكلىف ايدەرم .

سينوب

۳۴۱/۳/۲۰

رجب زهدى

رياست جليلەيە

مدافعە مایە بودجه سىنك هىئت عمومىمى حقىنە كى
مىدا كەرە كايفىر. فصلارە كېلىمىنى تىكلىف ايدەرم .

دەكىلى بولى

جواد عباس مظھەر مفيد

رئيس — افندى! بودجه نىڭ هىئت عمومىمى حقىنە كى
مىدا كەرە كايفى كەپ كۈرەنلەر لطفاً اللەرنى قالدىرسون !
عكىسى رايە قويىرم . قبول اىتەنلەر لطفاً ال قالدىرسون !
قبول ايدىلەندىر .

فصلارە كېلىمىنى قبول ايدىلەر لطفاً ال قالدىرسون !
قبول اىتەنلەر ال قالدىرسىنلار اىمىلىرى كېلىمىنى قبول ايدىلەندىر .
افندى ! اون بىش دقىقە تنفس ايدىلەن اوزرە جلسەي
تعطىل ايدىزىرم .

ختام جلسە

دقىقە ساعت

۴۹

انتاج ايدەجىكىنەن منحىل اولەقىچە تەرىفیع مسئلهسى اساىلى
اولەرق نظر دەقە آلباماز . ايشتە بواسانى لرلەن ملەم
اولەرق ۳۴۰ سىنە سىنە يالكىز بر تەرىفیع دفترى چىقا
رىلەبىلەمىشىدە . ايكەنچى دقتىك چىقارلىسى موضوع
بحث ايكەن بۇ ، يابىلە ما ماماشىدە . چونكە ، عرض ايدىكەم
كىيى منحىلات وضعىتى يوكاماساغىد كۈرۈلمەشىدە .

ديكەن طرفىن (۴۰۰) نومرسىلو بىرقانون واردەكە،
بو قانونە نظر آتىۋە تەرىفیع اتكىسى اىچاب ايدىلەندىن بىر قىسىنك
معامەلەسى اخچىنەدەر ، بىر قىسىنك معامالاتى هنوز و كاندە
تەقىق ايدىلەكىدەدەر . بو مسائلە دە هنوز بىر نىتىجە يەقىزان
ايچەدىكى ياخون ، يابىلە حق فضله تەرىفيات شىمىدىن
منحىلەرى دولدوراچق اولورسە ۴۰۰ نومرسىلو قانون
موچىنچە تەرىفیع ايدەجك آدمىرك بىلەك آچىقىدە قالمى
احتمالى واردە . اونكى ياخون مدافعە مەلیه و كاتى ايكەنچى
تەرىفیع دفترىنى چىقارما ماماشىدە .

عسلىكىن اوقۇيانلىر ياخون ، بوسىنە كى بودجه مىزك
۳۰ سىنجى فصلانىڭ يېشىجى مادە سىنە مەكافات تەقىدە واردە.
تېشىر ، سىلىكى كىيى و بىر طقق تەرىس كىتابلىرى
كىيى و سائىط احضار ايدىلوب كۈندرەلىشىدە و محترم آرقەدا .
شلىكى شوجىھى دە عرض ايدەرم كە اردومن ، بوتون
ملەتكىزىدە مەتھاج اولەدىنى دواملىجە بىر سەلھە نائىل اولەدىنى
تەقىدەرە يالكىز تەرىسە عسلىكى يەدكەن ، اوقۇيوب يازىقىدە
آلىشىدەرە حق دائىمى بىر مكتىب حالتىدە ، تەرىسە معازىفەدە
قابلەتلىي اولەدىنى بىرچوق تەجارتىلە كۆستەمىشىدە . كەچە هنوز
بو خصوصى كەلە كەمەشىدە . معلوم عالىكىزدىر كە ۳۰ ياشىندىن
صو كە بىر آدمە اوقۇيوب يازىمە او كەنمك مشكىن و عىنى زماندە
اختصاصە وزمانە تەلاقى ايدىن بويوك بىرمىسىدەر . فقط بوايلەك
صلح سەمىزدە يابىلان تەجارتى بىرچوق قول اردوولرە شايان
مەنۋىت نتايىخ ويرمىشىدە . حضرە قاۋوش اجق اولان
اردومن بوسورتلە مەلکەتە يو كىشك مقدارىدە او قور يازار
ئىھىب عناسى يەشىدەرە جىڭىر . مظھەر مفيد بىك افندى
دىكەن بىر آرقاداشمىزە جواب ويزدىلە .

اگرم بىك افندى عسلىكى اعدادى يابىلە طىارە لرلەن
بحث بىوردىلەر كە بونقەتەلەر دىكەن ذوات محترمە و قوغ

اینجی جلسه

بما مذاکرات

دقیقه ساعت

۱۰ :

[رئیس — رئیس و کلی علی سروری بک]

کاتب: روش اشرف بک (قره حصار صاحب)، حق بک (وان)

و موادی مالیه انجمنی مضبوطه سی [*

رئیس — افندم! فضالاری تعديلات و جمله عرض
ایده جگز.

لیرا

فصل

۲۹۱ ۱ معاشات عمومیه ۳,۵۴۳,۴۷۰

رئیس — افندم! برخی ماده دی کی ۳,۶۰۰ لیرا ذاتاً
۴,۰۰۰ لیرا صورت نه تصحیح اولون شد. و کل تخصیصاتی،
۲,۴۰۰ معاشات عمومیه ۳,۵۴۱,۰۷۰ لیرادر. او صورته
تصحیح بیویوک.

عارف بک (اسکی شهر) — افندیار! بو معاشات
عمومیه مناسبیله کین کون صوردیغیم سؤالاره مظہرمفید
بک افندی ایله مدافعته ملیه و کلی بک افندی جواب
ویردیلر.

مظہرمفید بک افندی، بولیه بر سؤال صوردیغیم
ایچون بنده کنی مؤاخذه ایتدیکی کی مدافعته ملیه
و کلی رجب بک افندی ده بنده کنی براز بدینسلکه
اتام ایتدیلر. اولاً صوردیغیم سؤالار عمومی دراء
محرومیته هیچ تعلق ایم. معلوم عالیکز اردونک محروم
اولان جهتی، سفری قادر و می و حرکات حریبه پلاناری
کی خصوصات دار و بونارک محروم طوتولی ذاتاً لازم در.
صوردیغیم تفرعاته عائد و غایت عمومی برشکله ددر. بوتون
تفصیلات و تفرعاتیله قادر و بی قدر ایتمیک ایچون
ذاتاً هیئت جلیله کنک. وقتی مساعد دکلدر و بونک
او زنده تدقیقاته لزوم یوقدر. مجلس عالیکزک ال مهم

[*] ضبطک صوکنه مربوطه.

رئیس — افندم! جلسه ای چیز. افندم جلسه
آره سنده کل مستحب جل بر استعفه نامهوار. اوئی او قویا جغز:
استعفانامه لر

تور که بیویوک ملت مجلیسی ریاست جلیله سنه

۴ — عامل ملک اممال صحیه سی در روپسیدر بو نه
آنقدر ده در امیل صوره مده امداد ای فعالیة امداده کوره عده بکموده
استهول بکموده سی مدعاوی همراه میلکی و ظیضه سی مع الاسف
ایفا اینه میه هلمم. استهفامه ایطفاً قبول بیویور طی رهابه
تأیید اینه امات شخصه ایلدرم افندم.

۱۹ مارس ۱۳۴۱ از میر

مصطفی نجاتی

رئیس — افندم! مساعده بیویور ره کز مساعد
بروقنده اتخابی اجرا ایدرز.

مدافعته ملیه بودجه سنك فضالارینه چکلمشدى. بو
فضالار ده بعض تعديلاتی منضم موافنه مالیه انجمنتک
مضبوطه سی وار. فضالار ک سلامت مذا کرسنی تأمین
ایچون اول باول مضبوطه ای قویه جغز:

۲ — مدافعته ملیه و طائفه ۱۳۴۱ سنه بودجه
سنک فضول و مواد مختلفه (۱۰,۹۹۷,۰۰۰) لیرا
تفصیلات عذر و سی هفده $\frac{1}{۶۴}$ نومروی؛ کناله مدافعته
ملیه و طائفه ۱۳۴۱ سنه بودجه تفصیلات عذر و سی
هفده $\frac{1}{۶۴}$ نومروی و ۱۳۴۱ سنه بودجه موضوع
تفصیلات مستوره دده مدافعته ملیه و طائفه عامل (۵۰,۰۰۰)
لیرا. دها آلتی بوز بیل لیرا عذر و سی هفده $\frac{1}{۶۴}$
نومروی باسه و طائفه صوره اوج قطعه فانوره لا بحمسی

اوچق برقادرو ايله اداره اىتدىكى حالدە وظيفىسى چوق
تھىزىر و تەخىيدى ايدلەش اولان مدافعە ملىيە و كالىز اون
دازە، آننىش شعبە، يىدى مفتاشلەك و ١١ قومىسيوندن
مر كب اولقى اوزرە ٤٠٠ كسور ضابط و ٢٠٠ كسور
مأمور استخدام اىتكىدەدر.

كاظم وھى بك (أرغنى) — فقط تحميل بويوردىغىز
و ئاڭى دوشۇنكر.

عارف بك (اسكى شهر) دوامە — بو تشكيلاتنى
بشقە ٢٥ او طە جى فبوندن ماعدا ٧٠٠ كسور نفر دخى
اصبر و خدمتىجي او لهرق استخدام ايدلەكىدەدر.

اىندىيلار اضابط، نفر، حيوان دەنيلەيى زمان دانمادر حاطر
بويوردىكىزى استرحم ايدە جكم كۈچۈك برمىش واردە.
بر ضابط، برمأمور دەنيلەيى زمان اونك وسطى اولارق
سنوى ١٠٠٠: ١٥٠٠ ليرايەمال او لىديغى و بر حيوان دەنيلەيى
زمان بونك دە ١٥٠: ١٠٠ ليرايەمال او لىديغى دائماً اونوتايىكىز.
اىندىيلار! مدافعە ملىيە و كالىنىڭ سىركىز و مؤسساستىدە
(٦٠٠) كسور ضابط مأمور (٧٠٠) كسور افراد
استخدام ايدىلپور، دەنيلەيى زمان سىلمەلىسىز كە بۇ
يکون بىر بىچىق مىليونه بالغ اولور.

اىشته اىندىيلار! معاشات عمومىيەدە صورمۇق ھېئت
جىلەيە كىرى تۈر اىتدىرەك اىستەدىكىم نقطە بوراسى
ايدى. اوچ مىليون ك سورا اىرا ويرسيور سكز اىندىيلار!
بونك بىر بىچىق مىليون ليرايى سىركىز تشكىلاتىنە،
لۇزمىز بىر طاقىم اقسامە صرف ايدىلپور. بونى ھېئت
مطلوب اولان اردو اقساحى تقویە ايدىلپور. بونى ھېئت
جىلەيە كىرى عرض اىتكى اىچۇن صورمۇشىم. شىمىدى
ظل ايدىسۇرم، مظھەر مفید بىك اىندىلەنلىكلىرى.
مدافعە ملىيە و كالىنىدە صنۇف مختلفە يە ئادەمفتاشلەكلەر واردە.
سوارىيى، تقلەيە جىسى، طوبىخىسى و ساۋەرە... عىنى تشكىلات
و عىنى مفتاشلەكلەر ارkan حربىيە عمومىيەنڭ قادر و سىتەدە
مفتاشلەكلەر واردە. اىندىيلار، يابو فضلەر، يا او فضلەدە.
دە باڭ يېينىدە اردو مفتاشلەكتىن كەنلىن اولان كاظم قىرە بىكىر

وظيفىسى حق مراقبەدر كە بۇ، اك زىيادە بودجەنلەك
تەدقىقى ائتا. نىدە تىجىلى ايدىر.

اىندىيلار! ويرمىش اولدىغىمىز مىليونلەك نزەرە صرف
ايدلەيىكىن ويا ايدلەيەجىكى سىلمەك هېمىزك وھېئت
جىلەيە كىرىشىلەمى لازىمەر. خصوصىلە مقدرات مەلکەت
واضع اليد بولنان و شخصىت معنو بىستە باش قوماندانق
مندىچ اولان ھېئت جىلەيە كىز بولىلە مىليونلەرى احتوا ايدىن
بىر بودجە اوزرەنەدە اساسلى و حقلى صورتىدە تىور اىتك
احتىاجىندهدر. و كىل عائدى بى خصوصىي آچىق اولارق
و آچىق بىرسانە افادە اىتكى مەندورلى كوروزسە ھىزمان
خى جلسە تكلىف اىتكىدە حق واردە. خى جلسە
تكلىف ايدىر و خى جلسەدە بېھە حال بومىليونلەك نزەرە
صرف ايدلەيەجىكى حقتەدە ھېئت جىلەيە كىزە اىضاھات ويرى.
اىندىيلار! ويردىكىز مىليونلەك بىر قىسى، قناعت
عاجز انەمە كورە بىر طقلىز و سىر تشكىلاتىنە اسراف ايدلەكىدەدر
و بۇ اسرافى دە يايان اك زىيادە مدافعە ملىيە و كالىتىدە. بونى
مساعدە كەرلە عرض ايدە جكم. بوكۇن اردونك بالجەنە مقدراتى
عەھەدەنە تودىع ايدىلەن اركان حربىيە عمومىيە رېاستىم-كە
اردۇنڭ ئەلەم و تەرىپەسىلە، تىسىق ايلە مشغۇل او لىدىنى
حالىدە بوكۇن بىر و ئەن ئەن مەھىمە و متعددەسى ١٥٠: ١٠٠
كىشىلەك بىر قادرو ايلە اكتفا ايدىپور. بۇ ١٥٠: ١٠٠
ضابطىدە چوقۇدر. فقط اشتەكتىشار ايدلەن. حالبۇ كە وظيفىسى
الباس، تېھيز و اعاشەنەن عبارت اولان مدافعە ملىيە و كالىزك
تشكىلاتى حقيقة حىرت ايدلەجىڭ قدر واسعدەر. مدافعە
ملىيە و كالىتى كىندىسىنىڭ الان اردوودە و مەلکەتىدە اك
يۈكىشكى بىر مقام عسکرى او لىدىغى فرض ايدىپور
و تااسىكى زمانىن قالىمەن عەھەتلىكىنىڭ فەنە ئەندرىلىكىنى
بوكۇن مدافعە ملىيە و كالىتى كىندىسىنىڭ بىر بىحرىيە و كالىتى
عدادندە بولۇندىغى و قاتۇن مخصوصىلە بودرجەيە اىندىرلىكىنى
ھنۇز ئەرق اىتەمىشاردر. قانۇن مخصوصىلە مەلکەتىزەدەك
يۈكىشكى مقام عسکرى او لهرق قول ايدىلەن اركان حربىيە
عمومىيە من ١٥٠: ١٠٠ كىشىلەك بىر قاج شەبعەن عبارت

۲۵۳۸۰ ليراده تخصيصات فوق العادي در . اميد ايدرم كه بو استرحامى اطفاً قول بويورسکز (زره يه سسلرى) . بو معاش عمومى بفضلته افندم .

عابدين بك (صاروخان) — حکومت نامه مى سوپلورسکز ؟

زراعت و کيلى صبرى بك (صاروخان) — افندم ! بىطىرلر زراعت ، وکالتىه عائداولىق اعتبارىلە بۇيلە بىرخطاپى هىئت جليلە كزە ذاتاً زراعت بودجه سندىدە موضع بىت ايمىشىم .

فرىدون فكرى بك (درسم) — مالىه و کيلى بىك خېرى يوقى ؟

زراعت و کيلى صبرى بك (صاروخان) — مالىه و کيلى بك افندى دە ظن ايدەرم بونى دە ايتىرلر . بۇذانما بر نسيانىز واساساً خىم دىكىك دىكىر . بو بىطىرلدن مكتىدىن چىقاتلىر قانون مقتضاسى او لهرق ملازىم رتبە سىلە جىھەت عسکرى يەدە استخدام ايدىلە جىكىر . و کيلى بك افندى دە ظن ايدرم موافقت بويورولىر .

رشدى پاشا (ارضروم) — افندم ! بعض قول اردو شەھىرنىدە معاش ويرىلىرى كىن ضابطانە ويرىلىور ، افراده ويرىلىور . بناءً عليه ضابطانە معاش ويرلىكى وقت مطلقاً افرادىدە ويرلىلى . پارداولدىنى وقت ضابطانىكىدە معاشنى توقيف اىتمى ، افرادلە برابر ويرمىلىر .

مدافعه مالىه و کيلى رجب بك (كوتاهىي) — افندم ! عارف بك افندى آرقداشىز بودجه تىك هىئت عمومىيەسى حقىندە سوپلە دىكىزى زمان بوسنە كى مدافعه مالىه بودجه سندى نىزى دە منصف طاورانە جقلرى قناعتى حاصل ايمىشىم . حالبىك بىرخى فصالك مانا كرەسى باشلار ، باسلاماز ، درحال چوق خطالى ، چوق ياكلىش و هيئت جليلە يى ياكلىش بىرخىباب ايلە بودجه عليهنە تحرىك ايدەجىك ماھىتىدە يىاناتىدە بولنديلىر : اولا بويوردىلىر كە دە مەينىكى معروضات جوابىيە مەدە عارف بىك بد بىنلىك اسنادا يېتىشىم . اصلا بويله بىرىشى سوپلە مەمشىم . فقط شىمىدى سوپلە بىلىرىم كە عارف بك ، اولىكى افادەلىلە بىدىن

پاشا حضرتلىرى دە كۈن كۈن بورادە هىئت جليلە يەايضاخ ايمشاردى . مفتاشكارلەدە اوطوزان مەتخصىصلىك عادتاً كۈنەدە بىكاغىد اوقو يەحق قدر ايشلەرى يوقىر . فقط افندىلىر ! بۇنلار كىنونى حساب ايدىلەرسە بوزلۇر جە ضابطە و بوزلۇر جە افرادە بالغ اولور و عمر ضايدىكىم كى بىر ضابطىك بىلەك و بىر ئەفراد بوزلىلىرى مال اولىدىنى دوشۇنىلور سە بو فضولى مەصر فلاردىن بالضرور اجتناب اىتكى لازىكلىرى . قول اردوللىرىزكەن بىرىسىنە لوازم تشكيلاتى واردە ، انشاات شەمبىسى واردە ، صنایع طاقىي واردە ، تۈزى طاقىي واردە ، سزاچ طاقىي واردە ، اكىكىجى طاقىي واردە . بو كار غەمام دادە ئەمە مەلەتكەن اىنۋەندە حەدو خەسلى ئەمە ئەلەيان بىرچۈق اعمالاڭخانىلار " ، مؤسسه لەر ، دە بويىلە ، آنبارلار و الى آخر اولىدىنى كىي دەپو و آيرىچە ئاشاات مەفرۇزەلەرى دە واردە . بو خصوصىدە ئەنظەردىت ئەللىرى يېكىزى جىلب ايدرم . بو انشاات مەفرۇزە سىنەن لايقىلە استفادە ئەيدىلە مەكىدەدر . شۇ معروفاندىن مقصىد ئاجزانەم ، حقىقە " اردومن ئاشكىلاتى قىسىم تىدىل ئەيدىلەك ضرورىنىدە اولىدىنى و واسع وزۇزمۇز تىشكىلات ايلە فضالە ئىسراف ئىدە جەكمىزە اردومنى ئاتش قوستە خىللى كەمك شەرتىلە ئەمەن ، دار ، عصرى بىرچىجىوه ايجىنە آلمق لىزومە قالىع اولىدىغىنى عرض اتىكىدە .

زراعت و کيلى صبرى بك (صاروخان) — افندم ! هىئت جليلە كىزدىن خاطر بويور كەز زراعت بودجه سىنە ئاشاى مذا كىرە سىنە بىراشتىم و تكايىدە بولۇم شىدەم . او دە بىطىر مكتىبى مادۇنلىرىنىڭ معاشىي مسئلەسى ايدى . معلوم ئالىكز ، قانون مخصوصىلە بىطىر مكتىبى مادۇنلىرى عسکرە ئالىنور و ملازىم رتبە سىلە كىنلىرى ئاستخدام ايدىلە يۇرۇم . بۇنلار ئەئە بودجه سىنە دە بىرپارە موجود دىكىدى . مدافعه مالىه بودجه سىنە شىمىدى يە قدر هەنلىسىنە قۇنامامشىدە . و کيلى بك افندىدىن رجاياتىم ، او نلردى بۇ فضالە علاوه سى قبول بويوردىلىر . اكىر هىئت جليلە كىزدى قبول ايدە جىك ملازىم اول رتبە سىلە جىھەت . عسکر يەدە خدمت ايدە جىك بىطىرلىك معاشىز قالماسىنى لطف اتىش اولور سکز . اساساً بىپازە چوق بىرىشى دە دىكىدر . ۸,۴۶۰ لیرا معاشىدە .

لزوم نه قدر ايسه او درجه ددر . طبىعى هيئت جليله كزك بو خصوصىدە كى قرارى حكم اوپور . يالكىز عددى اولان شو خطالى نقطەنى در حال تصحىح ايتكلەكمە مساعدە بويورىكىز . بودجهنڭ معاشات عمومىه يكۇنى اوكلار كزدەكى جدولدە كورولدىكى اوزرە - اوچ مىليون كسور ليرا اوپور عارف بىكىت ادعاسىنە كورە بونك بر بىچق مىليونى مدافعەمەلەيە وكتى و اركان حربىءە عمومىه رىاستى طرفندن يەنوب يوتولىقدە ايمش . محترم آرقداشلار ! تورك اردوستىنە مقدارده اولدىنى ووطنڭ هانىكى اقامتىنە هانىكى تىشكىلاتك موجود بولۇندىنى هيئت جليله كزجه معلومدر . عارف بىك مطلاعىسىنە كورە بىچق عمومى تىشكىلاتك واردۇ منسوپىتنىڭ تقرىباً نصفە يەقين مقدارى مدافعە مەلەيە ايلە اركان حربىءەنڭ قادر و سۇنى تشكىل ايتىك اوزرە آنقرەدة طوبلاڭىش اولق لازىكلىرى . حالبۇكە آنقرەدةكى موجودىن كوزو كزك او كىننەدر . معاشات عمومىه اوچ كسور مىليونىن عبارت اىكىن بونك بر بىچق مىليونىن يالكىز آنقرەدە صرف و استهلاك ايدىدىكىنى ادعا ايتىك ، بىلەمۈرمەك ئىلا بىسيط بىر حساب ايلە - كچن بر آرقداشلىك سوپىلدىكى وجهما - ئاك بىسيط بىر قره جملە طريقيەلە دىخى قابل تائىفميدير ؟ اوچ بىچق مىليون كسور ايرادن بر بىچق مىليون ليراستى آنقرەدە بۇ اىكى دائە طرفندن استهلاك ايدىدىكىنى ادعا ايتىك موقعىتىنە بولنان عارف بىك افدىنىڭ دىكىر ملاحظات و مطالعات ، ئىينى مقياس رؤيتىنە اوچلىۋىنجە ، سوزلىرنىدە كى شىمە حقىقت كىنىيە كىنىيە چىقار .

عارف بىك (اسكىپەر) — آنقرە قىدى يوقدر .

مدافعەمەلەيە و كىلى رجب بىك (كوتاھىيە) — تصرىخ ايدىم ، تصحىح ايدىم . مدافعە مەلە وكتىك استانبولدە بىر قاج شعبەسى واردى ، جېھىزىدە بىر شعبەسى واردى و معلوم اولان زراعت مكتىنىڭ يانىنە اركان حربىءە عمومىه بىناستىنە درت كوشىسى اللە آلتىش مەتروپى بىچىرىن بىر اركان حربىءە رياقى واردى . عارف بىك ادعالىرىنە كورە ، بونلار معاشات عمومىتىڭ نصفە يەقين

اولىدقلىرى حالدە شىمىدى غایيت آغى بىرصورىتە خطايىن اولىشىزدەر . شىمىدى مىساعەتلەرلە خطالىنى تصحىحە مسارتى يادە جكم (خطايىن علەمەكزە اولىدى سىلىرى) . افندىم ! مىساعەتلەرلە مىسئۇلەتك ماھىتىدەكى خطاڭ قوتى افادە ايمش اولق اىچون بىدىنلەك صوڭ كەنەسىنی آلمەرق اصل افادە ايتىك اىستەدىم خطاڭ كەنەسىنە بولىلە بىر كەنە مخصوصە ئىجاد ايتىمە مساعدة بويورىكىز . وهى بىك (قرەمى) — نەدىمك ؟

مدافعەمەلەيە و كىلى رجب بىك (كوتاھىيە) — افندىم ! كەنەتكى لەت معناىىدىن لطفاً تجىرد ايدىك ... افندىم عارف بىك بىرادەمىزك افادەلرىنىڭ اولا فىكى طرفى حقىقەدىكى نقطەنى ئازىز عرض ايدەيم . حساب جەھىتىدەكى خطالىنى بالا آخىز عرض ايدىم ، اولا بويوردىلەك لۇزمىز تشكىلات واردى . اركان حربىءە شوقىدى ، وكتى بىقدەر ذاتىن مىكىدر . بۇ مىسئۇلە معلوم ئالىكىز بىر تقدىر مىسئۇلەسىدەر . عارف بىك افندى مدافعە مەلە وكتى بودجهسى ئاخىمنە مدا كەرمادىلىرى كەنەجىمنە ئىشىف بويورمىش اوسلەلدى ، بى عدد وارقام حقىقە كافى درجەدە و لۇزمى درجەسىنە صراحتە معلومات آللەسىلىرىلدە . حالبۇكە آرقداشلىرىن شىمىدى صوردم تشرىف ايتەمىشلەردى . شۇراسى دە عرض ايدەيم كەنەجىمنە كەنەك مەجبوپىتنىدە اولىيان عارف بىك افندى ، هيئەت عمومىدە كەنەدى فىكىنى طبىعى صورتەدە آچىقچە سىردى ئادەپپىلىر . يالكىز بۇ مىسئۇلە حقىقە عارف بىك چوق دىدىكىنە ، بېنم آز دىعەم ، بېنم آز دىدىكىم كەنەك چوق دىيەمىي ئايلى بۇ مىسئۇلەنى تدقىق ايتىك موقعىتى بولۇنماي و بۇ خصوصىدە آرىي بىر ئاخىمنە تشكىل ايمش بولۇنان مجلس عالييە حقىقىتى ئىين و ائبات ايتىك كوجدر . يالكىز شۇراسى مەحقىقەر كە مدافعەمەلە و اركان حربىءە قادر و سۇنى نە قدر ضاپىط و نە قدر افراددىن تىركىب ايتىك لازىكلىدىكىنى وكتى بودجه دەكى مقدارلە عرض ايتىشىدە و متىخىصى آرقداشلىرىن يابىدىنى تدقىقاتە مەستىندا بۇ ئىشىجى قول ايتىشىدەر . عارف بىك آرقداشىمىز ، بونى چوق كورمكىدە ئىشىجى قول ئىشىدەر . بىنە كزجه بۇ ، چوق دىكىدر .

تابع اولورلۇدى . شىمىدى بىر سىنه ستاز مەتلۇرىلە بىر اپر جىھەت ئىكىيە دە خەدمەت بىلدۈرلە . او نىن صو كىرىم سېرىست قايلىلر . چىقاچقۇسلىرى هەكىملىرىك معاشلىرى صحىھ و كاتى بودجەستىدە داخىلدر . بىطىرلەك دخى زراعەت بودجەسە داخالىي صبىرى بىك افندى بورادە زراعەت بودجەسى مەذا كەرە اولنۇر كەن تىكلىف ايمشىلر . رفقاىي محترىمە بوكا هەر ناصلىسە اعتراض ايمشىلر ، بۇنى مەدافعە مەلیھ بودجەسە وضع اىتكى مسئۇلىسى مۇضۇع بىحث او لمىش شىمىدى بىو معاشات فىصلى بورادە مەذا كەرە ايدىلک اعتبارىلە بۇنى تىكرايدىيورلار . صحىھ و كاتى بودجەسە مادام كە يالكىز هەكىملىرىك معاشات قۇنىش بىطىرلەك قۇتا ماشىدر . بىطىرلەك معاشاتنىڭ دە مناسىب بىر بودجەيە قۇنىمى لازىمدىر . فقط مەدافعە مەلیھ بودجەسەمى قورسەكىز ، زراعەت بودجەسەمى وياخود . مناسىب دىكەر بىر بودجەيەمى قورسەكىز ، مەلیھ و كىلى بىك افندى باشقا بىر شىكلى توصىيە بويورولر ! اونى بىلەم . هىئت محترىمە كەز قرار بىررە .

رشدى پاشا حضرتلىرىنىڭ بىر تىنلىرى واردەر . دەمەن عرض اىتىدېكىم اساس داۋەسەندە بۇنى نظر دقتە آلاجىم و تىدقق اىدەجەم . اىكەر بولىھە بىر تەھصان وارسە و توقىف اولىورسە اىجابە توسىل اىدەجەم . اصحاب استحقاقك تفرى ، ضابطى يوقىر . توركە مائىيەستىك تأدىتايى ائناسىدە بۇتون اصحاب استحقاقك معاشى و سـاـئـرـەـىـيـ عـىـنـ زـمانـدـە تسویە ايدىلک لازىمدىر . بويوردىلىرى تىنى بى آيرىجە نظر دقتە آلاجىم .

محمد وھى بىك (قرقسى) — افندىم ! و كىلى بىك افندى قىشلەرلە تدىرىياساتنىڭ تىناجىمنىن . معلومات ويرمىدىلر . مەدافعە مەلیھ و كىلى رجب بىك (كوتاھىيە) — بودجەنىڭ هىئت عمومىيەسى مەذا كەرسەندە ويردىم . افندىم ! معلوم عالىكىز زرعىيات خصوصىنە بىر قانون واردە . بۇنىڭ تطبقىقىنە قطۇي صورتىدە چالىشە جەنم . قانوندۇر . لازم الایفادۇر . بۇتون قدر تىزى صرف اىدەرەك بۇنىڭ تطبقىقىنە چالىشە جەغز . مەدت خەدمەت معلوم دەرقىدارلۇر معلوم مۇددىر . بونقەتەدە اركان حریمیه عمومىي دىياسى اىيە و كالت آرمەستىدە اوافق بىر مشكلات موجوددر .

بى پارەيى صرف واسەتلاك اىتمىكىدە درلە . عارف بىك افندى هىچچە بىر خطا ياماشلىرى سەرقەك صو كىنەكى بىر صەرىزى فەضلە علاوا ما يەشلىرىدە . اىكەر مەدافعە مەلیھ و كاتى بودجەستىك هىئت عمومىيەسى حقىنەكى . مطالعاتى بولىھە عىنى مقياس داخلىنىدە دوام اىدەجەكسە بىنە كەز دىكەر فىصلەر حقىنەكى مطالعاتىنە جواب ويرەمەيە جەمم .

عارف بىك (اسكى شهر) — چوق رجا اىدەرم ، مەدافعە مەلیھ و كىلى صفتىلە تدقىق بويورىكىز و مەدافعە مەلیھ تىشكىلاتى بىر آز تەقسىر بويورىكىز .

مەدافعە مەلیھ و كىلى رجب بىك — تىنیاتىكىزى بى خصوصە مەقصۇر اولق اوزرە اوزرە اىتكى هىئت محترىمە يە قارشى مەسۇل اولان هەروئىك بورجىدر . اساساً هىئت جىليلەنەك مطالعات عمومىيەستىك معكىسى اولان مطالعات و تىنیاتىنەن حسن استفادە اىدرەك تطبقىاتىدە مەلکەت اىچۇن دەھا أىي تىتجەلە وارمۇق هەروئىك بىر شەعەريدر . أميدىن اولو كەز كەھ بىر آر قداشىم . طرفان بوكىرىدىن درميان اىدېلە جىك مطالعاتىنە بۇتون سەنە تطبقىيە ائناسىدە اعظىمى صورتىدە استفادە اىتكە چالىشە جەنم . فقط يۈز بىكى ، يۈز اللي بىكى ، بىر بىچق ملىيونە چىقارە حق درجەدە بولىھە كىورات منضمه اىلە يايلىملىش خطالارە ئايدىل ئۆلەن مەعروضات جوابىيەمى دە حسن تالقى بويورىق سزە دوشىر . عارف بىك بۇنىڭ اوزىزىنە اصرار اىتەسۇنلار . بىر تىك ضابطەنە و بىر تىك تەرىپىسى قدر بۇتون حسابىي بىللى اولان و مەعنى شرائط داخلىنىدە حسابىي ئىجمىنە يايلىملىش بولان و يىكۇنى بىر مىليون اولان بى پارەيى — بى حسابك هىچچە بىرىنە باقىدەن — آنقرەدە صرف اىدېيورىستەكىز ادعاسى درحال رد اىدېلە جىك بىر خطا دار . صبىرى بىك افندى ، هىئت محترىمە كەزدىن بىر تىنیدە بولۇندىلىر . بىنە كەز بۇنىڭ ماھىتى حقىنە بىر آز عرض معلومات اىدەيم . مەلیھ و كىلى بىكلى خېرىلىرى يوقىش . طېيىھى موافقلىرىلە مسئۇلىيى حل اىتكى هىئت محترىمەلىرىنە دوشىر . معلوم عالىكىز بىر قانون واردە . بى قانون موچىنچە سىوپىل بىطىر و سىوپىل ھەكىم مەكتىبىلەنەن چىقان اطبا اسکىدىن بىر سەنە خەدمەت مەجبورمە يە

قونولان پاره ايله معاش ويريله جكمش . بونلر ك ايسه
معاشلىرىنىڭ مدافعه مليه بودجه سندن ويرلىسى حقدىدە كى
بو تقريرك درحال قبولي دوغرۇ دىكىدر . اولا بونلاره
زراعت وكتلى بودجه سندن مى، يوقسە مدافعه مليه وكتلى
بودجه سندن مى معاش ويرلىسون ؟ ثانىاً : بونلاره معاش
ويرمكە لزوم وارمى در ، يوققى در ؟ بونلار تدقىق ايدىلك
اوزرە بونلوك موازىنه مالىه انجمتىجە كورولىسى لازىدر .
هانىكى بودجه يە تعلق ايدىلورسە وضرورت وارسە بونى
موازىنه مالىه انجمتىجە تكاليف ايتىسون . تكليفى دە ذاتاً
بودجه بىتمىزدىن اول هيئە جليلە كزە عرض ايدر .
مساعده بويورورسە كز بولىلە يايام ، يعنى موازىنه مالىه
انجمتىجە كوندرەم .
مدافعه مليه و كىلى رجب — رجا ايدرم افندىم .
فصل بويوزدىن كرى قالاسون ، آىرى بىرىشى اولارق
كوندرلىسون . اىخاب ايدرسە آىرى بىرىشى اولارق علاوه
ايدىلير .
رئىس — افندىم ! باشقە سۈز . اىستەين يوققدر .
كفايات مدا كره طبىعتىلە تعىن اىتمش دىمكىدر . تقرير
اوقونه جىدر :

تقريرلى

رياست جليلە يە

٥ — سېرىپ اطيانلىڭ خەمت بىبىرە لرى قانۇنە منىزىل
13 مارت 1340 تارىخى قانۇنە اھماقىنىڭ بىطىر ، اھماجى
و ربىسى طبىبلىرىنە دەشىلى 13 قانۇنە اول 1340 تارىخى
قانۇنە انتضا منىزىلە اولوب مارالىرى ص 13 مارت 1340
تارىخى قانۇنە موھىبىتى عىسى مۆسانت پەتىرىدە مەۋزۇم
تائى رەبە دىنخىصانىدە سازە تابع بولنانە قۇرۇ بىرى بىطىرك
معايشات و تخصىصەت فۇر العادە لرى قارشۇغۇ ئۇلدۇر 33,840
لېرىانلىك سە اندە مەلبىر دەلات ھەلپەرلىك 1341 سىسى بودجى .
شە رەضع و درجى اولىنىنى رجا اىسەرم افندىم .

مارت 1341 21

زراعت و كىلى .

محمد صبرى

علوم عالىكىز ، اركان حربيه رياستى اردونك حرب اچچون
احضارى نقطە سىنە چوق اصرارايدىر . بونقطە نظردىن
يردىن كوكە قدر حق واردىر . بىز اردو دەن بىر چوق
شىلر آرزو ايدىلورز . تعلم و تربىيە يايپسون ، زراعت
اوكرنسون ، او قوما ، يازىمادە او كرەنسون . حرbi
حاضرلىق اچچون دەنداخت يايپسون ، خدمات عسکرىيەنڭ
معلوم اولان نوبىتلەنى ، دورلىنى يايپسون ، بوتون بونلىرى
عينى قوت و عىنى كفاياتىلە يايپق اچچون وقت حضورى دەن
مدت كفايات و مساماعەدە ايمەتىور . اونلوك اچچون حرbi
حاضر لانق اساسى محفوظ قالمق شرطىلە بوقانۇنڭ تاطيقىنە دە
بىذل هەت ايمك وظيفە منىزىر .

اسماعىل كاك بىك (چوروم) — افندىم ! بورادە
برشوفور ما كىنىست مكتبىي واردىر . هفتەدە درت درس
اولقى اوزرە شوفورلىكى 45 كوندە او كرەتىور . دېلىڭ كە
44 ساعتە كرڭ او طوموبىلى و كرکىسە تراقتورى او كرەتىش
اولىور . آلات جىديدة زراعىيە تراقتور مىسئلەسىدەر . بىچق
سىن ظرفىدە هفتەدە بىر ساعت چالىشىق صورتىلە اردو دە
او كرەتىلە بىتايىر . بونى چوق رجا ايدەرز و ئىنى ايدەرم كە
ھەرىردى بىتطيقى يايلىسون ..

مدافعه مليه و كىلى رجب بىك — هەزىزىدە شوفور
مكتبىي يوقدر افندىم .

اسماعىل كاك بىك (چوروم) — آمقرىدە موجود
قطعات او شوفور مكتبىنە دوام ايتىسون . دىكىر يىلدەدە
ذاتاً زراعت مدیرلىرى ، مكتبىرى و معلملىرى واردىر ،
او كرەتىلە بىتايىلەر .

مدافعه مليه و كىلى رجب بىك — علاوه ايدىلە جىڭ
معروضاتىم يوقدر . نقطە نظر عاجز ئانى عرض ايتىم .

مالىه و كىلى حسن بىك (طربزون) — افندىم !
زراعت وكتلى بودجه سىنڭ اشئى مدا كرەسندە بىر مكتبىي
مأذونزى مىسئلەسى اچچون مستعجلات چاغىرلىشدەم . علوم عالىكىز ،
بىطىرمكتىي زراعت وكتلىڭ امر نىددىر . عسکرى خدمات
بىطرىيەدە استخدام ايدىلە جىڭ بومكتىبىك مأذونلىرىنە نزەدن معاش
ويرلىسى مىسئلەسى موضۇجىتىدەر . امثالى خدمات عسکرىيەدە
قوللانيلاجق اولان دوقتۇرلە ، صحىھ وكتلىك بودجه سە

ال قالدىرسون ! قبول ايدلشدر افندم :

ليرما

فصل

٢٩٢ خريطه داڭىسى مصارف عمرىمى ٢٨,٥٠٠
خالدىك (قىطمۇنى). — افندم ! خريطه داڭىسى
حقىقىدە و كىلىك افدىدىن بىر تىنيدە بولۇنچۇم . معلوم عالىكىر
مدافعەملىكە و كالتىنە مىرىبىتىز بىر خريطه داڭىسى واردە .
اردووە و مەملەكتە يابىدىنى خەدىت احدا شـ ايان تقدىردر .
اوھىتە بو كىرسى مەلتەن تىشكىر ايدرم . كىنديلىرى ويرىلىن
بودجە داڭىسىدە اعظامى مـ اعى ابراز ايمىكىدە درلر .
يالكىر تەخىصىص ايدىلىن بارە آزدر . اوئىك اچچۇن ماساعىلىرىنىڭ
ئېرىھ ويرىمى ، مەملەكتك واردۇنك خريطه احتىاجى
تامىن ايدە بىلەلمىرى اوزۇن زمانە توقىف ايدر . خريطەنىڭ
اھىقىي جەملە كىزىجە معلومدر . بالخاصە اركان حربىه واردو
ھىتەنى ، منسوبيتى بونى يك اعلا تقدىر ايدىلر . بالخاصە
حرب عمرىمىدە ، صوڭ مخاباتىدە قومانداادە بولۇنان ذوات
عالىيە بو احتىاجى يك كۈزۈل تقدىر بويورلر . سقارىيادە
بىر حركاتى المزدەكى كىيەرت خريطەلىرى ايلە تەقىيىپ ايتىك .
صوڭ تەعرضىدە بىلە المزدە اىكى بوزبىك مقىاسىدە سوق الجىش
خريطەلىرى واردى . اوپەل يك چوق ياكلىشىدى . اوئىك اچچۇن
خريطە احتىاجىنىڭ بىر كۈن اولماكال ايدىلىسى و بونىڭ نەزمان
يىتە جەكسىك بىلەنمى لازىمدر . چونكە ئىدارە بالخاصە حركات
قسىملەرنىڭ ئى خريطەولمازىسى مەمكىن اولماز . اوپەل زمانلىرى
اولدىكە ، مثلا : صوڭ تەعرضىدە ، بىزه امىز ويرىلىور .
عىسکرى بىر وىيىشلە يكىزمى بىش كىلو متەدر دىلىلور .
اللى كىلو متە بىر وورىست حالا هدفە وارىلما يور . اوئىك
اچچۇن خريطەلىرىزك بىر آنا اولماكال ايدىلىسى ضرورىدە .
ياپىلان خريطەلىرى اىكى بوزبىك مقىاسىدەدر . حالبۇكە
بعض يىرلىدە اللي بىيڭ مقىاسىدە و دەها بىيۈك مقىاسىدە
خريطەلىرى يايىلىقىم اىچاب ايدر . آز مەقداردە بارەلرلە ،
آز زماندە و آززو ايدىلىن شكلەدە بواحتىاج تامىن ايدىلەمنى .
كىزىجە بىستە (٢٨,٥٠٠) ليرما قۇنۇلش . فقط بونىڭلە
نە يايىلىقىم ؟ ھىتە ضابطانى ، پارە ويرىلىسە اعظامى
مساعى صرف ايدەزك بويارە ايلە چىقىزىلە حقى يىشىدىن
دهافضلە ئىش چىقايرلى .

زراعت و كىلى محمد صبىرى يك (صادروخان) —

افندم ! بىندە كىزىدە مالىيە و كىلى بىك تىكلىقى مەۋاقىع
بولۇردم . انجىمنە حوالى بويورولسىزون ، اورا دەدقىقى ايدىلەر ك
اوندۇن سو كەرە ھىتە عمومىيە عرض ايدلىسون .

رئىس — بىر مطالعە وارمى افندم ؟ (خايرىسىلىرى)
اوحالدە ھىتە جىلە بىتك انجىمنە تودىعىنە اتفاق
ايدىيورلر . انجىمنە كۆنەدە رىپورز افندم .

زكى يك (كەوشخان) — فصل قالىر (قىلماز سىسىلىرى).

رئىس — افندم ! فصل رأىي عالىكىزە عرض ايدىيورم .
محمدۇھى يك (قرەسى) — افندم ! بوفصالە علاوه
ايدىلە جىك اولورسە ..

مدافعە ملىي و كىلى رجب يك — افندم ! عين
قانون موجىتىجە بىرسە لەك سىتازارىنى اردودە يابان سىوپىل
ھەممىكىتىنەن چىقان اطبانىك معاشاتى صحىھ بودجەسندەدر .

مادام كە سىوپىل بىيطرلىك بوفصالە علاوهسى ھىتە محترمە جە
قبول ايدىلەدى . زراعت و كىلى يك افدىنىڭ شو مۇذىكىرەن
استفادە ئىدەزك شۇ تەخىصىصاتك بوفصالە علاوه ئىدلىسى

تەننیاتى بوساعىتىدە فعلاً ترويج ايدىلەمش وانجىمنە تودىعى
ايدىلەك اوزىزه بومىشلە حل ايدلشدر ، يعنى مطلق بى
فصالە علاوه ايدىلەك اوزىزه انجىمنە حوالى ايدىلەمشدر . بىنگىل

حلى بولۇنچۇ اوزىزه انجىمنە كىتەمشدر . بناءً علىه بودجە مذاڭرسى
تائىر ايمەسون ، فصل رأىي قۇنسون . بولاجقلرى
شىكل حەل كورە ھىتە محترمە كىز قرارىنى وير . رجا

ايدەرم ، بودجە تائىر ايمەسون .

رئىس — افندم ! فصل عيناً قبول ايدىلە لطفاً
اسارت بويورسونلار ! عكىسى رأىي وضع ايدىيورم . قبول
ايمەنلەر لطفاً اشارات بويورسونلار ! فصل عيناً قبول
ايدلشدر افندم ،

ايكنىجى قسم

فصل

٢٩١ متخصصىن امبىيە امورات مصارفى ١١٤,٠٠٠

رئىس — بوفصالە يكىوتى قبول ايدىلە لطفاً
قالدىرسون ! عكىسى رأىي قوييورم . قبول ايمەنلەر لطفاً

هرهانىڭ بىزلاپتە كىايىكىز . خرىيطةسى يوقدر . حکومت دايرەرنىدە ، مەندىسىك دايرەرنىدە ، معارف دايرەرنىدە والخاصل ھېيچىردا ئەرەدە خرىيطة يوقدر . طبع ايدىش مختلف مطبعەلرك خرىيطلارى واردە . اوئلرەدە ترجمە ويا اقپاس صورتىلە بويوتلىش ، كوچولوتلىش خرىيطلاردر . فقط هەنەن ئەنلىك ئەنلىك بىزلىك بىزلىنىدە بشقە ، دىكىرنىدە بشقەدەر . بۇ خەطالىرە نەيت وىرمك اوزىزە خرىيطة دايرەسى ؟ تۈركى كە خرىيتسىك اوافق و بويوك مقىاسە بىر قاچ چىشىدىي چىقارسون ، خلق دە استفادە ئىتسون . شىمىدى ھېيچى كىمسەنك ئەندە بويەلە ھېيچى بىر خرىيطة يوقدر (دوغىر سىلىرى) .

مدافعە مىلە و كىلىنچ بىك (كوتاهىيە) — افندىم ! خالد بىك افدىينىڭ افادە ابتدائىئەلىرىنە اشتراك ايدىم . بروكىل صفتىلە خرىيطة دايرەسى ؟ يالكىز شىمىدى ، يالكىز بوسنە دىكى ، تۈركى اردوئىنەك اعتىلا و انكشاف سەنەلر تە دىنىڭ بويوك خدمتى اىفا ايمش واڭ ثۈرەلى خەتمەلىيە جەھەلر دەكى موقفيات حرىيە منە چوق ياردىمىي دوقۇنىش اولان خرىيطة دايرەسى تەدير اىتكى بىتىدە كىزدە بىرذوق مخصوص ، بىر وظيفة مخصوصە اولەرق تلىقى ايدىيورم . بوندن صىكىرە تخصىصاتك تىزىدى حقنەكى خالد بىك افدىينىڭ مط لەعەسەنە كانجىھە : موضع او توپىك لىر او كەزدەكى جدولك ئاطالعەنىدە كورولە جىكى وجەلە بوسنە اون بىك لىرا ضمىلە طلب ايدىلەنلىدەر . كچن سەنە يكىرى بىك لىرا ايلە بوايش كورولەنلىدەر . بوسنە ، امكان انكشاف وحدود طىيىچى دايرەنىدە چالىشىلە جىقدەر . شۇراسىنى عرض ايدەم يىم كە : دايرە ئادەتىنەك كىرىمش اولەينى او توپىك بىك لىرا عىيَا قبول ايدىلەنلىدەر . يالكىز حکومتىك تىكىيف اىتىدىكى بۇتون بودجەلەرنەن ئەجىن ئالىنىك تىزىل ئىتىدىكى ۵٪ چىقىدىن صىكىرە (۲۸,۵۰۰ لىر) اقا مەلىدەر . موجود سائىلە ئەنلىك مالزەمە ايلە ، موجود ئازىلە — كە يىكىرى يالە تام بىر آهنەن تىشكىل ئەتكىدە و بىرى فضله آرتوب دىكىرى اكسيك بولۇنما مۇقدەدر . بۇ مساعى و بۇ مصروفە بوسنە اعظمى مۇقفيتىلە چالىشىلە جىكىز . اونك اىچۇن بىك افدىينىڭ آرزوى

آرمازىدە بولنان مۇدونىم بىك آرقاداش-مىز ، خرىيطة دايرەسىنە بولۇنلىدەر . ملاطيه مېعوٹ مختىمىدەز . كەندىسى فرالىسەنە ئەقىم اراضى تىحصىل ايمىشلىرى بۇ خرىيطة مەسىلە ئەندە چىپپىنچىر . ئەجىمنىدە بىر قاچ دفعە موضع بىحىت ئەتكى وظن ايدىم كە كاظم پاشا حضرتلىرىنە دە شفاحا سوپەنلىنىدە . فقط صرف بودجە ملاخطەسىنە ، بودجەنىك وضعىت عمومىيەسىنەن دولايى بۇ خصوص اىچۇن فضله تخصىصات قۇنامىيە حىنى سوپەنلىنىكەدر . مجلس عالى ، معقول شىكلەنە تىكىيف اوپورسە و محلەنە مصروف اوپورسە ھېلىقى قبول بويورر . بوسنە مەمکن دىكىدر . فقط و كىل بىك تىكىيف بويور رەزىسە ھېت جىلە قبول بويورر . بوهېيچ اوپارسە ئالى بىك ، لىرا اوللىي ايدى . بوسنە اوپارسە بىلە كەنچىك سەنە اردونىڭ احتىاجى اولان خرىيطلارك آزىزماندە ، مەتلا : ۳:۲:۱ سەنە آرقاسىنە آلىنا بىلەمىسى اىچۇن نە قدر مصروفە احتىاج وارسە ئېتىت ايدىللىدەر و اىچاب ايدرسە بونك اىچۇن آيرىجە مجلس عالى بىر تىكىيف باپىلەملىدە و بىو ، بىرچوق شىلاردا باپىلەنلىنى كىي ، معن سەنەل اوپارسە تقىيم ايدىلەر كىزدە بىو ، ۲۴ دە بوياسىلە جىقدەر ، دېشۇقىدر مصروف تىكىيف ايدىللىدەر . وظن ايدىم ، مجلس عالى بونى رد بويورماز . و كىل بىك افدىينى بوجەتى رجا ايدىسۇرم (دوغىر سىلىرى) ، (اشتراك ايدەر ز سىلىرى) .

محمد وھى بىك (قەرسى) — افندىم ! خالد بىك مطاعاتىنە بىنە كىزدە ئاماً اشتراك ايدىيورم . عسکرى قسمى اوبىلىدەر . فقط بىنە كىز مەلکەت حقنە سوپایەجىكم ئەمكىتىباردە ، ئەدواير سەمىيەدە ، ئەمكىتىك ھېيچ بىر طرفندە تۈركە طبع ايدىلەش خرىيطة كورەن و بىلەن وارسە سوپەنلىسون . بناءً علية بىنە كىز و كىل . بىك افدىينى چوق رجا ايدىسۇرم ، عسکرى خرىيطة مەل طبع ايدىر مەكەن بىراز بىشىتە مېبىمىز يوقدر ، بىشقە چىقا زاجق دايرە مىزدە يوقدر . مەلکەت اىچۇن لازىم اولان خرىيطلەل كە طبع و توپىزىي اىچۇن دە بورا يەنە قدرپارە لازىم ئىسە ، لازىم اوپىلەنلىنى مەدارى ، ھېت جىلىدەن رجا ايدەر ز ، ويرسون . يالكىز عسکر قىسمى دىكى مەكتىب دايرەلر دە قوللائىلە بىلە جىك خرىيطلەل دە ويرسون .

بلکه موضع لهنک غیری ویره جکبکز . اوئلک ایچون هنوز تدقیق ایدلماش بر موضوع اوزرندە فصلە پاره ویره رک ، بزم يالكىز عسکری احیا جاتەرە تقابل ایدە جىك مازمەسى و تشکيلاتي بولنان خريطە دائەمىزى ، قابليتى اوليان بر وظيفە ايلە اشغال ايمك ظن ايدرم دوغرو اولماز . يالكىز نقطە اساسى يە اشتراك ايدىيورم . بو بر مستئلهدر . اورتەيە وضع ايدالسون و چارەسى دوشونولسون . بوئلک مدافعە ملىي بودجه سندەرى يوقدر . احمد بختار بىك (طربۇزون) — افندىم ! وکىل بىك افدىدىن استرحام ايدىيورم . بو يوردقلرى اساس اعتبارىلە معارف وكتانە بو وظيفەتك تۈدىيى يالكە مناسب اولور : لەنک بوكون حقيقة برايشك چىقماسى اىستيورز . خريطەيى يايپىلەن ، يالكىز جەت عسکرەتك عسکرى خريطە شعبەسىدەر . بونلرک ، اىكى يوز بىك ، درتىوز بىك ، بر مىليون و اوج مىليون مقىاسىنە خريطەلەرى واردەر . بوئلک اك مناسى متخصص ذواتك تصحيح ايدە جىكلەرى خريطەلەر . باصدىرىلىرسە بونلر ، مملكتە يىكانە مطلوب اولان خريطە اولور والا ، يە خريطە سىز قالېز . اوئلک ایچون وکىل بىكدىن استرحام ايدىيورم . اوئن بىك اىرا قدر پاره قبول ايدىلرلە يالكىز مملكتە لازم اولان مكتب خريطەلەرى و دوائر خريطەلەرى طبع ايدلش اولور . بو ايش ایچون باشقە دائەمىز يوقدر . بو تخصيصات ايلە آنچى اوئلرک وصاىي ، اوئلرک نظارتى آلتىدە و اوئلرک تصحىحاتىلە يايپىلەن خريطەلەرك يالكىز طبىي ایچون بر مقدار تخصيصات قبول ايدەم . دىكىر تشکيلات ایچون سوپەمۈرم . باشقە تشکيلات اساساً شەمىدى مىكىن دىكىدر . طبع خصوصى دە مەھىم بىشى دىكىدر . بو خريطەلەرى خريطە دائەسىنە طبع ايتىرىمك ایچون بو تخصيصاتى قبول اىتسىين . چونكە بو خريطە دائەسىنەك كىندى اختصاصلىرى داخلىددەر ، يالكىز طوبوغرافيا خريطەسى دىكىلەرلو خريطەيى اوئنار يايپورلر . اوئلک ایچون بونى قبول بو يورمالىنى وکىل بىكدىن استرحام ايدىيورم .

صمىمانلىرىنە اشتراك ايمەككە برابر ، خريطەجىلغىڭ انكشاف خصوصىنە چوق پاره ويرەنڭ فائەسى اولدۇنى يىلىمك و تىلىم ايمەككە برابر موجود تىلىيات ، حسابات . مالزەمىيە نظر آفضلە مصرف ويردىكىكز تىدىرىدە مىساعەد وابى ئەمە آلمق قابل اوله مىھىجىندۇ دولايى مع التأسيف بو سەفصەلە پاره يە عرض احتىاج ايمەجىكز . يالكىز بويوردقلرى اساسلى يە نقطەدر ، مەلکەتلىزك خريطە احتىاجى يالكىز عسکرى براحتىاج دىكىدر ، وھى بىك افدىنىڭ بويوردقلرى وجەلە خريطە خصوصىنە بوتۇن مەملكت حقيقة ناچار بروضەيىتەدر . يالكىز شۇنى عرض ايدەم كە بونى ، مدافعە ملىي بودجەنى مناسبتىلە درميان ايمك اوقدر عملى دىكىدر . بونى معارف وكتلى بودجەسندە ويا دىكىر بىر بودجەدە درميان ايمك موضوع بىحث اوله بىلەر وحقيقە هىئت جىليلە بوفىكىرەدە اتحاد ايدرسە او تخصيصات زەنەنە صرف ايدىلەجىكىدر ؟ عسکرى خريطە دائەمىزى مى او خريطەلەرى يائىغە مامور اىتمىلىر ويا باشقە بىر چارەمى آرامق لازمەدر ؟ چونكە مدافعە ملىي خريطە شعبەمى ، كىندىنە كورە فاراقلىرى اولان يە شعبەدر . طوبوغراف خريطەلەرىلە مشغۇل اولۇر . شىمىدى يە قدر مكتب خريطەلەرى اعمالى ایچون بو دائەنىڭ بىر شىعىئە مخصوصى يوقدر . بو هنوز نظر دقتە آلمامشدر . بناء عليه بويوردقلرى تكلىفي ، بو مناسبتىلە درميان ايمك بىنە كىز بىك اوقدر يىنە كوردىيورم . بو ، يالكىز احتىاجات عسکرىيەن ئاظر دقتە آلەرق چالىشىش بىر شعبەدر (باشقە شعبە يوق سىلىرى) .

محمد وھى بىك (قەرسى) — مەلکەت داخلىندە خريطە دائەسى دى يە باشقە بىر دائەرە يوقدر .

مدافعە ملىي وکىلى رجب بىك (دوايمە) — لطف ايدىكىز افندىم . بواويلە بىرىشىرى كە بىن ، شۇنى ، شۇنى ، شۇنى اىستيورم ، فقط بونە قدرە ما ، اولور ، هانىنى مالزەمىيە ايلە و نە قدر زماندە چىقار . بو ئەتود اىدلەمش بىر موضۇدر . شۇ قدر زماندە چىقار . بىز آلىز ، يايپارز دىسەم ياكاشىدر . شۇ قدر پاره ويرىكىز دىسەم

وهي بىك (قره مى) — افندم! و كيل بىكدىن بزم رجا من،
نېبىللر ك خريطه سى، نەصحى خريطه، نەطبقات العرض، نەدە
باشقە بىخريطه دار، دايرەلر دەبولان حق مەلکىتىڭ اوافق مقىاسىدە
بىخريطه سىنگ ترىپ و تنظيمىندىن عبارتدر. و كيل بىك مسئلىنى
اوقدىر بىلەن دىلىر ك او لاماز حالە كىلدى. حال بىك كەمىئە، بىك كون
چىقارماقىدە اول دەقلرى خريطه لر ك بىدانە سەتكىرىتىم كىدر.
بناء علیه بزم تەنپىزىز، بوايشە حصر نظر ايدلىسىن و مەلکىتىدە كى
خريطه سىزلاڭ نظر دەن آلسىن، كەھ جىڭ سەنە يقدەر يايلىسىن.
كەھ جىڭ سەنە قدر زەمین حاڭىز لانسىن. بورادە كىندى
حسابىم راضىم، كاظم و هي بىك افندى بىرادىمىزدە
تلاش ايتەسىنلر.

كاظم و هي بىك (ارغى) — بزم دە فكرىمىز او.
رشدى ياشا (ارضروم) — افندم! بى خريطه
ايىشلارى اىچون سستقل بى مؤسسه تشکيل ايتىك، بىتون
وكالىلارە لازم اولان خريطه نرى مىدانە كىتىرمەك اىچون
مۇمود نەيم بىك طرفىن بى تىكىيف قانۇنیدە بولىلمىشدى.
بى تىكىيف، عسکرىيەن كەنەنە كىلدى. دىكىر و كالىلردىن
بوايشلە علاقەدار مەختىصلار دە بولىنىيەن حالە عسکرىيەن
طوبىلاندى. بوايش، اوزۇن بولىلۇمدا كەمایىلدى. نەيات
رجب بىك افندىنى دىدىكى كىي، انجمىن؟ بوايشك اوافق
بر ايش اولمادىنى، اماسىلى تەقىيەتىم بولىنىيەن قىناعتى
حاصل اىتدى. بوسنەدە فضله پارە ويرملەت امكاني اولمۇغۇندىن
اون بىك لىرا ضميمە قبول اىلدىدى. لا يەھىي رەيەتىدەك،
انجىمنىدەر، مەتا كەھ ايدلىپور. بىتون و كالىلەت احتىاجىنى
تەمین ايدە جىڭ بىشىكلە انشاء الله كەھ جىڭ سە بولايەتى
ھىئت جايىلە كىزە تەقىيم ايدە جىڭ. مەختار و هي بىكارلارك
اوزۇرلى دە بوصۇرلە ئەتمىن ايدلىش او لە جىڭ. شەمىدىلەك
اون بىك لىرا ضم اىلە خريطه دايرە سىنگ عسکرىيەن
نظر دەن احتىاجلىرىنىڭ تەمینى مەمكىن او لەنەن تەيچەسەنە
وارلىشىدەر. دە بىچوق ياقەلر واردىر كە كەل ايدەمەشىدە.
خريطه قويمىسىنى بوسنە اىچون بونىكە استغال ايدە بىلەن.
معارف و كىرك سائىر شعباتە لزۇمى او لان خريطە بى بوسنە
ياپقى امكاني يوق ظن ايدىپور. كەھ جىڭ سە اىچون
بو تەمین ايدە بىلە.

مدافعە مەلیه و كىلى رجب بىك (كوتاھىيە) — مەختار بىك
افندى، افادە لەنچى دەها چۈرقى تەحدىد اىتدىلە. شۇ قدر
بىك لىرا شونك اىچون دىدىلە.
و هي بىك افندى، مەكتىلەر والخ.. نەباتى قابىل تەحدىد
اولمايان بى مسئلىدەن و بى احتىاجىن بىت اىتدىلە. مەختار
بىك افندى، مەكتىلەر و مەلکەت دوازى اىچون اون بىك
لىرا قبول ايدلىسىن. خريطە يايلىسىن دىدىلە. افندىلە!
بو راختىاص مەقانىزىمىسىدەر. بونى دىمەكتەن مەقادىم بومعىن
برايش اىچون قورولىش بى جەهزەر؟ باشلامىش او لان
طوبىغراف و ساۋار ايشلەر ك اشتاجى اىچون مجھىزدر.
ما كەنسى، بودجهسى، انسانى، متخصصى او كا كورەزدەر.
شمدى درميان او لونان بواحتىاجى ايسە تەمین اىچون
وفا ايدە جىڭ جەهزى، آدمى يوقدر. بىندە كىز بونى
و خريطە دايرە سىنە وضعىيە بونقەلە نظر دەن تەدقىق اىتمەد.
بورايە اون بىك لىرا علاوه سەنە تىكايىف اىتدىلە. بن،
حڪومتە كوروشوب عمومى نەقطە نظر دەن موافقىلىرى
آلمادن بوبابدە آيرىچە قبول اىتدىكەمە دائى بىرىشى سوپەم.
برىخىسى : الدهىكى و سانطە تەمین ايدە بىلە ؟
بىلە كەنەنە كى موجود و سائىطك قدرتى خارجىندە بى آلغازماھ
كىرە جىكم. اونى سەلمە يورم.

ايىنجىسى: تەخصىصات مسئلىسىدەر. مالىيە و كەنەنە كىدە
حڪومتە مەۋاققىقىلى لازىمەر. بواعتىارلە اساسلى بىندە
يابوب معىن فصلە اون بىكىمى، يېكىمى ؟ نەلازىمە
كەھ جىڭ سەنە قدر دوشۇنەر ك پارەسى، مالزەمىسى
ويرسونىلى. ئەتىدە بىم، مالزەمىسى دوشۇنەيم، آدمى
دوشۇنەيم. او كا كورە امكاني تەمین ايدەر و مەمنۇنىيە
قبول ايدەرم و بزم اىچون بو، بى خەدەت او لور.
كاظم و هي بىك (ارغى) — اصرار اىلە و كەنەنە
پارە قبول اىتىرمەك او لورمى؟

و هي بىك (قرەسى) — اصرار اىلە كىم؟
كاظم و هي بىك (ارغى) — مەختار بىك.
و هي بىك (قرەسى) — بن ايشىتىمەدەم.
كاظم و هي بىك (ارغى) — حاضر لانقادم دىپور،
دېكىلرلى اصرار ايدىپور.

اولداقارىي برقاج ذات واردى . صوڭرە رومانىيالىرىك خرىطەسىنې يائىغە مأمور اولان ايڭى فرنىز ضابطى ، بىرىسى جىزال (دەقدۇر)، دىكىرى قائمقانام (بارىزەن) نامىندە ايڭى ذات ايدى . بۇزارى برمقاولە ايلە مەلکەتىزىك خرىطەسىنې يائىغە مأمورايتىدك، بۇزىل، اول باول بىر ضلعنى معلوم اتتىخاب ايتىدىلر . اسكىشەر جەتنىدە ايجاب ايدىن موقۇلەر ئىرنىكى نقطەلىرىنى تشكىل ايمك اوزرە قەلەر يايىلىدى . برايىكى سنه قدر اوغراسىلىدى . فقط لازمكىلان تخصيصات ويرلىدىكى ايجون بوايش كىرى قالدى . بناء عليه بوكۇن بش اون بىك لىرا وضعىلە يايىلاجق خرىطەلرلەك اسکى خطالى خرىطەلردىن باشقە بىر خرىطە اولاماز . اكىر اىستايورسە، بونك ايجون اركان حربىيەنك رىاستىدە اولمۇق اوزرە بىرھېت تشكىل ايدىلەرلەك تەقسىم اراضى يىلىر اسرا وضابطاىلدىن مركب بىر قومىسىيون بوايش مأمور ايدىلى، بوصورتە معتبر، منظم وەلکىتكىن صحيح بىر خرىطەسى الله ايدىلش اوپور .

مدافعە مليه و كىلى رجب بىك (كوتاھىه) — افندى ! وهى بىك افندى اكثىرى سوزلۈنە چوق دقتىيدىلر . فقط بعضاً سوزلۈنىك بعض نقطەلىرىنە جواب ويرلىدىي بتوتون بتوتون باشقە بىرىشىن بحث ايدىلر . بويوردىلىر كە مەلکەتكىن مكتىبى خرىطەسزدە، داۋەسى خرىطەسزدە، خواجەسى خرىطەسزدە . بناء عليه خرىطە لازمەر . بىندە كىزدە دىدمە كە، بو حدودسى احتياجانى تطمین ايمك ايجون الله كى محدود و سائىط ايلە بويوك آلتىن كىرىلەمەن . صوڭرە مسئلەيى بويوندى . بن بويونىمە، كىندى افادەلرى بى معنائى اشراب ايتىزىسى بى حق تسلیم ايدرم .

وهى بىك (قرەسى) — بىك افندى ! كىندى افادەمدىن، كىندىم معنا چىقارا بىلىرم، سز چىقارا منزىشكىز . مدافعە مليه و كىلى رجب بىك (دواملە) — بىزك افادە كىزدىن بن دە كۆزۈل معنا چىقارىرم وهى بىك افندى ! وهى بىك (قرەسى) — چىقارا مازىشكىز .

مختار بىك (طرىزون) — آرقى دىشلى ! بزم استرخانىز بىر پارچە مىبالغەلى كوروندى . شۇنى عرض ايمك اىستە يورم كە جەھت عسڪرييەنك بىرمىليون مقياسىنە خرىطەلرلى واردەر . اكثىرى دواۋىڭ و بىخالىك ايجىندەدە واردەر . بۇنلار مقصىل معلوماتى ، معلومات كاڤىيە حائز اولدىنى كى مكتىبلەر ايجون دە بوندن بۇنلار بىر خرىطە يوقدر اوئلىرى تىكشىر ايدەرلەك يىكىرىمى بىك قدر خرىطە باصىسەل مكتىبلەك و دواۋىڭ دە احتياجى تامىن ايدىلش اوپور . باشقە بىرىشى اىستە ميورم . بو، موجود اولان خرىطەلرلەك تىكشىرى مسئلەسىدە بوبىنى و كىل بىك لطفاً قبول ايتىسىن . بى سە صوڭرە يە بىراقا يالىم . بىتون مكتىبلەر و بىتون دواۋى بوندن مستفید اولىسۇن . باشقە ايش يوقدر . بو، بىرمىليون مقياسىنە اولان خرىطەلرلەك طبع و توزيعىندىن عبارتىر . مسطقى فيضى افندى (قوئىھى) — معارف و كىلى قبول ايدىرىمى ؟

مختار بىك (طرىزون) — معارف و كىلى اوپسوندە باشىنە قورىسىون . چونكە كىندىسىنە ھىچ بىرىشى يوقدر . جاوبىدپاشا (جاپىش) — سەنە كىز اىضاھات مغروضە دەن آكلابۇزىكە مەلکەتكىدە منظم بىر خرىطە يايىلىشىن . . . روما يىلىدە وقتىلە اركان حربىيە طرفىدىن يايىلشىن بىر طقىم تعبيه خرىطەلرلى واردى كە اساتىسا (كىيەرت) طرفىدىن يايىلشىن خرىطەلردىن آلندىنى ايجون ياكلىش و بىك چوق استقاماتىلدە نەصاناق وارىسى . ا كىر بوكۇن مەلکەتكىزىدە بىر خرىطە يايىلمق اىستە نىورسە اولا : تقسيم اراضى يايىلمىدەر . تقسيم اراضى خرىطەسى يايىلمازسە هەنەنلىكى يايىلاجق بىر خرىطە ياكاشىدەر . عرض، طول، قادىھە موقۇلەرنىك بىرىشىنە اولان بىدىتى، قربىتى ھىچ بىر وقت آكلاسىلاماز و تقسيم اراضى ايجون يايىلان خرىطەلر حقىندە تدقىقاتىدە بولۇنوركىن اوچۇ اولهرق قوللانىلان شىرىتكە، انساٹ واقباض يايلىرى دىخى حسابىدە داخل ايدىلىر . بوكابىنە وقتىلە دولىجە، مەلکەتكىن كىرك روم ايلى جەتنىدە كىرك آناتولى جەتنىدە منظم بر تقسيم اراضى خرىطەسى يايىزىمىق ايجون پارسە كوندرمىش

(ئىرەنلىك وارد رسلىرى). اوت، ئىرەنلىك ده وارددر . نصل تصور بۇ يورىلۇر كە ئىرەنلىك او ما دان خرىيطة آلنۇن . (٢٠٠) يىك مقىاسىنە او له رق عموم تور كىھ حقىندە استكشاف خرىيطةسى بۇ يولك بىرمۇقىتىلە دوام ايتىكىدە در ونهايت ١٣٤٢ سىنەسى صو كەن قدر بۇتون تور كيانكى . بۇ مقياسىلە ئىرەنلىك بىن مەقسىم استكشاف خرىيطةسى يىتە جىڭىدەر و اووقت بۇتون وطنك مشترك و مكمل خرىيطةسى او له جىقدەر . بود د ئىرەنلىك بىن و تەقىيم اراضى يە مستىددەر . مع مافىئە كۈچك مقياسىلە اينجە طپوغرافيا خرىيطةلىرى قدر صحىح دكىلەر . فقط پايه بىلدىكىمىز بوندن عبارتدر . بوندن باشقە و كالتىك بىر تېنى دەن وارددر كە طلب ايتىكىمىز تەخصىصاتك ايجىنە بودە منىجىدر . بۇ سە بۇتون دىنادە خرىيطة جىلەتك يىك كىرىدىكى رىشكىلدە يىك يولە كىرمەت او زە ابىتدائى بىر شەمبە آچىورز . معلوم عالىكىز خرىيطة آلمق كەفتلىي وضعىتىن چىقىور و طيارە ايلە خرىيطة پاچق علمك اتكشاف اىتمى دولايىلە بوندن صو كەنلىي سىنەدە پاپىلە جق بىر مەكىت خرىيطةسى ٣:٢ سەندە دەاصحىح و دەامكەنل او لمق او زە وجود بولە بىلە جىڭىدەر . فقط بۇ چىقىدىنى يىرلىدە دە هۇز تەمم ، تەكمەل ايمش ايمش بىشى دكىلەر . بىزدە بويكىلىك قارشى ايلك آدم او لمق او زە بولە طلب ايتىكىمىز تەخصىصاتىن ٣٤١ سەندە دائە مندە بىر شەمبە آچە جىز و اوت كەن دوغىرى آدىغۇر آتىغە باشلايە جىز . احتمالكە ٣:٢ سەن ظرفىدە بىتون دىنادە دەن تەكمەل ايمش بىر علم حالە كەن جك و مەلکىت دەن كۈچك مەتىاسىدە يەنى ٢٥ يىك ١٠ يىك مقياسىدە دوغىرى بىتون احتىاجى تامىن ايدى بىلە جك دەن اسأسلى بىر طپوغراف خرىيطةسى وجودە كىتىرە بىلە جىڭىز . بىزدە موجود او لانى صاتىورز ، يىنى مختار بىك ارزوغرافىزلىك كافىلەر (كافى سىلىرى) .

دۇيس — فصلى رأى عالىارىشە عرض ايدىسۈرم . غىنما قبول بىدلەر اشارت بىپۇر سۇنار ، قبول ايمەنلار اشارت بىپۇر سۇنار ! فصل غىنما قبول بىدلەشىدە .

مدافعە مليه و كىلىي رجب بىك (دوامە) — سز چىقارىيور سكزىدە ئىچۈن بن چىقارەم ؟ وهى بىك (قرهمى) — افادەمك تفسىرى بن حىمىدىر .

مدافعە مليه و كىلىي رجب بىك (دوامە) — بنم دە تفسىر حەقىم وارددر . سز ، خواجەسى بولىلە ، دائىرەسى بولىلە ، بىلەم مەكتىبىنە بولىلەدر . عىسىكىرنىدە يوق ، دائىرسىنە يوق دىدىكىز .

وهى بىك (قرهمى) — يوق .

مدافعە مليه و كىلىي رجب بىك (دوامە) — اوحالىدە افادە كىزى بن بويونەم . سزك دىدىكىز لە عىنى بورادە افادە اىتىم . سىكىر افندىم مختار بىك افندى مەكتىباردىن ، فلان بىح بىت بويوردىلە .

شۇنى عرض ايدىم كە بىخ دەرسىز طلب قارشۇسىنە دىيدەم كە بىن يابىجەم محدود و سائط ايلە آنچىق احتىاجات عىسکەر يەن تقابل ايدىر . بىن بويلا بىر يوكك آلتە كىرىم . حالبۇ كە مختار بىك آرقاداشمز بويزىبورلەك دوازىدە بىر مىليوناق خرىيطة وارد بوندن وىرلسۇن . وىرلسۇن افندى ئاهانكى دائەنڭ احتىاجى وارسە قۇ آچىقدەر ، صاتىورز . صاتىلۇر پارەسىنى مالىي آلىر . فقط مەلکىت بۇتون مەكتىلىرى و دوائىرى خرىيطة اىستەزدىيە ، ھۇم ايدىلرسە ئۆنى يىشىزىرە جك و سائطىز يوق دەر . شىمىدىلەك بواحتىاجى تامىن ايدىسۈرم . ولايتلە سائە ئىچۈن و قوبۇل احتىاجە كورە صاتىلۇر و پازەسىنى مالىي خرىيتسى آلور . بىك بىلە جىز . بىلە جىز بىلە جىز داخلىدە معاونت بىلە بىلۇر . فقط ، معلوم عالىكىز مەكتىب خرىيطةسى دىنچە بىك درلو انواعى ، اشکالى ، زراعت خرىيطةلىرى وارددر . بىندا كېر بىتونع مواجهەسىنە المازدەكى جەھازكە هۇز تأسىس ايمەش او لانىنى غەرض اىتىم . يوقسە المازدەكى بىر جىنس بىر مىليوناق خرىيطة دەن قارتوغرافىزلىك باشە بىلدىكىمىز قادار بارە مقابىلەنە صاتارز . محترم جاوید پاشا حضرتلىرى تقسىم اراضى دەن بىح بويوردىلە : بۇنى دە بىندا كېز بىك ايي آكلالىدەم . ذانَا بىك بىلە ئۆنى تەممۇز تىشكىل ايمەشىدە

بو اوج كىشىلەك هيئەت ايجون يالكىز معاش پارەسى صرف ايدىلىشىدە . بناه علەيە ٨٠ بىك لىرادن صرف ايدىلان پارە بىك جزئىدە . بو سنه دە « ٢٨٥,٠٠٠ » لىرا تىكلىف ايدىلىز . بىندە كىز بو تىكلىف كىن سنه تىكلىف ايدىلەن پارە يە نسبت ايدىنخە ئاسىرلۇك مقدارىنى ، مسافەتى و سائەتى دوشۇنۇبورم و عىجبا بو سنه دە ئاسىرلۇمىز كەلەپە جىڭىز دېيە شەبەيە دوشۇنۇبورم . واقعا بالآخرە تخصىصات منضمه دە ئىستەنيلەپلور . كاشكە كاشەلردىن تخصىصات منضمه دە ئىستەنسە . ئىشە ناشلاندىغانە كورە ئاسانى أمىدىزلىك استىلايادىلىز . عىجبا بواسيرلەرىشىدى يە قدر كەلەمە مەستك بىبى نەدر ؟

بىندە كىز اوپەلە استىلال ايدىلىز كە روسىيە حكومىتى بواسىرلۇك جىلبىنە مشكلات كۆسترۇپپۇر ظىتىدەيم . حالاً هيئىتمىز ولايەت چىقامامشىدە . بونك بىبى نەدر ؟ حكومىتنىن استىحاح ايدرم بىزى تۈپپۈر بويورسوتلار . آرەدن اوزۇن زمانلار كۆشىش ، ھىچقۇر بىر حكومىتە ئاسىر قالماشىدە . بالخاصە بىر مەدى بىر مەنىشىدە . هەر دولەت صلح عودت ايتىدەن كىركە موجود ئاسىرلىرى اعادە ايدر . ھىچقۇر اولماز ئىسە روسلار ، بىكۈن مەعظام تىشكىلاتلىرى . واسطەسىلە دە ئەن داخلىنە نە قدر ئاسىرلۇز واردە ؟ اوپى بىلۈپلەر . كىندى حكومىتلەر واسطەسىلە بواسىرلۇك مقدار واسامىنىنى تىتىت ايدوب بىزە ويرەپلۈپلەر . بويسلە يايسلە ماشىدە . عىنى زماندە آرقىداشلار ! كېنەدە ئالو سەپىلە عرض ايتىدە . مەلکەت داخلىنە لااقل « ٠,٣ » بىك حىيات و ئەملىي تىجىھەل افراد واردە . بوزار كچوغى مەتاھىلەر . بويحيات و ئەملىي تىجىھەل اولاقلىك ئالىلەلىرى زوجم ، قىردهشم ، اوغلۇم ، بلەك بوروسىيەدە كى ئاسىرلىرى مىانىتىدەر دېيە ئامىدەپلۈپلەر . نىكاح ، ميراث مىسئەلەلىرى دە يۈز اوستى دۈرۈپلۈپلەر . بناه علەيە مەلکەتكەن حىيات اجتماعىيەسەنە ئائىر پاپلۇر . اوپك اىيجون حكومىتنىن رجا ايدىلىز بواسىرلەسى بىران اول حل ايدىلسۈن و وكىل بىك افدىدىن دە بىزى تۈپپۈر بويورمالىرىنى رجا ايدرم . كېدىن هيئىتى بىندە كىز قوجه روسىيە نسبتە آز كورپىپورم ، بالخاصە ئاسىرلۇك

فصل

٢٩٣ آتامە مېبىترلەر ورقاتت ضابطەنى غېلىن

تخصىصاتى

٥,٠٤٠

رئىس — فصل حقىنە مطالعە وارمى افندى ؟ (نخاڭ سىلىرى) قبول ايدىنلار اطىفا اشارەت بىوزسوتلار ! قبول اىچىنلەر اشارەت بىورس-وتار ! قبول ايدىلىشىدە افندى .

فصل

٢٩٤

اسىرلەپزىك بىلەمى مىصرفى

رئىس — فصل حقىنە سوزا ئىستەين وارمى افندى ؟ خالد بىك (قسطمونى) — مىساعەت بىور بىورمى افندى ؟

رئىس — بىور يېكىن ؟

خالد بىك (قسطمونى) — افندى ! بوفصل اسیر . لىزمىزك جىلبە ئائىددە . معلوم ئالىكىز فېتىجى بىك افدى زمانلارندە بىندە كىز بوخصوصىدە بىرسؤال تەدىم ايتىش وروسىيەدە كى ئاسىرلەپزىك نەزمان ئەتىرلەجىكى صورىمىش . اوزمان بىراز اىضاھات ويردىلر . بىندە كىز يېقىن زماندە يادىغىم تەھىقىتە ئاظرأ روسىيەدە الآن — ٥ بىك رادىسىنە ئاسىرلۇز واردە . فېتىجى بىك افدى حضر تارى بىوردقلىرى كى اوچ كىشىلەك بىرھەيەت كوندرىلىش ، فقط تىرىپىا اون بىش كۈن اول آلدە ئەن مۇنۇق مەعلومانە ئاظرأ بىھىت الان موسقۇوه دە بولىپورمىش . هنوز كىزىمكە باشلاماشىدە . معلوم ئالىكىز هيئەت كانون ئانى دە كوندرىلىشىدە . بىھىتى كوندرىمكەن مەتصىد ، كىزەجىك ، كورەجىك واسىرلەپزىك بولوب تىتىت ايدەجىك ، صو كەرەدە سوقىتە نظارت ايدەجىكىدە . بىك سەپىلە ئىلە و كىل بىك افدىدىن بىر تىنى دە بولەجەم . بىك ئاسىرلۇك جىلى مىسئەسى . چوق اوزاماشىدە . كېن سەنە هيئەت جىلىلە كىز ٨٠ بىك لىرا قبول بويوردى . بىك ٨٠ بىك لىرا ئاسىرلۇك كېن سە كەلەجى ملاحظەسەنە وابستە ئىدى . ئىعنى سوقى و اعاشه كېتىملىك دە داخل ايدى . حابلو كە هيئەت كانون ئانى دە مەصرىف دە داخل ايدى . حابلو كە هيئەت كانون ئانى دە كېتىملىك دە اوچ كىشىدەن غبارلىدەر و هنوز موسقۇوه دەدر .

بو سنه بوسویلديكم وضعیت ايجريستنده آله نوب كتيرلىسى ممکن او لان مقدار ماقارش لو ق او لاق او زره و كالت او توزىيىك لير اتقدر ايتمش و سچن سنه کي صرفيانى كوزينىك او كنه كتيرمىشد. فقط معلوم عاليكىز بودجه او يله قولايجه بورا ياه كلې ويرميو. اولا هيئت و كيله يه كيدىيور. هيئت و كيله ده قىلى قرق يارا لر. شونى نظر دق كىزه عرض ايدەيم ك بودجه ده هر و كيل ايستىدىكىنى باپه من. اولا هيئت و كيله ده تر لاتىرلر. يكۈن معلومه وارمۇ او زره كسرلر، كسرلر، او ندن سىكىر بورا ياه كايدىر. بورادەدە بودانىر. شىمى دى او نقطە يه لىفرا بوعرض ايتدىكىمن ئاظرەدە بولنان او قدر اسېرىك جىلب ايدىلىسە اميدىخىش او لا جوق بىر جال او لمىدىنى ايچون سچن سنه کي تجربى يە و شو وضعیتە ئاظر ابو امکان داخلنەدە او توزىيىك لير ايلە اعظامى چالىشىرسەق بلەك راندىمان داخلنەدە كتىزىر ملا حظە سىلە قو ئەشىر. مع ما فيه هيئت محترمە كىز جاڭىدر. وهى يك افندى سچن سنه كلەن اسرا مقدارىنى صورىورلۇ. متفرق او له رق سكزى يوزىيىك قدر كىشىدەر. بونلۇك بعضلىرى يول او زرىنە دوشىورلار مأمورە راست كاپىسىه او ندن استفادەيىدوب كلاڭ طرېقى بولۇرلار بعضلىرى دە دوغىرىدىن دوغىرى يە كىندىلرى قالقۇب كاپىورلۇ. هيئتمىزك كوندردىكى باشىلېجە ايكى فافلەدر. چولوغىلە، چوجىغىلە برى يىتمش، برى يىكرى كىشىلەك ايكى قافلەدر. سىكىر خالدىك افندىنىڭ مەم او له رق صورىدقلىرى شى بوغائبىر آرمەستىدە هەنارىنى صورتىدە مەلکىستە كلىرى محتمىل او لان روايالىاندۇ بونلۇك وضعىتلەرنىڭ شەھىلى بولۇنىسى برچوق ئائەلرك و راثات مسئلە سەنە تعلق ايدىيور. حقىقە بولىهدەر. نېياپام؟ بوبۇك و حرېك میراڭلىرى ميانىندە بوايم عاقتىدە كىندى كىندىنى داخلى بولۇنىيور. دېكىر برچوق مەلکىتلىرىدە آشاغى يوقارى بولىهدەر. فقط ظن ايدىيورم ك بوكى وضعىتلەرە، اصل حيات ايچون موجب سەولەت او لا جوق بعض اس اسلەرى احکام حقوقىھە من ميانىھ قويىق لازم كايدىر. سچن دە از جملە و كالت بونك ايچون مقام ئائىدەنە، مقام سلاحيتدارىنىھە مراجعت ايتىشىدە. دېشىز كە: شو قدر غائب و سائەرە وازدر. بونلۇك ئائەلرینەن حيانى سورۇنىڭ مەمۇن بىر وضعىتلەدەر. بونلۇك صاحب اهل ايتىك ايچون، او صاحبى ايتىك ايچون بىرچارە يوقىدىر؟ دىھ صورمىشىدە.

زوسيەنڭ جنوب قىيىمنىدە اولدىنى سوپىلىنور. او ج كشىلەك هيئت نە يابار. آيرىجە سورر. هىچچە اولمازىسە ٦: كىشى اوللىي، ايكى قولدن كىزملە، بونلۇي بران اول كتىرلىي، بىغىدە كىزك تەنیم و راجم بودر.

وهى يك (قرەسى) — افندىم! ايكى كلا صورە جەن سچن سنه قاچ اسېرىمىز كلىشىدەر، بى او كەزدە كى سەنە لۆ ئۆزەر قىدە دەنە قدر كلاڭ احتىالى واردە؟ و كىل يك افندى بونى اىضاح بوبۇرسۇنلار.

مدافعە مەلیھ و كىلى رجب يك (كوتاهىيە) — وهى يك افندى دەنە وارمى؟

وهى يك (قرەسى) — اولسە سورارام.

مدافعە مەلیھ و كىلى رجب يك (كوتاهىيە) — افندىم! خالد يك افندىنىڭ بوبۇردىقلىرى مسئلە مەھمەد. سچن سنه بودجه يە قونان پارەنڭ تامىمەلە صرف ايدىلەمە مىسىنگ اسباب مەقدەرەسى واودر. اسرايى كتىرماك ايچون بش كشىلەك بىر هيئت تېرىپ ايدىشىدەر. او ج كىشى كوندرلىشىدەر. نظر حسابىدە بش كشىدەر. فقط او ج كىشى كافى كورلىش و كوندرلىشىدەر. سچن دفعە بويھىت تېش كشىلەك بىر، ويپكىرى كشىلەك بىر قافلەلە و ملق او زەرە ايكى فافلە كوندرلىشىدەر. غزەندە اسەملەنى، رسملىنى و ما جارالرىغى كوردىكىز و او قودىكىز. بونلۇ دن ا كىزىسى او لەشىن و غرائىدىن او لىق او زەرە ايچىلەندە لىسان مادە زانى دە بورادن كىتىدىكى قوتە نىسبىلە او نۇمەش عەن ايدىلە بىلە جىڭ درجه دە او لانلار ئۆھەر ايتىشىدەر. او رادە نە قدر اسېرى من او لەنەنلىي بىلەي دىكلىر. تەخىمىن او له رق ٥ بىك الى ٧ بىك قدر اسېرى من او لەنەنلىي سوپىلىورلۇ. فقط بونلۇ بۇيۈك روس او لەكەستەنگ هانىكى ولايەتلىك، هانىكى كىتىش او لەنەنلىرى بىلەي او لەنەنلىي حق درجه دەغانلىمشار و ايچىلەندە بورادىدەلىن، عائىلە و چولوق چوچق صاحبى او لەنەنلىرى ايچون كلاڭ اىستەمەين قىسى دە وارمىش بولىھە ايشىدىيورز. بىر قىسى دە وقىلە كىندىلرى سېرىيا يە سوق ايدىلەكى زمان فرار ايدوب ژاپۇن قادىنلار يە او لەشى، چولوق چوچق صاحبى او منشار و ژاپۇنلار شوراسىنە بوراسىنە ئائەلر تىشكىل ايتىشلىر. شىمى دە مسئلە حقيقة هەشکەل بىر صفحە يە كېرىمىشىدەر. سچن سنه قۇنىلان پارەنڭ مەم بىر قىسىنى صرف ايدىلە مەشىدەر.

مدافعه ملیه و کیلی رجب بک — روسيه ده کی اسرا
مسئله سی، اسرا مقاوله نامه سی مواجهه سنده مطالعه ایتمد.
او نک ایچون بر شی عرض ایده میه جکم.

یوسف کمال بک (دوامله) — بویوردقاری کی
بو غائب اولانلر لر عائله لری مسئله سی بلکه عدیله و کالنه
تعاق ایدر. خیات و ماتی مجھول بو کی آدمارلر لر زوجه لرینک
عاقبلری حقنده حکومت، مجلس عالیه بر ماده قانونیه
کتیرسه بومسئله دها چابوق حل اولور.

مدافعه ملیه و کیلی رجب بک — مدافعه ملیه و کالنه،
عرض ایتدیکم کی بومسئله ایچون و کالت عائده سنه
مرا جمعت ایتمشد. مع مافیه هیئت و کیله نک بونی بر دولت و بر
حکومت مسئله سی پاپو پ مجلسه انتقال ایتدیر مسی ده مناسبدر.

یوسف کمال بک (دوامله) — دائرة اتحایه لر مزده
بعض عائله لر بوجه تند جقیقة مشکل موقعه قالمشلر دز.
خالد بک (قسطمونی) — بومسئله چوق مهمدر.
رجا ایدرم، بونکله مشغول او لیکن افندم.

مدافعه ملیه و کیلی رجب بک (دوامله) — مشغول
اولورم افندم.

زئیس — افندم! سوز ایستهین قالمه مشدر. فصلی
عنیا قبول ایدنلر لطفاً اشارت بویورسونلر! قبول
ایتمهینلر لطفاً اشارت بویورسونلر! قبول اولندي.

افندم! برنجی جلسه منده دیوان محاسبات رئیس
ثانیلرکلری ایچون انتخاب پاییلمشندی. او نک تیجه سی
عرض ایده جکم. انتخابه ۱۴۱ مبوعث استراک ایتمشد.
عادلین بک ۹۲، آنقره دفترداری احسان بک ۴۰،
احسن بک ۳۱، حسن ذکی بک ۳۱، عالم بک ۲۳،
فائق بک ۱۷، جمال بک ۱۶، صفت بک ۱۰، حاجی
ضیا بک ۶، جلیل بک ۳، بصری بک ۲، نصرت بک
۱، کامل بک ۱، فؤاد بک ۱ رأی آلمشلر دز
وایکی ذات ده مستشفی قالمشلر دز. معامله تمام دکلدر.
ایتنجی دفعه انتخاب پایمی لازمدر. یارین بر معناد اجتماع
ایمک او زره جلسه یی تعطیل ایدیورم.

ختام مذاکرات

دقیقه ساعت

۵۰

بوگیدن هیئتک عودتند، آرتق کیمه نک. کلیه جگکنه
بو بوله آدمه بولندیفه دائئر راپور و رسمنه متوفقدر.
راپوری ویرد کدن بش سنه صوکره بو کی عائله لر اوله نهیلر،
طرزنده بر جواب آلمشد. نهیا پالم؟ بزم احکام حقوقیه
واحکام اساسیه منذر. مع مافیه بوکاده چاره بولنق صلاحیتی
هیئت جلیله کزک النده در.

ذکی بک (کوشخانه) — افندم! اسرامزک جلی
ایچون بورایه قوینلن ۲۸ بیک لیرا یوکونکی روس
پاره سیله اوچ بیک لیرا بیله طوبه یور. چونکه؟
بوکون روسيه وضعیت مالیه سی دوزلمشدر. بنده کزک
روسيه ده بولنان اسرادن بعضیارندن آمش اولدیغه مکتبه لاردن
ا هلاشلر یغنه کوره؟ اوچه بوندن ایکی سنه اول بونلرک
کیسنه مساعده ایدیلیورم؟ فقط بالآخره روسيه اعلان
ایتش اولدینی بر بیان سامه ده، بونلرها سیر حرب اظریه باقه یوب،
تور کیه دن کویا ایش بولنق ایچون فرار ایدرک کلدکلرندن
دولایی الارندن پاسا په رطیزی یوقش و بوندن دولایی بر راقه
دقاری ذکر ایدیلیورم و بونلره شهیندر خانه لر منزه،
سفارتخانه لر منزه مراجعت لرند بیوک مشکلات ایقاع ایدیلیور
ولازم کلن تسربلات کوستلیورم. بر هفته اول، بزم
مطبوعاتیک بعض ستونلرنده کله جک اولان اشخاص ک پساد
بور طلرینک سوویت اداره سندن ویژه ایتدیرلی تبلیغ
ایدیلیور. حال بک بونلر هیئت عمومیه نک معلومیدر که؟ سیر حرب
اوله رق اوراده قالمشلر دز. فقط او قویوب یاز مقیمه دیکی
ایچون روسيه قانونی ایله بومعامله پاسیلیور. چوق رجا
ایدرزکه، حکومت بو خصوصده لازمکلن شیری نظر
دقه آلسون وروس حکومتیه آکلاشسون.

مدافعه ملیه و کیلی رجب بک (کوتاهیه) — افندم!
بو مدافعه ملیه و کالندن دها باشه، و کالنه تعلق ایدن
بر نقطه دز. فقط نظر دقه آله حق بر مسئله دز.
آرق داشلرک دها بیلکلری وارسه و نوط اوله رق ویرلرسه
— دیکر و کالنله عائداوسون — بومسئله نک اصله مواري
اوله رق تدقیق و تدقیقیه غیرت ایدرم.

یوسف کمال بک (سینوب) — معلوم عالیکن
موسو قاما عاهده نامه سنه مر بوط بر اسرا مقاوله نامه سی وارد.
حکومت، او نک تطیقنده عجبا مشکلاته می تصادف ایدیلیور؟

مدافعه ملیه و کالتنک ۱۳۴۱ سنه سی بودجه سنک فصول و واد مختلفه سنه ۱۰,۹۹۷,۰۰۰ لیرا تخصیصات
علاوه سی حقنده $\frac{۱}{۶۴}$ نوسروی؛ کذلک مدافعه ملیه و کالتنک ۱۳۴۱ سنه سی بودجه سنه تخصیصات
علاوه سی حقنده $\frac{۱}{۶۴۷}$ نوسروی؛ و ۱۳۴۱ سنه سی بودجه سنه موضوع تخصیصات مستوره دن مدافعه
ملیه و کالنه عائد ۵۰,۰۰۰ لیرایه، دها آلتی یوزبیک لیرا علاوه سی حقنده $\frac{۱}{۶۴۹}$ نوسروی باش و کالتدن
مودود اوچ قطمه قانون لایحه سی و موازنہ مالیه انجمانی مضبطه سی

تورکیه جمهوری
باش و کال
قام مخصوص مدیریتی
عدد

۳۴۱ - ۴ - ۸

۶

۱۱۹۹

بویوک ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

حدائق اخیره داخلیه نک تسکینی و امن و سکونک تقریری ایچون اجراسی مقرر حرکات عسکریه نک مستلزم
بولندیتی مصارفک درت آیاغه قارشولق اولق اوزره اون میلیون طقوزیوز طقسان یدی بیک لیرا تخصیصات اعطائی
حقنده مدافعه ملیه و کالنک جلیله نججه تنظیم قلنام و اجرا و کیلری هیئتک ۸ - ۳ - ۳۴۱ تاریخی اجتماعنده
لدى التذکر مجلس عالیه عرضی تقدیر ایدن لایحه قانونیه ایله اسباب موجبه مضبطه سی و اولبایدک مفردات
جدولی لقاً تقدیم قلمشدر . مقتضاسنک ایفا و نتیجه سنک انباسه مساعدہ بویورلسنی رجا ایلام افندم .

باش و کیل

عصمت

اسباب موجبه

تأمین و تطمینی ایچون مقتضی ۱۰,۹۹۷,۰۰۰ لیرانک
سنہ مذکوره بودجه سنه علاوه سی اقتضا اینکدددر :
بومقصدی تأمیناً تنظیم وربطاً تقدیم قلنام لایحه قانونیه
مسوده سنک مستعجلانه اکتساب قانونیت ایلسی خصوصنده
ابذالی لطف بیورلسی عرض ورجا اولنور افندم .
مارت ۱۳۴۱ مارس
مدافعه ملیه و کیل

رجب

حادئات داخلیه اخیره نک تسکین و امن و سکونک
تقریری مقصده ایله اجراسی مقرر حرکات عسکریه ایچون
وجوده کتیریان تشکیلات و تربیبات سفریه نک استلزم
ایلادیکی مصارفک ؟ مدافعه ملیه نک تشکیلات حضریه سنه
کوره تنظیم و تقدیم قیلنهش اولان ۱۳۴۱ سنه سی بودجه سنه
موضوع تخصیصات ایله اداره سی قابل اوله میه جعنده
تشکیلات و تربیبات مذکوره نک درت آیلق احتیاجاتنک

لائحة قانونية

دردنجی ماده — بو قانونك احکامنی اجرایه مالیه
ومدافعة مالیه وکیلاری مأموردر. ١٣٤١/٢/٨
بجزیه وکیل مدافعة مالیه وکیل باش وکیل
الحسان رجب عصمت
مالیه وکیل خارجیه وکیل داخلیه وکیل
حسن حسنه دوقتور توفیق رشدی جمیل
زراعت وکیل نافعه وکیل معارف وکیل
صبری سليمان سری حمد الله صبحی
عدیله وکیل صحیه ومعاونت اجتماعیه وکیل تجارت وکیل
محمود اسعد دوقتور رفیق على جنائي

برنجی ماده — مدافعة مالیه وکالتک بیک اوچ یوز
قرق برسنه سی بودجه سنک فضول ومواد مختلفه سنک مربوط
جدولده محى راولدینی اوزره ١٠,٩٩٧,٠٠ لیرات تخصیصات
علاوه اوپنشدر.

ایکنجی ماده — بو تخصیصات از دولت تقویه سی ایله
دیوان حرب عرفیارده استخدام ایدیله جک مأمورین
عدلیه ایچون اختیاری لازم کلن مصارفه فارشو لقدر.
اوچنجی ماده — اشبوقانون ١ مارت ١٣٤١ تاریخندن
اعتباراً منعی الاجرا در.

فصل	ماده	نوع مخصصات	لیرا
٢٩١	٢	معاشات عمومیه	١٠٢ ٠٠٠
٢٩٤	١	تعیینات	٢ ٢٨٧ ٠٠٠
٢	٢	اوٹ ۴ صنان ، یم	٦٨٠ ٠٠٠
٣	٣	محروقات و تنورات	٢٠٠ ٠٠٠
٢٩٥	١	اجزا و مالزمه طبیه و ادوات صحیه	٢٠٠ ٠٠٠
٢	٢	اجزا ولوایزم و ادوات بنیطریه	٥٠ ٠٠٠
٢٩٦	٠	ملبوسات ، تجهیزات و مویتاییه	٢ ٧٢٩ ٠٠٠
٢٩٧	٠	تجهیزات ولوایزم حربیه ، او تو موبیل ایله ده قوویل مالزمه سنی و آرایه	٢ ٩١٤ ٠٠٠
٣٠٠	٠	تعمیرخانه سی مصارف و حیوان و آرایه ایمانی	١ ١٠٠ ٠٠٠
٣٠١	٠	نقليات	٢٠٠ ٠٠٠
٣٠٢	٠	خر جراه	٠ ٠٠
٣٠٣	١	متفرقه	٣٠ ٠٠٠
٣٠٤	٣	اجارات	١٠٠ ٠٠٠
٣٠٥	٤	مصارف تأسیسیه	٣٠ ٠٠٠
٣٠٦		تخصیصات فوق العاده شهریه	٣٢٥ ٠٠٠
		یكون	١٠ ٩٩٧ ٠٠٠

بورکیه جمهوری
بانو و کات
قابل مخصوص مدیریتی
عدد ۹

۲۴۱/۴/۱۴

۱۲۷۱

بويوك ملت مجلسی ریاست جلیله سنه

۱۳۴۱ سنه‌ی مدافعته مليه و کالتی بودجه سنك ۲۹۶ و ۳۰۷ نجی فصل‌لرینه علاوه‌سی مقتصیات ایله یکیدن ایکی فصل کشادیه دائر مالية و کالت جلیله سنجه تنظیم قلنار واجرا و کیلاری هیئتک ۱۱ - ۳ - ۳۴۱ تاریخی اجتماعنده لدی‌الذکر مجلس عالیه عرضی تقدیر ایندە لایحه قانونیه و اسباب موجبه مضططه‌سی لفأ تقدیم قانع‌شد. مقتضاسنک ایفا و نتیجه‌سنک اتبائیه مساعده بويورلمسی رجا ایلزم افندم.

باش و کیل

عصمت

لایحه قانونیه

مرعیدر.

ماده ۴ — اشبوقانونک اجرای احکامته مليه و مدافعته مليه و کیلاری مأموردر. ۳۴۱/۳/۱۱

عدبلیه و کیلی	مدافعته مليه و کیل	باش و کیل
محمود اسعد	رجب	عصمت
خارجیه و کیلی	داخلیه و کیلی	مجربه و کیلی
دو قتور توفیق رشدی	جیل	احسان
نافعه و کیلی	معارف و کیلی	مالیه و کیلی
سلیمان سری	حمد الله صبحی	حسن حسنتی
صحیه و معاونت اجتماعیه و کیلی	تجارت و کیلی	زراعت و کیلی
دو قتور رفیق	علی جنانی	محمد صبری

ماده ۱ — مدافعته مليه و کالتک ۱۳۴۱ سنه‌ی بودجه سنك ۲۹۶ نجی ملبوسات و تجهیزات و مویتایی، فصلنے ۲۱،۰۰۰ و ۳۰۷ نومرولو فصل مخصوصه ۱،۵۸۰،۰۰۰ لیرا تخصیصات علاوه اوئیشد.

ماده ۲ — مذکور بودجه ده بـ نومرسی تختنده «ین‌الملک مزارلوق قومیسیونی مصارف عمومیه‌سی» عنوانیله یکیدن کشاد ایدیلن فصله ۱۰،۰۰۰ لیرا و عین صورتله بـ نومرولو «شرق تحدید حدود قومیسیونی مصارف عمومیه‌سی» عنوانیله آچیلان دیکر بر فصله‌ده ۵۰،۰۰۰ لیرا تخصیصات وضع ایدیلشد.

ماده ۳ — بوقانون ۳۴۱ مارت ۱۳۴۱ تاریخنده اعتباراً

اسباب موجبه لایحه‌سی

تاریخی ۲۹۶ و ۳۰۷ نومرولو قانونک دردنجی ماده‌سی حکمنک طلبیه الیه و تجهیزات بدی اعطایی حقنده کی ۱۱ کانون اول ۳۳۶ تاریخی قانون حکمنی الغایدوب ایندیکنده تردد ایتش بولنسندن متولددر. مجلس عالی هیئت‌عمومیه سنجه ۲۲ کانون ثانی ۱۳۴۱ تاریخنده منعقد او تو ز طقوز نجی

آ — ۲۹۶ نجی فصله‌ضمنه لزق کوریلان (بکرمی بیک) لیرا ۴۴۱ سنه‌ی ظرفنده کرک مکتب حریبه و کرک مکتب طیبه‌دن نشت ایدن افندیلاره بـ موجب قانون ویریله جگ الیه و تجهیزات بدی ایچوندر. بو تخصیصاتک ۳۴۱ بودجه‌سی داخل اولما مسی ۲۲ تشرین اول ۳۳۹

عاجزی بودجه سنه تخصیصات آئنسنے احیاج کو رلمشدر۔

د — عقدایدیلان معاهده نامہ لر موجنجہ ۳۴ سنه سی ظرفیده ایفای وظیفہ ایدن مختلف بین الملل قومیسیونلرک مصارفی قسمًا مالیہ و کالت جلیله سی بودجه سنک غیر ملحوظہ تریندن ویرلش ایدی۔ بونلردن یک سنه ظرفندہ دخی وظیفہ یه دوام ایده جکلرہ عائد مصارفک آرتق غیر ملحوظہ خدمائندن عداونلہ میہ جھنی جھتلہ و کالات عائدہ سی بودجه سنه علاوه سی و کالت عاجزی یہ باش و کالت جلیله یه عرض اولنشن و هیئت و کیله جه متخد ۱۳۰ کانون ثانی ۳۴ تاریخی قراره نظرآ شرق تمدید حدود قومیسیون مصارفک مدافعتہ ملیہ و کالنچہ درعهده ایدلیسی مقتضی و هیئت و کیله قراری بودجه سنک تنظیمندن مؤخر بولندیفی ایچون تخصیصات استحصالی لزرمی درکار بولنشدر۔ تمدید ایدلیلہ جک حدود مستغتی ایضاً بولندیفی اوزرہ پک واسعدر۔ بو ایشک استلزم ایتدیکی مصرف مقدبار سنویسی (الی بیک) لیرا اولہ رق تخدمین اولنشدر۔ خدمته نظرآ سایان استکشاڑ دکلدر۔ بنابرین مرعی قانون احکامنک اردویہ مودوع تأدیب وظیفہ سنک و حکومت جھوریہ جه تعهد ایدلش سیاسی خدمتک تطیق و ایفا اولنہ بیلمسی۔ ایچون متقدم لاپھ قانونیہ سنک قبول و تصدیقی استر حام اولنور افندم۔

اجماع ایکنچی جلسہ سندہ قبول اولنان قرار تفسیری یہ نظرآ طلبہ نک بتحقیق قانونیلرینک دوام تسویہ سی و بناءً علیہ تخصیصات سنک ده بودجہ یہ علاوه سی لازم کشدر۔

ب — بودجہ سنک ۳۰۷ نومروی فصل خصوصیہ مرقم (اوج میلیون) (درت یوز یکری بیک) لیرا آنحقی حضری تشکیلاتک احتیاجنہ کافی بر مقداردر۔ حابلوکہ حادثہ معلومہ عصیانکارانہ اوڑریسہ عصاتی تأدیبہ و تقریر سکونہ مأمور ایدیلان اردونک مواد حریبہ احتیاجی موجوددن صرف واسهلاک ایدلیلہ رک تأمین ایدلکدہ اولدیفی جھتلہ اشو صرفیاتک تلافیسی ایچون (برمیلیون بیش یوز سئسان بیک) لیرا علاوه سیله مذکور فصل محتویاتنک (بیش میلیون) لیرا یہ چیقارلیسی ایجاد ایلشدر۔

ح — لوزان معاهده نامہ سنک ۱۳۰ نجی مادہ سی منطقہ تشكیل ایدلیلہ جک بین الملل قومیسیونہ حکومت جھوریہ جه ده اوج سیویل اعضا تیعنی ایدلیلہ جکدر، بونداٹک اجرت و خرچ اهاریہ قومیسیونک مصارف سائرہ سی (اون بیک) لیرا اولہ رق تخدمین ایدلشدر۔ بو خدمتک علاقہ دار بونان خارجیہ بودجہ سندہ تخصیصات موضوع بولندیفی سبق ایدن خبارات نتیجہ سندہ تین ایتسنہ مبنی بالضرور و کالت

توزکیہ جھوریتی
باش و کالت
فلہ مخصوص مدیریتی
عدد

— ٦ —
۱۲۷۳

بویوک ملت مجلسی ریاست جلیلہ سنہ

مهم و محترم خدماتک ایفاسی ایچون ۳۴۱ سنه سی بودجہ سنه تخصیصات مستورہ دن مدافعتہ ملیہ و کالتہ عائد الی بیک لیرا تخصیصات مستورہ یہ حدثات اخیرہ الجاسیلہ دھا آلتی یوز بیک لیرا علاوه سی حفندہ و کالت مشار الیاچہ تنظیم قلنیان و اجرا و کیلاری هیئتک ۱۱-۳۴۱ تاریخی اجتماعنده لدی التذکر مجلس عالی یہ عرضی تقرر ایدن لاچہ قانونیہ و اسباب موجہ مضبطہ سی لفآ تقدیم قلمشدر۔ مقتضائیک ایفا و نتیجہ سنک انباسنہ مساعدم بیورلمسی رجا یارم باش و کیل افندم۔

عصمت

لایحه قانونیه

بحريه وکيل عدليه وکيل مدافعه ملیه وکيل باش وکيل
احسان محمود اسعد رجب عصمت
مالیه وکيل خارجیه وکيل داخلیه وکيل
حسن حسني ذوق تور توفيق رشدی جمال
تجارت وکيل زراعت وکيل نافعه وکيل معارف وکيل
علي جنانی محمد صبری سليمان سری حمد الله صبیحي
صیه و معاونت اجتماعیه وکيل
ذوق تور رفیق

ماده ۱ — مالیه وکالتک ۱۳۴۱ سنه سی بودجه سنك
اللنجی فصلنک برنجی مدافعه ملیه تخصیصات مستوره سی
ماده سنه (۶۰۰,۰۰۰) لیرا تخصیصات علاوه و صرفه
ماؤزونیت ویرلشدر .

ماده ۲ — اشبوا قانون مارت ۱۳۴۱ ابتداسندن اعتباراً
صرعی الاجرا در .

ماده ۳ — اشبوا قانونیک اجراسنه مالیه و مدافعه ملیه
و کیلری مأموردر .

۳۶۱ / ۳ / ۱۱

أسباب موجبه لایحه سی

اخیره الجا آتیله آلان ترتیبات سفریه کوره اشبوا خدماتک
توسع و عن زمانه کسب اهیت و تراکت ایلش اویلسنه
بناء تخصیصات معروضه نک (۶۰۰,۰۰۰) لیراهه ابلاغی
ضروری کوریله رکه موضوع تخصیصاته دها (۶۰۰,۰۰۰)
لیرانک علاوه سی حقنده تنظیم اولان لایحه قانونیه عرض
وقدیم قلمشدر .

مهم و محروم خدماتک ایفا سی ایچون مالیه وکالتک
۱۳۴۱ سنه سی بودجه سنك (۵۰) نجی فصلنک موضوع
تخصیصات مستوره دن مدافعه ملیه عائد اولان (۵۰,۰۰۰)
لیراسی خدمات مذکوره نک حال حضریده ایها ایدیله جکنه
کوره حساب و وضع ایدلش اولوب احوال و حداثت

موازنہ مالیه انجمنی مضبوطه سی

معاهده نامه سنک یوز او تو زنجی ماده سنه توفیقاً بش کیل
قلنه حق بین الملل مزارع قومیسیونه تعین ایدیله جک اوچ
اعضا نک اجرت و خرجر اهلیه قومیسیونک مصارف نائزه سی
ایچون دخی یکیدن کشاد ایدلین فصله ۱۰,۰۰۰ لیرا
و شرق تحدید حدود قومیسیونی مصارف عمومیه سی ایچون
کهذا یکیدن آچیلان فصله ۵۰,۰۰۰ لیرا تخصیصات طلب
ایدلنکده بولو نلشدر . سالف الذ کر اوچ قانون لایحه سنك
محتویاتی انجمن منزجه تعدیلاً قول ایدیله رک بر جدول حالت
تنظیم قلنمش و مدافعه ملیه بودجه سنک هیئت عمومیه ده
اشای مذا کر سنده تصدیق و بورولق او زره هیئت جلیله یه
عرضه قرار ویرلشدر .

اعضا اعضا موازنہ مالیه انجمنی دیئی نامه

دیار بکر طربزون مبعوثی

شرف شفیق

اعضا اعضا اعضا اعضا اعضا
کیره سون اسپاراطه حکاری صرعش غازی عینتاب
موسی کاظم مکرم آصف مدحت احمد رمزی

حداثت اخیره مناسبیله مدافعه ملیه وکالتک ۱۳۴۱
سنے سی بودجه سنك فصول و مواد مختلفه سنه ۱۰,۹۹۷,۰۰۰
لیرا تخصیصات علاوه سنه وینه مدافعه ملیه وکالتک مختلف
فصول و موادیله یکیدن آچیلسی طلب ایدلین فصول
و موادینه جمعاً ۱,۶۶۱,۰۰۰ لیرانک علاوه و تخصیصنه
مهم و محروم خدماتک ایفا سی ایچون مالیه وکالتی بودجه سنند
مدافعه ملیه وکالتک عائد تخصیصات مستوره ماده سنه ۶۰۰,۰۰۰
لیراده علاوه سنه داڑ اوچ قطعه قانون لایحه سی انجمن منزد
مدافعه ملیه وکیلی بک افندینک حضوریله تدقیق و مذا کرمه
اولندی . اشبوا قانون لایحه لریله طلب ایدلین تخصیصات
الخاصه حداثت اخیره نک ایحاب ایت پر دیکی مصارف
نوق العاده دن منبعشدر . حال طبیعی نظر دقته آلنهرق
تنظیم قلننان مدافعه ملیه بودجه لایحه سی موضوع تخصیصات
حرکات عسکریه نک باشلامسی او زریسہ نا کافی کورولشدر .

آتحق بومیانه ۱۳۴۱ سنه سی طرفنه مکتب حریبه
طبیعیه دن نشأت ایده جک افندیلره برموجب قانون البسه
تجهیزات ویرلنسنی تأمین ایچون ۲۱,۰۰۰ لیرا ولوزان

نوع مخصصات	رقم	دروست مذاکره اولان ۱۳۴۱			
		بودجه سنه علاوه ایدلک اوزره	لامتحنه قبول	لامتحنه قبول	بودجه
نوع مخصصات	رقم	بودجه	لامتحنه قبول	لامتحنه قبول	بودجه سنه علاوه ایدلک اوزره
معاشات عموميه	۲۲۹۱	۳ ۴۶۲ ۰۷۰	۳ ۴۶۲ ۰۷۰	۳ ۴۶۲ ۰۷۰	۳ ۵۴۱ ۰۷۰
تعينات	۱۲۹۴	۳ ۴۶۵ ۶۷۰	۳ ۴۶۵ ۶۷۰	۳ ۴۶۵ ۶۷۰	۳ ۵۴۴ ۶۷۰
اوته، صهان، یم	۲	۲ ۸۲۱ ۶۰۰	۲ ۸۲۱ ۶۰۰	۲ ۸۲۱ ۶۰۰	۷ ۸۲۱ ۶۰۰
محروقات و تسويرات	۳	۲ ۹۴۵ ۰۰۰	۲ ۹۴۵ ۰۰۰	۲ ۹۴۵ ۰۰۰	۳ ۴۴۵ ۰۰۰
۲۹۴	۱۲۹۴	۹ ۲۴۱ ۶۰۰	۹ ۲۴۱ ۶۰۰	۹ ۲۴۱ ۶۰۰	۱۱ ۸۴۱ ۶۰۰
اجزا و مالزمه طيه و ادوات صحيه	۱۲۹۵	۱۴۲ ۰۵۰	۱۴۲ ۰۵۰	۱۴۲ ۰۵۰	۳۴۲ ۵۰۰
اجزا و لوازم وادوات بيطريه	۲	۳۳ ۲۵۰	۳۳ ۲۵۰	۳۳ ۲۵۰	۸۳ ۲۵۰
۲۹۵	۱۲۹۵	۲۵۴ ۶۰۰	۲۵۴ ۶۰۰	۲۵۴ ۶۰۰	۵۰۴ ۶۰۰
ملبوسات ، تجهيزات فمويتابه	۲۹۶	۱ ۹۹۵ ۰۰۰	۱ ۹۹۵ ۰۰۰	۱ ۹۹۵ ۰۰۰	۴ ۰۱۶ ۰۰۰
تجهيزات ولوازم حربيه، اوتو موسي	۲۹۷	۳۳۲ ۵۰۰	۳۳۲ ۵۰۰	۳۳۲ ۵۰۰	۳ ۰۴۲ ۵۰۰
ایلدده قوویل مالزمه سی و آرایه تعمیر	۰	۲ ۹۱۴ ۰۰۰	۲ ۹۱۴ ۰۰۰	۲ ۹۱۴ ۰۰۰	۳ ۰۴۲ ۵۰۰
خانه سی مصارف حیوان و آرایه انگانی		۹۵۰ ۰۰۰	۹۵۰ ۰۰۰	۹۵۰ ۰۰۰	۱ ۹۵۰ ۰۰۰
نقلیات	۳۰۰	۴۷۵ ۰۰۰	۴۷۵ ۰۰۰	۴۷۵ ۰۰۰	۰۹۵ ۰۰۰
خرجراء	۳۰۱	۱۱۴ ۰۰۰	۱۱۴ ۰۰۰	۱۱۴ ۰۰۰	۱۶۴ ۰۰۰
متفرقه	۳۰۲	۷۶ ۰۰۰	۷۶ ۰۰۰	۷۶ ۰۰۰	۱۰۶ ۰۰۰
قرطاسيه	۱۳۰۲	۱۴۲ ۰۵۰	۱۴۲ ۰۵۰	۱۴۲ ۰۵۰	۲۲۲ ۵۰۰
اجارات	۲	۹ ۵۰۰	۹ ۵۰۰	۹ ۵۰۰	۳۹ ۵۰۰
مصارف تأسيسية	۴	۲۸۵ ۰۰۰	۲۸۵ ۰۰۰	۲۸۵ ۰۰۰	۴۲۵ ۰۰۰
۲۹۳	۳۰۳	تخصيصات فوق العادة شهریه			۹ ۱۶۲ ۱۰۴
فصل مخصوص	۳۰۷	۸ ۹۲۶ ۱۰۴	۸ ۹۲۶ ۱۰۴	۸ ۹۲۶ ۱۰۴	۵ ۰۰۰ ۰۰۰
بین الملل مزارعه قوميسیونی مصارف	۳۰۷ ب	۳ ۴۲۰ ۰۰۰	۳ ۴۲۰ ۰۰۰	۳ ۴۲۰ ۰۰۰	۰ ۵۸۰ ۰۰۰
عموميسي	۳۰۷ ج	۰	۰	۰	۱۰ ۰۰۰
شرق تعديل حدود قوهيسیونی		۰	۰	۰	۰ ۰۰ ۰۰۰
مصارف عموميسي		۰	۰	۰	۵۰ ۰۰۰
مدافعه ماليه تخصيصات مستوره سی	۱ ۵۰	[*] ۵۰ ۰۰۰	[*] ۵۰ ۰۰۰	[*] ۵۰ ۰۰۰	[۰] ۷۰۰ ۰۰۰
یکون		۱۳ ۲۵۸ ۰۰۰	۱۳ ۲۵۸ ۰۰۰	۱۳ ۲۵۸ ۰۰۰	۱۱ ۴۳۶ ۰۰۰

[۰] هیئت عموميجه قبول ايدلشدري
[۰۰] ماليه وکائي بودجه سنه